

ประวัติพระปรีต

พระปรีต แปลว่า เครื่องคุ้มครอง คือ ป้องกันอันตรายภายนอกมีโจร ยักษ์ สัตว์เดรัจฉาน และป้องกันอันตรายภายในมีโรคภัยไข้เจ็บเป็นต้น อานิสงส์ที่ได้รับจากการสวดพระปรีตนี้เกิดมาจากอานุภาพของพระรัตนตรัย และอานิสงส์จากการเมตตา เพราะพระปรีตรกล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัยและการเจริญเมตตาภาวนา ดังนั้น ผู้หมั่นสวดพระปรีตจึงได้รับผลานิสงส์ต่างๆ เช่น ประสบความสวัสดิ์ ความเจริญรุ่งเรือง ได้รับชัยชนะ แคล้วคลาดจากอุปสรรคอันตราย มีสุขภาพอนามัยดี และมีอายุยืน ดังพระพุทธดำรัสว่า

“เธอจงเจริญพุทธานุสสติ ภาวนาที่ยอดเยี่ยมในภาวนาธรรม เพราะผู้เจริญภาวนานี้จะสมหวังดังมโนรถ” (ขุ. อป. ๓๒.๓๖.๙๘)

“อมนุษย์ที่ต้องการจะทำร้ายผู้เจริญเมตตา ย่อมประสพภัยพิบัติเองเปรียบเหมือนคนที่ใช้มือจับหอกคม จะได้รับอันตรายจากการจับหอกนั้น” (ส. นิ. ๑๖.๒๒๗.๒๕๑)

ประโยชน์ในปัจจุบัน

ในคัมภีร์อรรถกถา มีปรากฏเรื่องอานุภาพพระปรีตคุ้มครองผู้สวด เช่นเรื่องพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นนกยูงทอง พระองค์ได้หมั่นสวดพระปรีตที่กล่าวถึงคุณของพระพุทธเจ้าเป็นประจำ ทำให้แคล้วคลาดจากบ่วงที่นายพรานดักไว้ (ชา. อ. ๒.๓๕) และเรื่องในสมัยพุทธกาล มีภิกษุหำร่อยรูปไปเจริญภาวนาในป่า ได้ถูกเทวดารบกวจนกระทั่งปฏิบัติธรรมไม่ได้ ต้องเดินทางกลับเมืองสาวัตถี ในขณะที่พระพุทเจ้าได้ตรัสสอนเมตตาปรีตที่กล่าวถึงการเจริญเมตตาครั้นภิกษุเหล่านั้นหมั่นเจริญเมตตาภาวนา เทวดาจึงมีเมตริจิตตอบด้วย และช่วยพิทักษ์คุ้มครองให้ภิกษุเหล่านั้นปฏิบัติธรรมได้โดยสะดวก (สุตฺตนิ. อ. ๑.๒๒๑, ขุทฺทก. อ. ๒๒๕)

(๒)

นอกจากนี้ อานุกาพพระปริตรยังสามารถคุ้มครองผู้ฟังได้อีกด้วย ดังที่มีปรากฏในคัมภีร์อรรถกถาว่า ในสมัยพุทธกาล เมื่อเมืองเวสาลีประสบภัย ๓ อย่างคือความอดอยากแร้นแค้น การเบียดเบียนจากอมนุษย์ และการแพร่ของโรคระบาด พระพุทธเจ้าได้รับนิมนต์เสด็จไปโปรด พระองค์รับสั่งให้พระอานนท์ สวดรัตนปริตรที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย ภัยดังกล่าวในเมืองนั้นจึงได้สงบลง (ขุททก. อ. ๑๔๑-๔) ในอรรถกถาอีกคัมภีร์หนึ่งมีปรากฏว่า ในสมัยพุทธกาล มีเด็กคนหนึ่งจะถูกยักษ์จับกินภายใน ๗ วัน พระพุทธเจ้าจึงทรงแนะนำให้ภิกษุ สวดพระปริตรตลอดเจ็ดคืน และพระองค์ได้เสด็จไปสวดด้วยพระองค์เองในคืนที่แปด เด็กนั้นก็สามารรถรอดพ้นจากภัยพิบัติของอมนุษย์นั้นได้ มีอายุยืน ๑๒๐ ปี บิดามารดาจึงตั้งชื่อเด็กว่าอายุวัฑฒนกุมาร แปลว่า “เด็กผู้มีอายุยืน” เพราะรอดพ้นจากอันตรายดังกล่าว (อรรถกถาธรรมบท ๔.๑๑๓-๖)

ประโยชน์ในอนาคต

เมื่อพระพุทธเจ้าพระนามว่าปทุมุตตระเสด็จไปโปรดโกสิยชฎิลที่ภูเขานิสกะ ชฎิลตนนั้นได้พบพระองค์แล้วเกิดโสมนัสปราโมทย์ นำดอกไม้มาประดับเป็นอาสนะที่ประทับ พระพุทธเจ้าได้ประทับนั่งเข้าผลสมาบัติในที่นั้น ตลอดเจ็ดวัน โกสิยชฎิลได้ยินประณมมือระลึกถึงพระพุทธคุณตลอดเจ็ดวันเช่นกัน กุศลที่เกิดจากการระลึกถึงพระพุทธคุณนี้ ทำให้โกสิยชฎิลเกิดเป็นเทพบุตรในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ๓ หมื่นกัป เป็นท้าวสักกะจอมเทพ ๘๐ ชาติ เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ๑,๐๐๐ ชาติ เป็นพระราชาธิบดีชาติไม่ถ้วน ในระหว่างนี้เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ก็เป็นเศรษฐีมีทรัพย์ และไม่เคยไปเกิดในอบายภูมิ ในภพสุดท้ายได้ออกบวชเป็นพระภิกษุ ท่านปรากฏนามว่าพระสุภูติเถระ ได้รับตำแหน่งเอตทัคคะผู้เป็นเลิศในการเจริญญาณประกอบด้วยเมตตาและเป็นทักษิโณยบุคคล (ขุ. อป. ๓๒.๑-๕๑.๙๔-๙)

อานิสงส์พระปริตร

โบราณจารย์ได้รวบรวมอานิสงส์ของพระปริตรไว้ดังนี้ คือ

๑. เมตตปริตร   ทำให้หลับเป็นสุข ตื่นเป็นสุข ไม่ฝันร้าย เป็นที่รักของมนุษย์และอมมนุษย์ทั้งหลาย เทพพิทักษ์รักษา ไม่มีภัยอันตราย จิตเกิดสมาธิง่าย ไบหน้าผ่องใส มีสิริมงคล ไม่หลงสติในเวลาเสียชีวิต และ เกิดเป็นพรหมเมื่อบรรลุมุตตามาน
๒. จันทรปริตร   ป้องกันภัยจากอสรพิษและสัตว์ร้ายอื่นๆ
๓. โมรปริตร   ป้องกันภัยจากผู้คิดร้าย
๔. อาณานิฎฐปริตร   ป้องกันภัยจากอมมนุษย์ ทำให้มีสุขภาพดี และมีความสุข
๕. โปษณังคปริตร   ทำให้มีสุขภาพดี มีอายุยืน และพ้นจาก อุปสรรคทั้งปวง
๖. ชัยปริตร   ทำให้ประสบชัยชนะ และมีความสุขสวัสดิ์
๗. รัตนปริตร   ทำให้ได้รับความสวัสดิ์ และพ้นจาก อุปสรรคอันตราย
๘. วัฏฏกปริตร   ทำให้พ้นจากอัคคีภัย
๙. มังคลปริตร   ทำให้เกิดสิริมงคล และปราศจากอันตราย
๑๐. ธชัคคปริตร   ทำให้พ้นจากอุปสรรคอันตราย และการตก จากที่สูง
๑๑. อังคุลิมาลปริตร   ทำให้คลอดบุตรง่าย และป้องกันอุปสรรค อันตราย
๑๒. อภยปริตร   ทำให้พ้นจากภัยพิบัติ และไม่ฝันร้าย

(๔)

ทรงแนะนำให้สวดพระปริตร

พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้พุทธบริษัทสวดพระปริตรเพื่อคุ้มครองตน เช่น ในอภินิหารปิณฑุร (ที. ปา. ๑๑.๒๕๕.๑๘๗) ได้ตรัสว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเรียนมนต์คุ้มครองคืออภินิหารปิณฑุร

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงศึกษามนต์คุ้มครอง คืออภินิหารปิณฑุร

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงทรงจำมนต์คุ้มครองคืออภินิหารปิณฑุร

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มนต์คุ้มครองคืออภินิหารปิณฑุรประกอบด้วยประโยชน์ ย่อมเป็นไปเพื่อคุ้มครอง เพื่อรักษา เพื่อความไม่เบียดเบียน เพื่อความอยู่เป็นสุข ของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา”

อนึ่ง พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้อีกว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตอนุญาตการแผ่เมตตาแก่พญางูทั้งสี่ตระกูล เพื่อคุ้มครองตน เพื่อรักษาตน เพื่อกระทำการป้องกันตน” (วิ. จุฬ. ๗.๒๕๑.๘, อง. จตุกก. ๒๑.๖๗.๘๒-๓)

องค์ของผู้สวดและผู้ฟัง

พระปริตรจะมีอานุภาพมาก เมื่อผู้สวดพระปริตรเพียบพร้อมด้วย องค์ ๓ คือ มีเมตตาจิตมุ่งประโยชน์แก่ผู้ฟัง, สวดถูกอักขร ไม่มีบทพยัญชนะที่ผิดพลาด และรู้ความหมายของบทสวด (ที. อ. ๓.๑๖๐) แม้ผู้ฟังพระปริตร ก็ต้องมีองค์ ๓ คือ ไม่เคยกระทำอนันตริยกรรม ๕ (ฆ่ามารดา ฆ่าบิดา ฆ่าพระอรหันต์ ประทุษร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิตให้ห้อขึ้นไป และทำสังฆเภท) ไม่มีมีจิตกตัญญูที่เห็นผิดว่ากรรมและผลกรรมไม่มี และเชื่อมั่นอานุภาพพระปริตรว่ามีจริง สามารถคุ้มครองผู้ฟังได้ (มิลินท. ๑๑๖)

จำนวนพระปริตร

โบราณจารย์ได้จำแนกพระปริตรออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. จุลราชปริตร (เจ็ดตำนาน) มี ๗ ปริตร คือ

๑. มังคลปริตร	๒. รัตนปริตร
๓. เมตตปริตร	๔. ชั้นธปริตร
๕. โมรปริตร	๖. ฐัคคปริตร
๗. อาภูวนาฎิยปริตร	

๒. มหาราชปริตร (สิบสองตำนาน) มี ๑๒ ปริตร คือ

๑. มังคลปริตร	๒. รัตนปริตร
๓. เมตตปริตร	๔. ชั้นธปริตร
๕. โมรปริตร	๖. วัฏฏกปริตร
๗. ฐัคคปริตร	๘. อาภูวนาฎิยปริตร
๙. อังคุลิมาลปริตร	๑๐. โพชฌังคปริตร
๑๑. อภยปริตร	๑๒. ชัยปริตร

พระปริตรที่มีปรากฏโดยตรงในคัมภีร์มิลินทปัญหาและอรรถกถาต่างๆ

มีทั้งหมด ๙ ปริตร คือ

๑. รัตนปริตร	๒. เมตตปริตร
๓. ชั้นธปริตร	๔. โมรปริตร
๕. ฐัคคปริตร	๖. อาภูวนาฎิยปริตร
๗. อังคุลิมาลปริตร	๘. โพชฌังคปริตร
๙. อิติลิลิปริตร	

(๖)

อนึ่ง จำนวนพระปริตรแตกต่างกันในอรรถกถาต่างๆ มีดังนี้ คือ
ในมิลินทปัญหา (หน้า ๑๖๓) มีปรากฏ ๗ ปริตร คือ

๑. รัตนปริตร	๒. เมตตปริตร
๓. ชันธปริตร	๔. โมรปริตร
๕. ฐัคคปริตร	๖. อาภานาฎิยปริตร
๗. อังคฺลิมาลปริตร	

ในสมันตปาสาทิกา (วิ. อ. ๑.๑๕๘) และวิสุทฺธิมรรค (๒.๔๘) มี
ปรากฏ ๕ ปริตร คือ

๑. รัตนปริตร	๒. ชันธปริตร
๓. ฐัคคปริตร	๔. อาภานาฎิยปริตร
๕. โมรปริตร	

ในอรรถกถาทีฆนิกาย (ที. อ. ๓.๘๖) อรรถกถามัชฌิมนิกาย (ม. อ.
๓.๗๙) อรรถกถาอังคุตตรนิกาย (อง. อ. ๑.๒๒๗) อรรถกถาวิภังค์ (อภิ. อ.
๒.๒๓๕) และอรรถกถามหานิทเทส (หน้า ๓๘๖) มีปรากฏ ๘ ปริตร คือ

๑. อาภานาฎิยปริตร	๒. อีสึคิลิปริตร
๓. ฐัคคปริตร	๔. โพชฌังคปริตร
๕. ชันธปริตร	๖. โมรปริตร
๗. เมตตปริตร	๘. รัตนปริตร

พระปริตรในปัจจุบัน

พระปริตรที่มีปรากฏในบทสวดมนต์ไทยฉบับปัจจุบัน มี ๑๒ ปริตร
เป็นบทสวดที่โบราณจารย์เพิ่มมังคลปริตร วัฏฏกปริตร อภยปริตร และ
ชัยปริตร รวม ๔ บท ทั้งไม่จัดอีสึคิลิปริตรไว้ในบทสวดมนต์ เพราะเป็นพระปริตร
ที่กล่าวถึงชื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้น ไม่เหมือนพระปริตรอื่นที่แสดงคุณของ

พระรัตนตรัยหรือเมตตาทาวนา ส่วนในบทสวดมนต์ฉบับพม่า มีพระปริตร ๑๑
 ปริตรเพราะโบราณจารย์ชาวพม่ารวมอภยปริตรและชัยปริตรไว้เป็นปริตรเดียว
 โดยใช้ชื่อว่า **ปุกพัณหสูตร** (สูตรที่ควรสาธยายในเวลาเช้า) ในสูตรนั้นท่านเพิ่ม
 เทวดาอุโยชนคาถา สัพพมังคลคาถา และสามคาถาสุดท้ายของรัตนสูตรเข้า
 มาอีกด้วย สำหรับมังคลปริตรและวัฏฏกปริตรพบในพระสูตรต้นปิฎก ส่วนอภยปริตร
 และชัยปริตร โบราณจารย์ได้แต่งขึ้นมาในภายหลัง

ลำดับพระปริตร

ลำดับพระปริตรในมิลินทปัญหาและคัมภีร์อรรถกถาต่างๆ แตกต่างกัน
 ส่วนลำดับพระปริตรในบทสวดมนต์ไทยและพม่าเหมือนกัน ในพระปริตรฉบับนี้
 ผู้แปลได้เรียงลำดับพระปริตรใหม่ เริ่มจากเมตตปริตร ชั้นปริตร โมรปริตร
 อาภานาฎิยปริตร และโพชฌังคปริตร ฯลฯ โดยเน้นพระปริตรที่กล่าวถึงเมตตาทา
 วนาและคุณของพระรัตนตรัยเป็นหลัก

บทขัดพระปริตร

บทขัดพระปริตร หมายถึง บทที่เข้ามาคั่นการสวดพระปริตร คือ
 เมื่อประสงค์จะสาธยายพระปริตรใด ก็ควรสวดบทขัดพระปริตรนั้นก่อนที่จะ
 สาธยายพระปริตรที่ต้องการ ที่ประเทศศรีลังกาพระเถระผู้นำสวดมนต์จะ
 สาธยายบทขัดพระปริตรก่อน หลังจากนั้นผู้ร่วมสวดจึงสาธยายพระปริตรพร้อมกัน
 ประเพณีนี้ได้สืบทอดมายังประเทศไทยจวบจนปัจจุบัน ดังนั้น ผู้ที่มีเวลาในการ
 สวดมนต์ไม่มากนัก จึงไม่จำเป็นต้องสวดบทขัดพระปริตร

โบราณจารย์ได้เรียกอีกบทขัดนี้อีกชื่อหนึ่งว่า **บทขัดตำนาน** คำว่า
 ตำนาน มาจากศัพท์บาลีว่า ตาณา ที่แปลว่า “เครื่องป้องกัน” หรือพระปริตร นั้นเอง
 บทขัดบางบท เช่น บทขัดมังคลปริตร บทขัดธรรมจักร แตกต่างกันในฉบับพม่า

(๘)

และฉบับไทย ในพระปริตรฉบับนี้ผู้แปลได้ใช้ฉบับไทยเป็นหลัก ประวัติของผู้ประพันธ์บทชดพระปริตรไม่มีหลักฐานแน่ชัด ท่านอาจารย์ธัมมานันทมหาเถระ อัครมหาบัณฑิต สันนิษฐานว่า คงเป็นโบราณจารย์ชาวลังกาประพันธ์ขึ้นหลังพุทธศักราช ๘๐๐ เพราะเป็นการนำข้อความจากคัมภีร์อรรถกถาที่รจนาโดยพระพุทธโฆสจารย์มาแต่งเป็นบทชด และประพันธ์ขึ้นก่อนพุทธศักราช ๒๑๕๓ เพราะปรากฏในปริตตฎีกาซึ่งรจนาที่ประเทศสหภาพพม่าในสมัยนั้น

พระปริตรที่ควรสวดเสมอ

ผู้ที่มีเวลาน้อยควรสวดพระปริตรที่สั้นและสำคัญ ฉะนั้น จึงควรสวดพระปริตร ๔ บท คือ เมตตปริตร ชันธปริตร โมรปริตร และอาฏานาฎิยปริตร เมตตปริตรและชันธปริตรเน้นการเจริญเมตตาภาวนา โมรปริตรและอาฏานาฎิยปริตรเน้นการเจริญพระพุทธคุณ ผู้ที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ควรสวดโพชฌังคปริตรด้วย พระเถระชาวพม่าผู้ทรงพระไตรปิฎกคือท่านอาจารย์สิรินทาทิวงค์เจ้าอาวาสวัดวิสุทธาราม จังหวัดย่างกุ้ง ประเทศสหภาพพม่า ก็มีความเห็นว่าควรสวดพระปริตร ๔ บทนั้นเสมอ

นอกจากพระปริตรเหล่านี้แล้ว คาถาที่กล่าวถึงพระพุทธคุณ อาทิเช่น สัพพมังคลคาถา คาถาชินบัญชร และชัยมังคลคาถา ก็ควรสวดเช่นกัน ท่านผู้สวดอาจจะสวดคาถาเหล่านี้สลับกับพระปริตรในแต่ละวัน ดังนั้นผู้แปลจึงเรียงลำดับคาถาเหล่านี้ก่อนพระปริตรบางบทที่ยาวและไม่กล่าวถึงเมตตาภาวนาหรือพระพุทธคุณ เช่น มังคลปริตร เป็นต้น

ก่อนจะสวดพระปริตรทุกครั้ง ผู้สวดควรสวดบทมหานมัสการหรือ นะโม ๒๒ จบ แล้วสมาทานศีลห้า หลังจากนั้นให้สวดพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ แล้วจึงสวดพระปริตรหรือคาถาอื่นๆ สำหรับบทมหานมัสการเป็นคำแสดงความนอบน้อมพระพุทธเจ้าจึงเป็นบทที่ชาวพุทธนิยมสวดก่อนจะ

สวดมนต์ การสมาทานศีลทุกวันเป็นการรักษาศีลให้บริสุทธิ์อยู่เสมอ การสวดพระพุทธรคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ ก็เป็นการเจริญกรรมฐานคือ พุทธานุสสติ ธรรมานุสสติ และสังฆานุสสติ ผู้ที่หมั่นระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยจะเพิ่มพูนศรัทธาในพระศาสนาเป็นอย่างดี

นอกจากนั้น ชาวพุทธควรสวดบทธรรมจักรทุกวันพระ จะป้องกันภัยอันตรายทำให้ผู้สวดประสบความเจริญก้าวหน้าในชีวิต เพราะธรรมจักรเป็นพระธรรมเทศนาแรกที่กล่าวถึงอริยสัจสี่ จึงเป็นบทที่เทวดาเคารพบูชายิ่งนัก คนไทยในสมัยก่อนเชื่อว่าบุคคลที่สวดธรรมจักรนี้ทุกวันพระ แล้วอธิษฐานให้ครอบครัวหรือญาติพี่น้องมีความสวัสดิ์ จะมีผลานิสงส์ทำให้ผู้สวดและผู้ที่ยื่นแผ่ไปถึงมีความสวัสดิ์ แคล้วคลาดจากอุบัติเหตุทุกอย่างได้

ไม่ควรลงท้ายด้วย อิติ ศัพท์

ในพระปริตรฉบับนี้มีบางปาฐะต่างจากบทสวดมนต์อื่น เช่น ในบทสวดพระพุทธรคุณได้ลงท้ายด้วยคำว่า ภาคะวา ในบทสวดพระธรรมคุณได้ลงท้ายด้วยคำว่า วิญญูหิ และในบทสวดพระสังฆคุณได้ลงท้ายด้วยคำว่า โลกัสสะ ไม่เหมือนบทสวดมนต์ฉบับอื่นที่ลงท้ายด้วย อิติ ศัพท์ว่า ภาคะวาติ, วิญญูหิติ, โลกัสสาติ ความจริงบทเหล่านั้นสำเร็จรูปมาจาก ภควา + อิติ, วิญญูหิ + อิติ, โลกัสส + อิติ ศัพท์ว่า อิติ ในที่นี้เป็นคำลงท้ายประโยคนิยมใช้เพื่อแสดงการลงท้ายข้อความเหมือนมหัพภาค (.) ในภาษาไทย เพื่อแสดงการสิ้นสุดของประโยคนั้น จึงไม่นับเนื่องเข้าในบทสวด ดังเช่น อิติ ศัพท์ในกรรมวาจาบทพระว่า เอวเมตฺ ธารยามิติ (วิ. มหา. ๔.๑๒๗.๑๓๙) พระภิกษุผู้สวดกรรมวาจาต้องสวดว่า เอวเมตฺ ธารยามิ โดยไม่ต้องสวด อิติ ศัพท์ (วิมติ. ๒.๑๗๘) ส่วนคำว่า ภาคะวาติ, วิญญูหิติ, โลกัสสาติ ที่พบในธัชคปริตรจัดว่าควรสวดเช่นนั้น เพราะ อิติ ศัพท์ในปาฐะเหล่านั้นมิใช่แสดงการลงท้าย

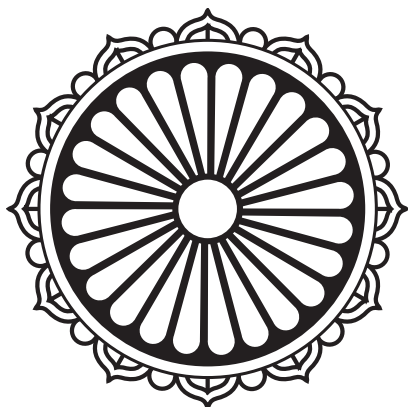
(๑๐)

ข้อความดังที่กล่าวมาแล้ว แต่มีความหมายคือ “ว่า” ในภาษาไทย

อานุภาพของพระปริตรที่สวดด้วยจิตที่มีสมาธิแน่วแน่ จะแผ่ไปถึงแสน
โกฏิจักรวาล ทำให้ผู้สวดได้รับผลานิสงส์มหาศาลหาประมาณมิได้ คนที่ไม่สวด
พระปริตรจะไม่สามารถรับรู้านิสงส์ได้เลย เปรียบดังคนที่มิได้รับประทานอาหาร
จะไม่รับรู้รสชาติอาหารและผลของการรับประทานได้ ดังนั้น ขอให้พุทธบริษัท
เชื่อมั่นอานุภาพพระปริตร หมั่นสวดพระปริตรอยู่เนื่องนิตย์ และได้รับ
ประโยชน์สุขทั่วกันทุกท่าน

&&&&&

พระปริตรธรรม

คุณกมลเนตร ไกรตระกูล

ดร.สิริเบญจา กอวัฒนา

จัดพิมพ์ถวายเป็นพุทธบูชา

พระปริตรธรรม

[พระคัมภีร์สาราภิวังศ์ ธรรมมาจริยะ, อภิวัังสะ]

๓๗ วัดท่ามะโอ

อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ๕๒๐๐๐

ISBN: 974-89563-2-6

พิมพ์ครั้งที่ ๑๖ : มิถุนายน ๒๕๕๙

จัดพิมพ์โดย

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์

๔๔/๘๐-๘๔ ซอยบุญมงคล ถนนก้านหินแม่น้ำ

แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง กรุงเทพฯ ๑๐๑๕๐

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๒-๑๑๔๒

โทรสาร ๐-๒๘๐๒-๑๑๔๓

อนุโมทนาภาดา

การสวดมนต์เป็นการอบรมจิตด้วยการระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย คือพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ พร้อมทั้งแผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์ จึงเป็นกิจวัตรที่ชาวพุทธทุกท่านควรสั่งสมให้เป็นอาจिन เพื่อเพิ่มพูนภาวนา บารมี และขัดเกลากิเลสให้ลดน้อยลงเท่าที่จะกระทำได้

ชาวโลกล้วนเห็นคุณค่าของอัญมณี และสิ่งนี้เหมาะสมแก่บุคคลผู้มีฐานะ พระรัตนตรัยก็เปรียบดั่งอัญมณีสูงค่า เหมาะสมแก่บุคคลผู้มีใจประเสริฐ แต่ในชีวิตประจำวันชาวพุทธระดับอัญมณีนี้ไว้ในใจเป็นเวลานานเท่าใด ผู้ที่เห็นคุณค่าของอัญมณีภายในนี้จะหมั่นสวดมนต์เพื่อประดับไว้ในใจของตนเสมอ บุคคลผู้สวดมนต์เป็นนิตยนั้นจะมีใจเบิกบาน ใบหน้าผ่องใส อดกลั้นต่ออนิฏฐารมณได้ดี และมีสง่าราศีเป็นที่เคารพนับถือของปวงชน

สำหรับวิธีการสวดพระปริตรนั้น ท่านผู้สวดพึงสวดคำบาลีให้ถูกต้องตามอักขระ และสวดคำแปลควบคู่กับคำบาลีไปด้วย เพื่อน้อมจิตไปในความหมายแห่งพระพุทธดำรัส เมื่อเป็นดังนี้ก็ได้รับประโยชน์สุขจากการสวดมนต์โดยทั่วกัน

ขออนุโมทนากุศลเจตนาท่านเจ้าภาพที่ร่วมกันจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ คือ คุณกมลเนตร ไกรตระกูล - ดร.สิริเบญจมา กอวัฒนา เพื่อเผยแพร่คำสอนของพระบรมศาสดาให้สถิตสถาพรชั่วนานาน ทั้งนี้เพื่อยังประโยชน์แก่มวลชนให้กว้างไกล ขอให้ท่านเจ้าภาพจงมีความสุขความเจริญ ประสบความสำเร็จในชีวิต และเจริญรุ่งเรืองในธรรมของพระอริยเจ้าทั้งหลาย

พระคันธสาราภิวังศ์

วัดท่ามะโอ จังหวัดลำปาง

คำนำ

คนไทยในสมัยก่อนนิยมสวดมนต์ทำวัตรด้วยบทสวดมนต์ที่เรียกว่า เจ็ดตำนาน และสิบสองตำนาน มาถึงปัจจุบันนิยมสวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔

บทสวดมนต์เจ็ดตำนานและสิบสองตำนานมีชื่อเดิมว่า พระปริตร แปลว่า “เครื่องคุ้มครอง” เป็นที่นิยมสวดของชาวพุทธมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล จวบจนถึงปัจจุบัน เพื่อความมีสิริมงคลและเพิ่มพูนภาวนาบารมี

พระปริตรที่ปรากฏในพระสูตร มีดังนี้

๑. เมตตปริตร พบในขุททกปาฐะ (ขุ. ฐ. ๒๕.๑-๑๐.๑๓-๑๔) และ สุตตนิบาต (ขุ. ส. ๒๕.๑๔๓-๕๒.๓๖๒-๖๔)

๒. ขันธปริตร พบในอังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต (อง. จตุกก. ๒๑. ๖๗.๘๓) วินัยปิฎก จุฬวรรค (วิ. จุฬ. ๗.๒๕๑.๘) และชาดก ทุกนิบาต (ขุ. ชา. ๒๗.๑๐๕.๕๖)

๓. โมรปริตร พบในชาดก ทุกนิบาต (ขุ. ชา. ๒๗.๑๗-๑๘.๔๐-๔๑)

๔. อาณานาฎิยปริตร พบในทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ที. ปา. ๑๑.๒๗๕-๘๔.๑๖๙-๗๘)

๕. โพชฌังคปริตร พบในสังยุตตนิกาย มหาวรรค (ส. มหา. ๑๙.๑๙๕-๘๗.๗๑-๗๔)

๖. รัตนปริตร พบในขุททกปาฐะ (ขุ. ฐ. ๒๕.๑-๑๐.๑๓-๑๔) และสุตตนิบาต (ขุ. ส. ๒๕.๒๒๔-๔๑.๓๗๖-๘๐)

๗. วัฏฏกปริตร พบในชาดก เอกกนิบาต (ขุ. ชา. ๒๗.๓๕.๙) และ จริยาปิฎก (ขุ. จริยา. ๓๓.๗๒-๘๒.๖๒๐-๒๑)

๘. มังคลปริตร พบในขุททกปาฐะ (ขุ. ฐ. ๒๕.๑-๑๓.๓-๕) และสุตต-

พระปริตรนั้นๆ โดยนำข้อความมาจากคัมภีร์อรรถกถาตามสมควร ทั้งได้เพิ่ม
บทสวดมนต์อื่นที่ท่านผู้รู้แต่งไว้ในภายหลัง อันได้แก่ชัยปริตร อภยปริตร สัพพ-
มังคลคาถา พุทธชัยมังคลคาถา คาถาชินบัญชร เทวตายุโยชนคาถา และปัตติ-
ทานคาถา ในบทสุดท้ายมีบทสวดธรรมจักรและคำแปลพร้อมทั้งประวัติความ
เป็นมา

ผู้แปลขอขอบคุณอาจารย์สันติ เมตตาประเสริฐ ภาควิชามนุษยศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้ช่วยขัดเกลาคำแปลให้สละสลวย

พระคันธสาราภิวังค์

สารบัญ

ประวัติพระปริตร.....(๑)-(๑๐)	ชัยปริตร.....๓๘
มหานมัสการ.....๑	พุทธชัยมังคลคาถา.....๔๐
ไตรสรณคมน์.....๒	คาถาชินบัญชร.....๔๔
สมาทานศีล ๕.....๓	บทחדรัตนปริตร.....๔๙
ชุมนุมเทวดา.....๕	รัตนปริตร.....๕๑
พระพุทธคุณ.....๗	บทחדวิภูฏกปริตร.....๕๙
พระธรรมคุณ.....๘	วิภูฏกปริตร.....๖๐
พระสังฆคุณ.....๙	บทחדมังคลปริตร.....๖๑
บทחדเมตตปริตร.....๑๓	มังคลปริตร.....๖๒
เมตตปริตร.....๑๓	บทחדธชัคคปริตร.....๖๖
บทחדขันธปริตร.....๑๗	ธชัคคปริตร.....๖๗
ขันธปริตร.....๑๘	บทחדอังกุลิมาลปริตร.....๗๘
บทחדโมรปริตร.....๒๒	อังกุลิมาลปริตร.....๗๙
โมรปริตร.....๒๒	อภยปริตร.....๘๐
บทחדอาภูวนาภีปริตร.....๒๕	เทวดาอุยโยชนคาถา.....๘๑
อาภูวนาภีปริตร.....๒๖	ปัตติทานคาถา.....๘๒
บทחדโพชฌังคปริตร.....๓๔	บทחדธรรมจักร.....๘๕
โพชฌังคปริตร.....๓๕	ธรรมจักร.....๘๖
สัพพมังคลคาถา.....๓๗	บรรณานุกรม.....๑๐๓

คำย่อชื่อคัมภีร์

(เรียงตามลำดับคัมภีร์)

(พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาย = เล่ม/ข้อ/หน้า, คัมภีร์อื่น = เล่ม/หน้า)

ที. ปา.	ทีฆนิกาย	ปาฎีกาคัค
วิ. มหา.	วินยปิฎก	มหาวคค
วิ. จุฬ.	วินยปิฎก	จุฬวคค
ส. ส.	สังยุตตนิกาย	สคาถวคค
ส. มหา.	สังยุตตนิกาย	มหาวคค
อง. ติก.	องคตตตรนิกาย	ติกนิปาต
อง. จตูก.	องคตตตรนิกาย	จตูกนิปาต
ขุ. ชา.	ขุททกนิกาย	ชาตก
ขุ. อป.	ขุททกนิกาย	อปทาน
ขุ. จริยา.	ขุททกนิกาย	จริยาปิฎก
มลินท.	มลินทปณห	
วิ. อ.	วินยปิฎก	อฎฐกถา
ที. อ.	ทีฆนิกาย	อฎฐกถา
ม. อ.	มชฌิมนิกาย	อฎฐกถา
อง. อ.	องคตตตรนิกาย	อฎฐกถา
ขุททก. อ.	ขุททกปาจ	อฎฐกถา
สุตตนิ. อ.	สุตตนิปาต	อฎฐกถา
ชา. อ.	ชาตก	อฎฐกถา
อภิ. อ.	อภิธมมปิฎก	อฎฐกถา
วิสุทฺธิ.	วิสุทฺธิมคค	
วิมติ.	วิมติวินทนี	

พระปริตรธรรม

มหานมัสการ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาค ผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง พระองค์นั้น

[๓ ครั้ง]

โบราณจารย์เรียกบทนี้ว่า มหานมัสการ คือ บทนอบน้อมที่สำคัญยิ่ง (สังฆนิตติ ปทมาลา หน้า ๒๑๗) เนื่องจากเป็นบทแรกที่ชาวพุทธนิยมสวด นอบน้อมพระพุทธเจ้า ความจริงบทนี้เป็นคำอุทานที่เปล่งออกด้วยความปีติยินดีที่ซาบซึ้งในพระพุทธานุภาพ ในสมัยพุทธกาลมีบุคคลหลายคนที่เปล่งอุทาน คำนี้เพื่อนอบน้อมพระพุทธเจ้า เช่น ท้าวสักกะ พราหมณ์พริหมายู พราหมณ์ อารามทัณฑะ และนางธัญญชานี เป็นต้น ดังปรากฏในพระสูตรนั้นๆ

บางอาจารย์มีมติว่า เทพ ๕ ตนกล่าวบทนี้เป็นเบื้องแรก คือ สاداتิรี-เทพกล่าวว่า นโม อสุรินทราหูกล่าวว่า ตสฺส ท้าวจาดุมหาราชกล่าวว่า ภควโต ท้าวสักกเทวราชกล่าวว่า อรหโต ท้าวมหาพรหมกล่าวว่า สุมมา-สมพุทธสฺส ดังที่คัมภีร์กัจจายนเภทนวกฎีกา (หน้า ๑๐๔) กล่าวว่า

สاداتิรี นโม ยกุโ

ตสฺส จ อสุรินุทโก

ภควโต มหาราชา

สกุโก จ อรหโต ตถา

สมมาสมพุทธ พุรหมา จ

เอเต ปญจ ปติฏฐิตา.

อย่างไรก็ตาม บัณฑิตทั้งหลายไม่ยอมรับมตินี้ เพราะไม่มีหลักฐานอ้างอิงในพระบาลีและอรรถกถา ทั้งในพระบาลีก็ปรากฏว่าเป็นคำอุทานที่บุคคลคนเดียวเปล่งออก (พระปริตรแปลใหม่ ฉบับพิมพ์ หน้า ๓๙)

ไตรสรณคมน์

พุทฺธัง สาระณัง กัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้าเป็นที่พึ่ง

ธัมมํ สาระณัง กัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง

สังฆํ สาระณัง กัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง

ทฺถิยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้าเป็นที่พึ่ง

ทฺถิยัมปิ ธัมมํ สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง

ทฺถิยัมปิ สังฆํ สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง

ตฺถิยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้าเป็นที่พึ่ง

ตฺถิยัมปิ ธัมมํ สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง

ตฺถิยัมปิ สังฆํ สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง

ไตรสรณคมน์ คือ การเข้าถึงพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่ง ผู้ที่จะปฏิญาณตนว่าเป็นชาวพุทธต้องกล่าวคำนี้ การกล่าวสามครั้งในที่นี้เป็นการย้ำความซึ่งเป็นประเพณีของชาวอินเดียในสมัยก่อน เปรียบเหมือนการกล่าวบทว่า นะโม สามครั้ง บางท่านมีมติว่า “การกล่าวบทว่า นะโม สามครั้งนั้นเพื่อให้บรรลุขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ และอัปนาสมาธิตามลำดับ” ความเห็นนี้ไม่ตรงตามคัมภีร์วิสุทธิมรรค (เล่ม ๑ หน้า ๑๑๙) ที่แสดงว่าพุทธานุสติกรรมฐานไม่ทำให้เกิดอัปนาสมาธิได้

การสมาทานศีลที่กล่าวในที่นี้ เป็นการสมาทานแยกทีละสิกขาบท แต่ผู้สมาทานอาจสมาทานรวมว่า ปัญจกัสมันนาคะตัง สีลัง สะมาதியามิ (ข้าพเจ้าขอสมาทานศีลที่ถึงพร้อมด้วยองค์ห้า) พระอรรถกถาจารย์ได้แสดงมติของอาจารย์บางท่านว่า “ในการสมาทานรวมนี้ ถ้าผิดศีลข้อใดข้อหนึ่ง นับว่าศีลข้ออื่นได้ขาดด้วย เพราะเจตนางดเว้นเกิดครั้งเดียวในเวลาสมาทาน แต่ในการสมาทานแยกกัน ถ้าผิดศีลข้อใดข้อหนึ่ง นับว่าศีลข้อนั้นขาด ศีลข้ออื่นไม่ขาด เพราะเจตนางดเว้นเกิดห้าครั้งในเวลาสมาทาน” (ขุททก. อ. ๒๐)

ผู้เข้าถึงพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่งโดยกล่าวว่า พุทฺธัง ธรรมัง กัจจามิ เป็นต้นแล้ว อาจไม่ต้องสมาทานศีลอีก เพราะจัดว่าถือศีลแล้วด้วยความเลื่อมใสที่เกิดในขณะนั้น เนื่องจากศีลมี ๕ ประเภทคือ ปกตศีล (ศีลโดยปรกติ) สมาทานศีล (ศีลที่เกิดจากการสมาทาน) จิตตปสาทะ (ศีลที่เกิดจากจิตเลื่อมใส) สมถะ (ศีลที่เกิดจากสมถะ) และวิปัสสนา (ศีลที่เกิดจากวิปัสสนา) ตามที่กล่าวในเนตติปกรณ์ (หน้า ๑๙๐)

สมาทานศีล ๕

ปาณาติปาตา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท หึงงดเว้นจากการฆ่าสัตว์

อะทินนาทานา เวะระมะณีสึกขาปะทัง สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท ที่งดเว้นจากการลักทรัพย์
กาเมสุมิจณาจารา เวะระมะณีสึกขาปะทัง สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท ที่งดเว้นจากการประพฤติดิน
กาม

มุสาวาทา เวะระมะณีสึกขาปะทัง สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท ที่งดเว้นจากการพูดเท็จ
สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวะระมะณีสึกขาปะทัง
สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท ที่งดเว้นจากการดื่มของเมาคือ
สุราเมรัย อันเป็นเหตุแห่งความประมาท

ตำนานชุนนุเมทเวดา

บทสวดชุนนุเมทเวดา กล่าวถึงการอัญเชิญเทวดามาประชุมฟังพระปริตร
ที่จะสวด แสดงไมตรีจิตหวังให้เทวดามีสุข ปราศจากทุกข์ และขอให้เทวดา
คุ้มครองชาวโลกให้พ้นภัย บทสวดนี้เป็นบทที่โบราณจารย์ประพันธ์ขึ้น คาถา
ที่ ๑ ไม่มีปรากฏในคัมภีร์ปริตตฎีกาที่พระเตโชที่ปเถระรจนาในสมัยอังวะ พ.ศ.
๒๑๕๓ เพราะคัมภีร์นั้นได้อธิบายความตั้งแต่ประโยคที่ ๒ ดังนั้น จึงสันนิษฐานว่า
คาถาแรกได้รับการประพันธ์ขึ้นหลัง พ.ศ. ๒๑๕๓ ผู้รู้บางท่านกล่าวว่า คาถา
เหล่านี้ประพันธ์ที่ประเทศศรีลังกา โดยพระอรหันต์ผู้พำนักอยู่ในนิกายมहाวิหาร
(พระปริตรแปลใหม่ ฉบับพม่า หน้า ๔๑)

ชุมนุมเทวดา

๑. สะมันตา จักกะวาเพสุ อัคราถ์จันตฺ เทวะตา
 สัทธัมมัง มุนิราชัสสะ สุณันตฺ สักกะโมกขะกัง.

ขออัญเชิญเทวดาในจักรวาลทั้งหลายโดยรอบมาสู่สถานที่นี้ ฟัง
 พระสัทธรรมของพระจอมมุนี ซึ่งชี้ทางสวรรค์และนิพพาน

๒. ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัง ภาทันตา.

ท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม
 [๓ ครั้ง]

๓. สัพเพสุ จักกะวาเพสุ ยักขา เทวา จะ พุรัหมะโน
 ยัง อัมเหติ กะตัง ปุญญัง สัพพะสัมปัตตติสาธะกัง.

๔. สัพเพ ตัง อะนุโมทิตฺวา สะมัคคา สาสะเน ระตา
 ปะมาทะระหิตา โหนตุ อารักขาสู วิเสสะโต.

ขออัญเชิญยักษ์ เทวดา พรหมทั่วทุกจักรวาล ร่วมอนุโมทนา
 บุญที่เราได้กระทำ ที่สามารถยังสิ่งทั้งปวงให้สำเร็จได้ ขอท่าน
 เหล่านั้นจงเป็นผู้สมานฉันท์ยินดีในพระศาสนา และเป็นผู้ไม่ประมาท
 ตั้งใจปกป้องรักษา[ชาวโลก]เถิด

๕. สาสะนัสสะ จะ โลกัสสะ วุฑฒิ ภาวะตุ สัพพะทา
 สาสะนัมปิ จะ โลกัญจะ เทวา รักขันตฺ สัพพะทา.

ขอความเจริญจงมีแก่พระศาสนาและชาวโลกเสมอ ขอเทวดาจง
 รักษาพระศาสนาและชาวโลกเสมอเถิด

๖. สัทธิง โหนตุ สุจี สัพเพ ปะริวาเรหิ อัตตะโน
 อะนีมา สุมะนา โหนตุ สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ.

ขอท่านทั้งปวงเหล่านั้นพร้อมหมู่ญาติทั้งหมดและบริวารของตน จง
 เป็นผู้มีความสุข ปราศจากทุกข์ และมีใจเบิกบานเถิด

๗. ราชะโต वा जोरुतो वा मनुससुतो वा अमनुससुतो
 वा अकคित्तो वा อุทะกะतो वा पीसाजुतो वा ขาณुकะतो वा
 กัณฐะกะतो वा นักขัตตะโต वा ชะนะปะทะโรคะโต वा
 อะสัทธัมมะโต वा อะสัททิญ्ञูโต वा อะสัพปุริสะโต वा จัณเฑ-
 หัตถิ อัสสะ มิกะ โคณะ กุกกุระ อะหิ วิจจิกะ มะณิสัพปะ-
 ทิปี อัจฉะ ตะรังฉะ สุกะระ มะหิงสะ ยักกะ รักษะสาทีหิ
 นานาภะยะโต वा นานาโรคะโต वा นานาอุปัททะวะโต वा
 อารักขัง คัณ्हันตุ.

ขอชาวโลกจงได้รับการคุ้มครองจากอันตรายที่เกิดจากผู้ปกครอง
 ประเทศ โจร มนุษย์ อมนุษย์ ไฟ น้ำ ปีศาจ ต่อไม้ หนาม เคราะห์ร้าย
 โรคระบาดในถิ่นมนุษย์ ความประพฤติของคนทราม ความเห็นผิด
 คนร้าย ช้าง ม้า กวาง วัว สุนัข งู แมงป่อง งูเขียว เสือดาว หมี
 หมาป่า หมู กระบือ ยักษ์ รักษสเป็นต้น ที่ดุร้าย ภัยอันตราย โรค
 และอุปัทวะต่างๆ

พระพุทธรูป

อติปิ โส ภาวะวา

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น

อะระหัง,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธโ,

ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง

วิชาจาณะระณะสัมปันโน,

ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติ

สุคะโต,

เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว

โลกะวิทู,

ทรงรู้แจ้งโลก

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,

ทรงเป็นสารถิฝักบุคคลที่ควรฝัก ไม่มีใครยิ่งกว่า

สัจฉา เทวะมะนุสสานัง,

ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุทโธ,

ทรงเป็นผู้รู้แจ้ง

ภะกะวา.

ทรงเป็นผู้อธิบายธรรม

พระผู้มีพระภาค คือ พระผู้มีภาคธรรมหรือบุญญาภินิหาร ๖ อย่าง อันได้แก่
อิสริยะ คือ การควบคุมจิต, ัมมะ คือ โลกุตระธรรม ๘, ยสะ คือ เกียรติยศ,
สิริ คือ สิริมงคลทางพระวรกาย, กามะ คือ ความสำเร็จดังประสงค์ และปัยตตะ
คือ ความอุตสาหะ (วิสุทฺธิ. ๑.๒๓๐-๑, วิ. ๒. ๑.๑๑๗)

พระธรรมคุณ

สุวากขาโต ภะกะวะตา ัมโม.

พระธรรม อันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว

สันทิฏฐิโก,

เป็นธรรมที่เห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก,

ไม่ขึ้นกับกาล

เอหิปัสสิโก,

เป็นธรรมที่ควรมาดู

โอปะนะยโก,

ควรน้อมมาปฏิบัติ

ปัจฉัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ.

เป็นธรรมที่วิญญูชนพึงรู้ได้เฉพาะตน

พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสดีแล้ว คือ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ และปริยัติธรรม ๑ เป็นธรรมที่ไพเราะโดยอรรถและพยัญชนะในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด; พระธรรมที่เห็นได้ด้วยตนเอง คือ โลกุตระธรรม ๙ ได้แก่ มรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑; พระธรรมที่ไม่ขึ้นกับกาล คือ มรรค ๔ ที่ส่งผลทันที; พระธรรมที่ควรมาดู ควรน้อมมาปฏิบัติ และวิญญูชนพึงรู้ได้เฉพาะตน คือ โลกุตระธรรม ๙ (วิสุทฺธิ. ๑.๒๓๓-๗)

พระสังฆคณ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติดี[ตาม พระพุทธพจน์]

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติตรง[ตาม มัชฌิมาปฎิปปทา]

ญายะปะฏิปันโน ณะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อ
พระนิพพาน

สามิจิปะฏิปันโน ณะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติที่ควร
นับถือ

ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญา ปุริสะปุคคะลา,

ท่านเหล่านั้น คือบุรุษ ๔ คู่ กล่าวคือพระอริยบุคคล ๘
จำพวก

เอสะ ณะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

นี้แหละพระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค

อาหุเนยโย,

ผู้ควรรับสักการะ

ปาหุเนยโย,

ผู้ควรแก่ของต้อนรับ

ทักขิณเยโย,

ผู้ควรรับทักษิณาทาน

อัญชะลิกระณีโย,

ผู้ควรอัญชลีกรรม

อะนุตตะรัง ปุณฺณิกเขตตัง โลกัสสะ.

เป็นนาบุญอันประเสริฐของโลก

ตำนานเมตตปริตร

เมตตปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงการเจริญเมตตา มีประวัติว่า สมัยหนึ่ง เมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดพระเชตุวัน กรุงสาวัตถี มีภิกษุ ๕๐๐ รูป เรียนกรรมฐานจากพระพุทธองค์แล้ว เดินทางไปแสวงหาสถานที่ปฏิบัติธรรม พวกท่านได้มาถึงไพรสณฑ์แห่งหนึ่ง ประจักษ์กันว่าสถานที่นี้เหมาะสมแก่การเจริญสมณธรรม จึงตกลงใจอยู่จำพรรษาในที่นั้น ชาวบ้านก็มีจิตศรัทธาสร้างกุฏิถวายให้พำนักรูปละหลัง และอุปัฏฐากด้วยปัจจัยสี่มิให้ขาดแคลน

เมื่อฝนตกพวกท่านจะเจริญกรรมฐานที่กุฏิ ครั้นฝนไม่ตกก็จะมาปฏิบัติที่โคนไม้ รุกขเทวดาที่สิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้ไม่สามารถอยู่ในวิมานได้ เพราะผู้ทรงศีลมาอยู่ใต้วิมานของตน จึงต้องพาบบุตรธิดาลงมาอยู่บนพื้น เบื้องแรกคิดว่าพวกภิกษุคงจะอยู่ชั่วคราว ก็ทนรออยู่ชั่วคราว แต่เมื่อรู้ว่ามาจำพรรษาตลอดสามเดือน จึงเกิดความไม่พอใจ คิดจะขับไล่ให้กลับไปในระหว่างพรรษา ฉะนั้นจึงพยายามหลอกหลอนด้วยวิธีต่างๆ เช่น ส้ำแดงรูปร่างที่น่ากลัว ร้องเสียงโหยหวน ทำให้ได้รับกลิ่นเหม็นต่างๆ

พวกภิกษุหวาดหวั่นตกใจต่ออารมณ์ที่น่ากลัวเหล่านั้น ไม่สามารถจะปฏิบัติธรรมได้โดยสะดวก จึงปรึกษากันว่าไม่ควรจะอยู่ในสถานที่นี้ต่อไป ควรจะกลับไปจำพรรษาหลังในสถานที่อื่น จากนั้นจึงรีบเดินทางกลับโดยไม่บอกลา

ชาวบ้าน เมื่อมาถึงวัดพระเชตุวันได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าแล้วกราบทูลให้ทรงทราบเรื่องนี้ แต่พระพุทธองค์ทรงเล็งเห็นว่าสถานที่เดิมเหมาะสมกับภิกษุเหล่านี้มากกว่าที่อื่น จึงทรงแนะนำให้พวกท่านกลับไปสถานที่นั้น พร้อมกับตรัสสอนเมตตปริตรเพื่อเจริญเมตตาแก่รุกขเทวดา

เมื่อพวกภิกษุได้เรียนเมตตปริตรจากพระพุทธเจ้าแล้ว จึงเดินทางกลับไปยังสถานที่เดิม ก่อนจะเข้าสู่ราวป่า พวกท่านได้เจริญเมตตาโดยสาธยายพระปริตรนี้ อานุภาพแห่งเมตตาทำให้รุกขเทวดามีจิตอ่อนโยน มีไมตรี จึงไม่เบียดเบียนเหมือนก่อน ทั้งยังช่วยปรนนิบัติและคุ้มครองภัยอื่นๆ อีกด้วย ภิกษุเหล่านั้นได้พากันเพียรเจริญเมตตาภาวนา แล้วเจริญวิปัสสนาภาวนาต่อมา โดยใช้เมตตาเป็นบาทแห่งวิปัสสนา ทุกรูปได้บรรลุอรหัตผลภายในพรรษา นั้น (สุตตนิ. อ. ๑.๒๒๑, ขุททก. อ. ๒๒๕)

เมตตปริตรในหนังสือนี้ต่างจากบทสวดมนต์ฉบับไทยกับฉบับสิงหลในบางที่ ผู้แปลเลือกใช้ฉบับพม่าที่เรียกว่า ฉบับฉัฐฐสังคีติ (ฉบับสังคายนาครั้งที่ ๖) ซึ่งเป็นฉบับที่พระภิกษุในนิกายเถรวาท ๕ ประเทศ คือ ไทย ลังกา พม่า ลาว และเขมร ได้ร่วมกันสังคายนาที่ประเทศสหภาพพม่าเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ และมีมติเป็นสมานฉันท์ร่วมกัน

เมตตปริตรนี้เป็นคีติคาถาที่จัดอยู่ในหมวดมาตราพฤติ ฉบับพม่าเป็นฉบับที่ถูกต้องตามกฎหมายนั้น แต่ฉบับไทยกับฉบับสิงหลไม่ตรงตามฉันทลักษณ์และหลักไวยากรณ์บาลี (ผู้เขียนจะอธิบายเรื่องนี้ในบทเพิ่มเติมท้ายเล่ม) อนึ่ง ท่านอาจารย์ธัมมานันทมหาเถระ อัครมหาบัณฑิต เจ้าอาวาสวัดท่ามะโอ จังหวัดลำปาง ได้เล่าว่า แม้พระเถระชาวสิงหลผู้เชี่ยวชาญภาษาบาลี คือท่านพระพุทธทัตตเถระ อัครมหาบัณฑิต วัดอัคราราม จังหวัดบาหลีโกดา ประเทศศรีลังกา ก็เคยปรารภเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ กับท่านอาจารย์ว่า เมตตปริตรฉบับพม่าถูกต้องกว่าฉบับอื่นๆ

บทจัดเมตตปริตร

๑. ยัสถานุภาวะโต ยักขา เนวะ ทัสเสนติ ภิงสะนัง
ยัมहि เจวานุญฺจันโต รัตตินทิวะมะตันทิตโต.
๒. สุขัง สุปะติ สุตโต จ ปาปัง กิณฺจิจิ นะ ปัสสะติ
เอวะมาทิกุณฺเฑตัง ประริตตัง ตัง ภาณามะ เห.^๑

เหล่าเทวดาย่อมไม่แสดงสิ่งที่น่ากลัว เพราะอานุภาพของพระปริตรใด หนึ่ง บุคคลผู้ไม่เกียจคร้าน เจริญพระปริตรใดทั้งกลางวันและกลางคืน ย่อมหลับสบาย เมื่อหลับย่อมไม่ฝันร้าย ขอเราทั้งหลายจงสวดพระปริตรนั้น อันประกอบด้วยคุณอย่างนี้เป็นต้นเถิด

เมตตปริตร

๑. กะระณียะมัตถะกุสะเลนะ
ยันตะ สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
สັกโก อุชฺฐุ จะ สุหุชฺฐุ จะ
สุวะโจ จัสสะ มุฑุ อะนะติมานี.

ภิกษุผู้ฉลาดในสิ่งที่ประโยชน์ ประสงค์จะบรรลุแดนสงบ พึงอบรมสิกขาสาม ภิกษุนั้นพึงเป็นผู้อาจหาญ เป็นคนตรง แน่วแน่ ว่าง่าย อ่อนโยน ไม่ถือตัว

^๑บางฉบับมีรูปสนธิว่า “ปริตฺตุนตฺตมฺภณาม เห” เหมือนคำว่า เอวมฺเม สุตฺ, เอตมฺมฺจฺคฺล-มฺตุตฺมํ เป็นต้น ความจริงรูปศัพท์ในภาษาบาลีไม่นิยมสนธิเหมือนภาษาสันสกฤต เช่นคำว่า สมฺมาอาชีว ซึ่งไม่เชื่อมสนธิเป็น สมฺมาชีว แม้กัจจายนไวยากรณ์ (สูตร ๒๓-๔) ก็ปฏิเสธการเชื่อมสนธิเพราะสระหรือพยัญชนะ แต่กวีไวยากรณ์นี้ไม่นิยมในภาษาสันสกฤต

๒. สันตฺสสะโก จะ สุภะโร จะ
 อัมปะกิจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ
 สันตินทฺริโย จะ นิปะโก จะ
 อัมปะกัปปโก กุเลสุวะนะนุกิทฺโธ.

พึงเป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย มีกิจธุระน้อย ดำเนินชีวิต
 เรียบง่าย มีอินทรีย์สงบ มีปัญญารักษาตน มีการสำรวมกายวาจาใจ
 ไม่พัวพันกับสกุลทั้งหลาย

๓. นะ จะ ชุททะมาจะเร กิณฺณจิ
 เยนะ วิณฺณญุ ปะเร อุมปะวะเทยฺยง
 สุจิโน วะ เขมิโน โหนตุ
 สัพพะสัตตทา ภาวันตุ สุจิตฺตทา.

ไม่พึงประพฤตีสั่งเล็กน้อยอะไรๆ ที่จะเป็เหตุให้ผู้รู้ตำหนิ
 [พึงแผ่เมตตาว่า] ขอสัตว์ทั้งปวง จงเป็นผู้มีความสุขกาย สุขใจ
 ปลอดจากภัยทั้งปวงเถิด

๔. เย เกจิ ปาณะภูตฺตติ
 ตะสา วา ถาวะรา วะนะวะเสสา
 ทีฆา วา เย วะ มะหันตา
 มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะถุลา.

สัตว์ทั้งหลายที่มีความหวาดกลัวก็ดี ที่มันคงก็ดี ทั้งหมด
 ทั้งที่มีกายยาว ใหญ่ ปานกลาง สั้น ละเอียด หรือหยาบ

๕. ทิฏฐา วา เย วะ อะทิฏฐา
 เย วะ ทูเร วะสันติ อะวิทูเร
 ภูตา วะ สัมภะเวสี วะ
 สัพพะสัตตทา ภาวันตุ สุขิตัตตทา.

ทั้งที่เคยเห็นหรือไม่เคยเห็น อยู่ไกลหรือใกล้ ที่เกิดแล้ว
 หรือที่กำลังแสวงหาที่เกิด^๑ สัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น จงมีความสุขกาย
 สุขใจเถิด

๖. นะ ปะโร ปะรัง นิภพเพถะ
 นาติมัญญะถะ กัตตะจิ นะ กัญจิ
 พยาโรสะนา ปะภุิมะสัจญะ
 นาญญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเฉยยะ.

บุคคลไม่พึงหลอกลวงกัน ไม่พึงดูหมิ่นใครในที่ไหน ไม่พึง
 प्रารณาทุกข์แก่กันและกัน ด้วยการเบียดเบียน หรือด้วยใจมุ่งร้าย

๗. มาตา ยะถา นียัง ปุตตะ-
 มายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
 เอวัมปี สัพพะภูเตสุ
 มานะสัง ภาวะเย อะปะริมาณัง.

มารดาถนอมบุตรคนเดียวของตนด้วยชีวิต ฉันทใด บุคคล
 พึงเจริญเมตตาจิตไม่มีประมาณในสัตว์ทั้งปวง ฉันทนั้น

^๑ สัตว์ที่กำลังแสวงหาที่เกิด (สัมภะเวสี) คือบุรุษกับเสกขบุคคลผู้เวียนตายเวียนเกิดอยู่ ส่วน
 สัตว์ที่เกิดแล้วคือพระอรหันต์ผู้จะไม่เกิดอีก

๘. เมตตัญจะ สัพพะโลกัสมิ
 มานะสัง ภาวะเย อะปะริมาณัง
 อุทรัง อะโธ จะ ติริยัญจะ
 อะสัมพารัง อะเวระมะสะปิตตัง.

บุคคลพึงเจริญเมตตาจิต อันไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต
 ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู ในสัตว์โลกทั้งหมด ทั้งในอรุณภูมิเบื้องบน รุณภูมิ
 เบื้องกลาง และกามาวจรภูมิเบื้องต่ำ

๙. ติณฐัง จะรัง นิสินโน วะ
 สะยานโน ยาวะตาสสะ วิตะมิตโธ
 เอตัง สะติง อะธิณฺเฐยยะ
 พุรัหฺมะเมตัง วิหาระมิชชะ มาหุ.

เมื่อยืน เดิน นั่ง หรือนอน พึงเป็นผู้ปราศจากความง่วง
 ต้งสติอย่างนี้ไว้ พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสการปฏิบัติเช่นนี้ว่าเป็น
 ความประพฤติอันประเสริฐในพระศาสนานี้

๑๐. ทิณฺฐิณฺเญจะ อะนุปะกัมมะ
 สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
 กามะสุ วิเนยยะ เคธัง
 นะ หิ ชาตุคกัปปะเสยยะ ปุณะเรติ.

บุคคลผู้นั้นจะไม่กล่าวร้ายความเห็นผิด เป็นผู้บริบูรณ์
 ด้วยศีล ถึงพร้อมด้วยความเห็นชอบ เมื่อขจัดความยินดีในกามได้
 แล้ว ย่อมไม่เข้าถึงการเกิดในครรภ์อีกอย่างแน่นอน

พระปริตรย่อมป้องกันพิษและอันตรายอื่นๆ ของสัตว์ทั้งปวงได้
ตลอดเขตแห่งอำนาจทุกแห่งเสมอ เหมือนทิพยมนต์และโอสถทิพย์
ที่ขจัดพิษร้ายของอสรพิษทั้งปวง ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวด
พระปริตรนั้นเถิด

ขันธปริตร

๑. วิรูปักเขหิ เม เมตตัง เมตตัง เอรापะเถหิ เม
ฉัพฺยาปุตเตหิ เม เมตตัง เมตตัง กัณหาโคตะมะเกหิ จะ.

ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในงูตระกูลวิรูปักษ์ ข้าพเจ้าขอแผ่
เมตตาจิตในงูตระกูลเอราบถ ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในงูตระกูล
ฉัพฺยาบุตร ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในงูตระกูลกัณหาโคตม

๒. อะปาทะเกหิ เม เมตตัง เมตตัง ทฺวิปาทะเกหิ^๑ เม
จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม.

ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในสัตว์ไม่มีเท้า ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิต
ในสัตว์สองเท้า ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในสัตว์สี่เท้า ข้าพเจ้าขอแผ่
เมตตาจิตในสัตว์ที่มีเท้ามาก

๓. มา มัง อะปาทะโก หิงสิ มา มัง หิงสิ ทฺวิปาทะโก
มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท.

สัตว์ที่ไม่มีเท้าอย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า สัตว์ที่มีสองเท้าอย่า
ได้เบียดเบียนข้าพเจ้า สัตว์ที่มีสี่เท้าอย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า และสัตว์

^๑บางฉบับมีรูปว่า ทิปาเทเกหิ ตามนัยนี้ แปลง ทฺวิ เป็น ทิ เหมือนคำว่า ทิปทุตโต

ที่มีเท้ามากอย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า

๔. สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา สัพเพ ภูตา จะ เกวะลา
 สัพเพ ภัทธานิ ปัสสันตุ มา กัญจิ^๑ ปาปะมาคะมา.

ขอสัตว์ทั้งปวง ปราณชาติทั้งปวง สัตว์ที่เกิดแล้วทั้งปวง ทั้งหมด
 จงประสบความสำเร็จทุกผู้ ขอความทุกข์อย่าได้เข้าถึงใครๆ เลย

๕. อัมปะมาโณ พุทฺโธ, อัมปะมาโณ รัมโม,
 อัมปะมาโณ สัมโณ, ปะมาณะวันตานิ สะรีสะปานิ,
 อะหิ วิจณิกา สะตะปะที อุณณะนาถิ สะระพู มุสิกา.

พระพุทธเจ้าทรงพระคุณหาประมาณมิได้ พระธรรมทรงพระคุณ
 หาประมาณมิได้ พระสงฆ์ทรงพระคุณหาประมาณมิได้ แต่สัตว์
 เลื่อยคลานคือ งู แมงป่อง ตะขาบ แมงมุม ต๊กแก และหนู เป็น
 สัตว์ที่ประมาณได้

๖. กะตา เม รักษา. กะตัง เม ประริตตัง. ปะฎีกะมันตุ
 ภูตานิ. โสหัง นะโม ณะคะวะโต, นะโม สัตตันนัง สัมมา-
 สัมพุทธานัง.

ข้าพเจ้าได้คุ้มครองตนแล้ว ข้าพเจ้าได้ป้องกันตนแล้ว เหล่าสัตว์
 จงหลีกเลี่ยงไป ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระผู้มีพระภาค ขอนอบน้อม
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้ง ๗ พระองค์

^๑บางฉบับมีรูปว่า กัญจิ ที่เป็นนปุงสกลิงค์ คำว่า กัญจิ แปลว่า “ใครๆ” จึงควรมีรูปเป็น
 ปุงลิงค์ว่า กณฺจิจิ จึงจะตรงตามไวยากรณ์ เหมือนในเมตตปริตร (คาถา ๖) ที่ว่า นาติมณฺเณถ
 กตฺถจิจิ น กณฺจิจิ (ไม่พึงดูหมิ่นใครในที่ไหน)

ตำนานโมรปริตร

โมรปริตร คือ ปริตรของนกยูง เป็นพระปริตรที่กล่าวถึงคุณของพระพุทธเจ้า แล้วน้อมพระพุทธคุณมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสวัสดิ มีประวัติว่า สมัยหนึ่ง ครั้นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นนกยูงทอง อาศัยอยู่บนเขาทัณฑกหิรัญบรรพต ในป่าหิมพานต์ พระโพธิสัตว์จะเฟื่องดูพระอาทิตย์ในเวลาพระอาทิตย์อุทัย แล้วรำยมนต์สาธยายสองคาถาแรกว่า อุเทตะยัง เป็นต้น แล้วจึงออกแสวงหาอาหาร ครั้นกลับจากการแสวงหาอาหารในเวลาพระอาทิตย์อัสดง ก็เฟื่องดูพระอาทิตย์พร้อมกับรำยมนต์สาธยายสองคาถาหลังว่า อะเปตะยัง เป็นต้น นกยูงทองจึงแคล้วคลาดจากอันตรายทุกอย่างด้วยมนต์บทนี้

วันหนึ่งพรานป่าจากหมู่บ้านใกล้เมืองพาราณสี ได้พบนกยูงทองโดยบังเอิญ จึงบอกความนั้นแก่บุตรของตน ขณะนั้นพระนางเขมาเทวีมีพระเจ้าพาราณสี ทรงพระสुบินว่า พระนางเห็นนกยูงทองแสดงธรรมอยู่ จึงกราบทูลพระสวามีว่า ทรงประสงค์จะฟังธรรมของนกยูงทอง ท้าวเธอจึงรับสั่งให้พรานป่าสืบหา พรานป่าที่เคยได้ยินคำบอกเล่าของบิดาได้มากราบทูลว่า นกยูงทองมีอยู่จริงที่ เขาทัณฑกหิรัญบรรพต ท้าวเธอจึงทรงมอบหมายให้เขาจับนกยูงทองมาถวาย

พรานป่าคนนั้นได้เดินทางไปป่าหิมพานต์ แล้ววางบ่วงดักนกยูงทองไว้ ทุกแห่งในที่แสวงหาอาหาร แม้เวลาผ่านไปถึง ๗ ปีเขาก็ยังจับไม่ได้ เพราะ นกยูงทองแคล้วคลาดบ้าง บ่วงไม่แล่นบ้าง จนในที่สุดต้องเสียชีวิตอยู่ในป่า นั้น ฝ่ายพระนางเขมาเทวีก็ทรงประชวรสิ้นพระชนม์ เพราะเสียพระทัยไม่สม พระประสงค์ พระเจ้าพาราณสีจึงทรงพิโรธ ได้รับสั่งให้จาริกอักษรลงใน แผ่นทองว่าผู้กินเนื้อนกยูงทองที่เขาทัณฑกหิรัญบรรพต จะไม่แก่ ไม่ตาย หลังจากนั้นไม่นาน พระองค์ก็สิ้นพระชนม์ พระราชาองค์อื่นที่ครองราชย์สืบ ต่อมาได้พบข้อความนั้น จึงส่งพรานป่าไปจับนกยูงทอง แต่ไม่มีใครสามารถ จับได้ กาลเวลาได้ล่วงเลยไปจนเปลี่ยนพระราชชาติถึง ๖ พระองค์

ครั้นถึงสมัยพระราชองค์ที่ ๗ พระองค์ก็รับสั่งให้พรานป่าไปจับนกยูงทอง นั้นอีก พรานคนนั้นฉลาดหลักแหลม สังเกตการณ์อยู่หลายวันก็รู้ว่า นกยูงทองไม่ติดบ่วงเพราะมีมนต์ขลัง ก่อนออกหาอาหารจะทำพิธีรำยมนต์ จึงไม่มีใครสามารถจับได้ เขาคิดว่าจะต้องจับนกยูงทองก่อนที่จะรำยมนต์ จึงได้นำนางนกยูงตัวหนึ่งมาเลี้ยงให้เชื่อง แล้วนำไปปล่อยไว้ที่เชิงเขา โดยดักบ่วงอยู่ใกล้ๆ จากนั้นได้ทำสัตถุญาณให้นางนกยูงรำแพนส่งเสียงร้อง พระโพธิสัตว์เมื่อได้ยินเสียงนางนกยูง ก็ลืมนสารถยมนต์คุ้มครองตน เผลอตัวบินไปหานางนกยูงโดยเร็ว จึงติดบ่วงที่ดักไว้ ครั้นแล้วพรานป่าได้นำพระโพธิสัตว์ไปถวายพระเจ้าพาราณสี

เมื่อพระโพธิสัตว์เข้าเฝ้าพระเจ้าพาราณสีแล้ว ได้ทูลถามว่า “เพราะเหตุไรพระองค์จึงจับหม่อมฉันมา”

ท้าวเธอตรัสว่า “เพราะมีจารึกว่าผู้กินเนื้อนกยูงทอง จะไม่แก่ ไม่ตาย”

พระโพธิสัตว์ทูลว่า “ผู้กินเนื้อหม่อมฉันจะไม่ตาย แต่หม่อมฉันจะต้องตาย มิใช่หรือ”

ท้าวเธอตรัสว่า “ถูกแล้ว เจ้าจะต้องตาย”

พระโพธิสัตว์ทูลว่า “เมื่อหม่อมฉันจะต้องตาย แล้วผู้กินเนื้อหม่อมฉันจะไม่ตายได้อย่างไร”

ท้าวเธอตรัสว่า “เพราะเจ้ามีขนสีทอง จึงทำให้ผู้กินเนื้อเจ้าไม่ตาย”

พระโพธิสัตว์ทูลว่า “หม่อมฉันมีขนสีทองก็เพราะภพก่อนเคยเกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิในพระนครพาราณสีนี้ ได้รักษาเบญจศีลเป็นนิตย์และชักชวนให้ราษฎรรักษา”

จากนั้นพระโพธิสัตว์ได้ทูลเรื่องที่พระองค์เคยฝังราชรถที่ประทับของพระเจ้าจักรพรรดิไว้ที่สระมณฑลโปกขรณี พระเจ้าพาราณสีได้รับสั่งให้ไขน้ำออกจากสระแล้วกู้ราชรถขึ้นมา จึงทรงเชื่อคำพระโพธิสัตว์ หลังจากนั้น พระโพธิสัตว์ได้ถวายโอวาทพระราชินีให้ดำรงอยู่ในความไม่ประมาท แล้วกลับไปยังป่าหิมพานต์ตามเดิม (ชา. อ. ๓.๓๔-๓๖)

บทขัดโมรปริตร

๑. ปูเรนตั้ง โปธิสัมภारे निपत्तंङ्गं मोरयो नियं
     येने सङ्गिवितारङ्गं महासत्तङ्गं वनेजेरा.
๒. จิรัสสัง วายะมันตาปี नेवे สักขิงสุ กัณหิตุง
     พรัหฺมะมันตันติ อักขาตัง ประริตตัง ตัง ภาณามะ เห.

นายพรานทั้งหลายเพียรพยายามอยู่นาน ก็ไม่สามารถจับ
 พระมหาสัตว์ผู้เกิดเป็นนกยูงทอง ผู้บำเพ็ญบารมีเพื่อจะบรรลुพระ-
 สัพพัญญุตญาณ ผู้คุ้มครองตนอย่างดีแล้วด้วยพระปริตรใด ขอเรา
 ทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตรที่ถือว่าเป็นมนต์อันประเสริฐนั้นเถิด

โมรปริตร

๑. อุเทตะยัง จักขุมา เอกะราชา
     หะริสสะวัณโณ ปะละวิปปะภาโส
     ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะละวิปปะภาสัง
     ตะยาชชะ กุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง.

พระอาทิตย์ผู้เป็นดวงตาของโลก ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้ เสด็จ
 อุทัยขึ้นทรงพระรัศมีสีทองสอดส่องปฐพี ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้า
 ขอนมัสการพระอาทิตย์ผู้ทรงรัศมีสีทองสอดส่องปฐพีพระองค์นั้น
 พระองค์ได้คุ้มครองข้าพระองค์ในวันนี้แล้ว ขอให้ข้าพระองค์มีชีวิตยัง
 ยืนอยู่ตลอดวัน

๒. เย พุราหุมนะณา เวทะภู สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา
 อิมัง โส ประริตตัง กัตวา โมโร จะระติ เอสะนา.

พระพุทธเจ้าเหล่าใด ทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้า
 ขอนอบน้อมพระพุทธเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้น จง
 ค้ำครองข้าพเจ้า ขอนอบน้อมแต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อม
 แต่พระโพธิญาณ ขอนอบน้อมแต่พระพุทธเจ้าผู้หลุดพ้นแล้ว ขอ
 นอบน้อมแต่วิมุตติธรรม เมื่อนกยูงนั้นสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้ว
 จึงออกแสวงหาอาหาร

๓. อะเปตะยัง จักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะละวิปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะละวิปปะภาสัง
 ตะยาชชะ กุตตา วิหะเรมุ รัตติง.

พระอาทิตย์ผู้เป็นดวงตาของโลก ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้ เสด็จ
 อัสตงค์ทรงพระรัศมีสีทองสอดส่องปฐพี ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้า
 ขอนมัสการพระอาทิตย์ผู้ทรงรัศมีสีทองสอดส่องปฐพีพระองค์นั้น
 พระองค์ได้ค้ำครองข้าพระองค์ในวันนี้แล้ว ขอให้ข้าพระองค์มีชีวิตร
 ยั่งยืนอยู่ตลอดราตรี

๔. เย พุราหุมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
 อิมัง โส ประริตตัง กัตวา โมโร วาสะมะกัปปะยิ.

พระพุทธเจ้าเหล่าใด ทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้า
 ขอนอบน้อมพระพุทธเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้น จง
 ค้ำครองข้าพเจ้า ขอนอบน้อมแต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อม
 แต่พระโพธิญาณ^๑ ขอนอบน้อมแต่พระพุทธเจ้าผู้หลุดพ้นแล้ว ขอ
 นอบน้อมแต่วิมุตติธรรม^๒ เมื่อนกยูงนั้นสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้ว
 จึงนอน

ตำนานอาณานาฎิยปริตร

อาณานาฎิยปริตร คือ ปริตรของท้าวฤเวศผู้ครองนครอาณานาฎิ เพราะ
 เป็นพระปริตรที่ท้าวฤเวศได้นำมากราบทูลพระพุทธเจ้าพระปริตรนี้กล่าวถึงพระนาม
 ของพระพุทธเจ้า ๗ พระองค์ และคุณของพระพุทธเจ้าเหล่านั้น รวมทั้งอ้าง
 อาณาภาพพระพุทธเจ้าและเทวานุภาพมาพิทักษ์ให้มีความสวัสดิมีประวัติว่าสมัยหนึ่ง
 เมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ ภูเขาคิชฌกูฏ แขวงกรุงราชคฤห์ ท้าวจาตุมหาราช
 ทั้ง ๔ คือ ท้าวธตรฐ ท้าววิรุฬก ท้าววิรูปักษ์ และท้าวฤเวศ ได้มาเฝ้าพระพุทธเจ้า

^๑โพธิญาณคือมรรคญาณและผลญาณของพระพุทธเจ้า ^๒วิมุตติคือธรรมที่พ้นจากกิเลส
 ๕ อย่าง อันได้แก่ ตทั้งควิมุตติ (พ้นชั่วคราว) เป็นต้น

ในรัชสมัยยามแห่งราตรี ขณะนั้นท้าวภูเวงได้กราบทูลว่า อมนุษย์บางพวกเลื่อมใสพระองค์ บางพวกไม่เลื่อมใส แต่ส่วนใหญ่หมกไม่เลื่อมใส เพราะพระองค์ตรัสสอนให้ละเว้นจากอกุศลกรรมมีปาณาติปาตเป็นต้น แต่พวกเขาไม่สามารถจะเว้นได้ จึงไม่พอใจคำสอนที่ขัดแย้งกับความประพฤติของตน เมื่อภิกษุไปปฏิบัติธรรมในป่าเปลี่ยว อมนุษย์เหล่านั้นอาจจะรบกวนได้ จึงขอให้พระองค์ทรงรับเอาเครื่องคุ้มครองคืออาณานาฎิยปริตรไว้ แล้วประทานแก่พุทธบริษัทเพื่อสาธยายคุ้มครองตนและเพื่อให้อมนุษย์เกิดความเลื่อมใสพระศาสนา หลังจากนั้นท้าวภูเวงได้กราบทูลคาถาเป็นต้นว่า วิปัสสิสสะ จะ นะมัตถุ เมื่อทำวามหาราชเหล่านั้นเสด็จกลับแล้ว พระพุทธเจ้าจึงนำมาตรัสแก่พุทธบริษัทในภายหลัง

อาณานาฎิยปริตรที่ปรากฏในทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ที. ปา. ๑๑.๒๗๕-๘๔.๑๖๙-๗๘) มีทั้งหมด ๕๑ คาถา แต่พระปริตรที่จะแสดงต่อไปนี้เป็นบทสวดที่โบราณจารย์ปรับปรุงเพิ่มเติมในภายหลัง โดยนำคาถาจากพระบาลี ๖ คาถาแรก แล้วเพิ่มคาถาอื่นที่อ้างพระพุทธคุณและเทวานุภาพ เพื่อเป็นสัจวาจาพิทักษ์คุ้มครองผู้สวด สำหรับคาถาสุดท้าย (ข้อ ๒๘) ท่านนำมาจากในคัมภีร์ธรรมบท (ขุ. ธ. ๒๕.๑๐๙.๓๖) ผู้รู้บางท่านกล่าวว่าพระเถระชาวลังกาเป็นผู้ปรับปรุงเพิ่มเติมพระปริตรนี้ (พระปริตรแปลพิเศษ ฉบับพม่า หน้า ๔-๕)

บทช้ดอาณานาฎิยปริตร

๑. อัมปะสันเนหิ นาถัสสะ ฐาสะเน ฐาฐัมมะเต
อะมะนุสเสหิ จัณเฑหิ สะทา กิพพิสะการิกิ.
๒. ประริสานัง จะตัสสันนัง อะหิงสาเย จะ กุตติยา
ยัง เทเสสิ มะหาวิโร ประริตตัง ตัง ภาณามะ เห.

พระมหาวิรเจ้าทรงแสดงพระปริตรใด เพื่อคุ้มครองพุทธบริษัท
 สี่ มิให้ถูกเบียดเบียนจากเหล่าอมนุษย์ผู้ดุร้าย หยาบกระด้างอยู่เสมอ
 ไม่เลื่อมใสคำสอนของพระโลกนาถ อันบัณฑิตยกย่องว่าเป็นคำสอน
 ที่ดี ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตรนั้นเถิด

อาฏานาฎิยปริตร

๑. วิปัสติสสะ จะ นะมัตถุ จักขุมันตัสสะ สิริมะโต
 สิขิสสะปี จะ^๑ นะมัตถุ สัพพะภูตานุกัมปิโน.

ขอนอบน้อมพระวิปัสสิพุทธเจ้า ผู้ทรงพระจักขุ ทรงพระสิริ
 ขอนอบน้อมแต่พระสิขีพุทธเจ้า ผู้ทรงอนุเคราะห์สัตว์ทั้งปวง

๒. เวสสะภูสสะ จะ^๑ นะมัตถุ นุหาคะกัสสะ ตะปัสสิโน
 นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ มาระเสนาปะมัททิโน.

ขอนอบน้อมพระเวสสุพุทธเจ้า ผู้ชำระกิเลสได้แล้ว มีตบะ
 ขอนอบน้อมพระกกุสันธพุทธเจ้า ผู้ทรงเอาชนะมารและกองทัพได้

๓. โภณาคะมะนัสสะ นะมัตถุ พุราหุมะณัสสะ วุสีมะโต
 กัสสะปัสสะ จะ^๑ นะมัตถุ วิปปะมุตตัสสะ สัพพะธิ.

ขอนอบน้อมพระโณคาคนพพุทธเจ้า ผู้ลอยบาปแล้ว อยู่จบ
 พรหมจรรย์ ขอนอบน้อมพระกัสสปพุทธเจ้า ผู้หลุดพ้นแล้วจาก
 กิเลสทั้งปวง

^๑บางฉบับไม่มี จ ศัพท์ ทำให้ไม่ครบ ๘ พยางค์ ถือว่าไม่ตรงตามฉันทลักษณ์ในที่นี้

๔. อังคีระสัสสะ นะมัตถุ   สักยะปุตตัสสะ สิริมะโต
โย อิมัง ชัมมัง เทเสติ   สัพพะทุกขะปะนุทธะนัง.

ขอนอบน้อมพระศากยบุตรพุทธเจ้า   ผู้ทรงพระฉัพพัตถะรังสี
ผู้ทรงสิริ   ผู้ทรงแสดงธรรมขจัดทุกข์ทั้งปวง

๕. เย จาปี นิพพุตตา โลเก   ยะถาภูตัง วิปัสสิสุง
เต ชะนา อะปิสุณณะ   มะหันตา วีตะสาระทา.

อนึ่ง พระอรหันต์เหล่าใดในโลก   ดับกิเลสได้แล้ว   รู้แจ้งตาม
ความเป็นจริง   พระอรหันต์เหล่านั้น   ปราศจากวามุ่งร้าย   เป็นผู้
ยิ่งใหญ่   ไม่สะทกสะท้าน

๖. หิตัง เทวะมะนุสสานัง   ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
วิชาจะระณะสัมปันนัง   มะหันตัง วีตะสาระทัง.

ท่านเหล่านั้นย่อมนมัสการพระโคตมะ   ผู้ทรงเกื้อกูลเทวดาและ
มนุษย์ทั้งหลาย   ผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤดี   ผู้ยิ่งใหญ่
ผู้ไม่สะทกสะท้าน

๗. เอเต จัญญู จะ สัมพุทธา   อะเนกะสะตะโกฏิโย

สัพเพ พุทธาสะมะสะมา   สัพเพ พุทธา มะหิทธิกา.

พระสัมพุทธเจ้าเจ็ดพระองค์เหล่านั้น   และพระสัมพุทธเจ้าหลาย
ร้อยโกฏิเหล่าอื่น   ทุกพระองค์   เสมอด้วยพระพุทธรเจ้าผู้ไม่มีใคร
เปรียบ   ทุกพระองค์ล้วนทรงฤทธิ์ยิ่งใหญ่

๘. สัพเพ ทะสะพะลูเปตา เวสาร์ชเชหุปากะตา
 สัพเพ เต ปะฏิขานันติ อาสะกัง ฐานะมุตตะมัง.

พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ทรงพระศพลญาณ และพระเวสาร์ชชญาณ ทรงยืนยันความตรัสรู้อันประเสริฐแก่ล้าก้าของพระองค์

๙. สีหะนาทัง นะทั้นเตเต ปะริสาสุ วิสาระทา
 พุรัมมะจักกััง ปะวัตเตนติ โลเก อัปปะฏิวัตตียัง.

พระพุทธเจ้าเหล่านี้ ทรงปราศจากความครั่นคร้าม บั่นลือสีหนาท ในท่ามกลางพุทธบริษัท ประกาศธรรมจักรอันประเสริฐในโลก ไม่มีผู้ใดจะคัดค้านได้

๑๐. อุเปตา พุทธะธัมเมหิ อัญญาระสะหิ นายะกา
 พาตติงสะลักกะณูเปตา สีตานุพฺพยัญชนะนาระธา.

พระองค์ทรงเป็นผู้นำ ทรงคุณสมบัติของพระพุทธเจ้า ๑๘ ประการ ทรงประกอบด้วยพระพุทธลักษณะ ๓๒ และพระอนุลักษณะ ๘๐

๑๑. พุยามัปปะภายะ สัพปะภา สัพเพ เต มุนิกุญชะธา
 พุทธา สัพพัญญโน เอเต สัพเพ จีณาสะวา ชินา.

พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ทรงพระฉัพพัตถนรังสีโดยรอบหนึ่งว่า ทรงเป็นมุนีผู้ประเสริฐ รู้แจ้งธรรมทั้งปวง สิ้นอาสวะ และเป็นผู้ชนะ

๑๒. มะหัพปะภา มะหาเตชา มะหาปัญญา มะหัพพะลา
 มะหาการุณิกา ธีรา สัพเพสานัง สุขาวะหา.

พระองค์ทรงมีพระรัศมีสว่างไสว มีเดชมาก มีปัญญามาก มีกำลังมาก
มีความกรุณาใหญ่หลวง มั่นคง ประทานความสุขแก่ชนทั้งปวง

๑๓. ทิปา นาถา ปะติภูฐา จะ ตาณา เลณา จะ ปาณินัง
กะตี พันธุ มะหีสสาธา สาระณา จะ หิตะสิโน.

พระองค์ทรงเป็นที่พัก ที่พึ่ง ที่พำนัก คຸ້มครอง หลบภัยของ
เหล่าสัตว์ ทรงเป็นที่ไป เป็นญาติ เป็นผู้อุปถัมภ์ เป็นผู้ขจัดทุกข์
และกระทำประโยชน์

๑๔. สะเทวะกัสสะ โลกัสสะ สัพเพ เอเต ปะรายะณา
เตสาหัง สิระสา ปาเท วันทามิ ปุริสุตตะเม.

พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ทรงเป็นที่พึ่งของชาวโลกและเทวดา
ข้าพระองค์ขอน้อมไหว้พระบาทยุคลของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นด้วย
เศียรเกล้า ขอน้อมไหว้พระพุทธเจ้าผู้เป็นบุรุษประเสริฐ

๑๕. ว่าจะสา มะนะสา เจวะ วันทามเต ตะถาคะเต
สะยะเน อาสะเน ฐาเน กะมะเน จาปี สัพพะทา.

ข้าพระองค์ขอน้อมไหว้พระตถาคตเจ้าเหล่านั้นในเวลายืน เดิน
นั่ง นอน ด้วยวาจา ด้วยใจเสมอ

๑๖. สะทา สุขณะ รักขันตุ พุทธา สันติกะรา ตูวัง
เตหิ ตูวัง รักขิตโต สันโต มุตโต สัพพะภะเยหิ จะ.

ขอพระพุทธเจ้าทั้งหลายผู้ประทานพระนิพพาน จงคุ้มครองท่าน
ให้มีความสุขเสมอ เมื่อพระองค์คุ้มครองท่านแล้ว ขอให้ท่านปลอดภัย

จากภัยทั้งปวงเกิด

๑๗. สัพพะโรคา วินิมุตโต สัพพะสันตาปะวัชชีโต
 สัพพะเวระมะตีกกันโต นิพพุโต จะ ตูวัง ภาวะะ.

ขอท่านจงปลอดภัยจากโรคทั้งปวง ปราศจากความเดือดร้อนทุกอย่าง
 ไม่มีใครๆ ปองร้าย เป็นผู้สงบ

๑๘. เตสัง สัจจนะ สีเลนนะ ขันติเมตตาพะเลนนะ จะ
 เตปี อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้นจงคุ้มครองข้าพเจ้าให้เป็นผู้ปราศจาก
 โรค มีความสุข ด้วยพละนาฏภาพแห่งความสัตย์ คีล ขันติ และ
 เมตตาธรรม

๑๙. ปุรัตถิมัสุมิง ทิสภาเค สันติ ภูตา มะหิททิกา
 เตปี อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

เหล่าคนธรรม์ผู้มีฤทธิ์มากในทิศบูรพา จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้
 เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๐. ทักขิณัสุมิง ทิสภาเค สันติ เทวา มะหิททิกา
 เตปี อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

เหล่ากุมภัณฑ์ผู้มีฤทธิ์มากในทิศทักษิณ จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้
 เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๑. ปัจฉิมัสุมิง ทิสภาเค สันติ นาคา มะหิททิกา
 เตปี อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

เหล่านาคผู้มีฤทธิ์มากในทิศประจิม จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้เป็น
ผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๒. อุตตะรัตุมิง ทิสภาเค สันติ ยักขา มะหิททิกา
เตปี อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุขเณะ จะ.

เหล่ายักษ์ผู้มีฤทธิ์มากในทิศอุดร จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้เป็น
ผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๓. ปุรัตติเมนะ ฐะตะรัฏฐโฐ ทักขิณนะ วิรุพพะโก
ปัจฉิเมนะ วิรุปักโข กุเวโร อุตตะรัง ทิสัง.

ท้าวธตรฐเป็นผู้รักษาโลกทิศบูรพา ท้าววิรุพหกรักษาโลก
ทิศทักษิณ ท้าววิรุปักษร์รักษาโลกทิศประจิม ท้าวกุเวรรักษาโลก
ทิศอุดร

๒๔. จัตตาริ เต มะหาราชา โลกะปาตา ยะสัสสิโน
เตปี อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุขเณะ จะ.

ขอมหาราชผู้รักษาโลกทั้งสี่พระองค์ ผู้มีบริวารมากดังกล่าว
จงคุ้มครองข้าพเจ้าเป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๕. อากาสัญญา จะ ญัมัญญา เทวา นาคา มะหิททิกา
เตปี อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุขเณะ จะ.

ขอเหล่าเทวดาและนาคผู้มีฤทธิ์มาก สถิตอยู่ในอากาศและบน
พื้นดิน จงคุ้มครองข้าพเจ้าเป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๖. อิทธีมันโต จะ เย ทวา ะสันตา อิธะ สาสะเน
เตปี อัมเหณฺรรักขันตุ อะโรเคนะ สุขะเน จะ.

ขอเทวดาผู้มีฤทธิ์มากอาศัยอยู่ในพระศาสนานี้ จงคุ้มครองข้าพเจ้า
ให้เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๗. สัพพีติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ภาวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุกโก ภาวะ.

ขอสิ่งร้ายทั้งปวงจงบาราศไป ขอโรคทั้งปวงจงพินาศไป ขอท่าน
อย่ามีอันตราย เป็นผู้มีความสุข มีอายุยืนยาว

๒๘. อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจัง วุฑฒาปะจายีโน
จัตตาโร รัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.

ธรรม ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ย่อมเจริญแก่
บุคคลผู้ประพฤติดี และอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่เป็นนิตย์

ตำนานโพชฌังคปริตร

โพชฌังคปริตร คือ ปริตรกล่าวถึงโพชฌงค์ซึ่งเป็นองค์แห่งการรู้แจ้ง แล้ว
อ้างสัจวาจาอันมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสุขสวัสดิ มีประวัติว่า สมัยหนึ่ง
พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดเวฬุวัน กรุงราชคฤห์ พระมหากัสสปเถระได้อาพาธ
หนักที่ถ้ำปิปผลิคูหา พระพุทธเจ้าได้เสด็จเยี่ยมและแสดงโพชฌงค์เจ็ด เมื่อ
พระเถระสดับโพชฌงค์เหล่านี้ได้เกิดความปีติว่า โพชฌงค์เจ็ดเคยปรากฏแก่เราใน
ขณะรู้แจ้งสัจธรรมหลังออกบวชแล้วเจ็ดวัน คำสอนของพระพุทธองค์เป็นทาง

พันทูกษ์โดยแท้ ครั้นดําริเช่นนี้พระเถระได้เกิดปีติอิมเอิบใจ ทำให้เลือดในกาย และรูปธรรมอื่นฝ่องใส โรคของพระเถระจึงอันตรธานไปเหมือนหยาดน้ำกลิ้งลง จากใบบัว นอกจากนั้น พระพุทธเจ้ายังตรัสโพชฌงค์เจ็ดแก่พระมหาโมคคัลลาน-เถระผู้อาพาธที่ภูเขาคิชฌกูฏอีกด้วย ครั้นพระเถระสดับโพชฌงค์นี้แล้วก็หายจาก อาพาธนั้นทันที หนึ่ง เมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดเวฬุวันนั้น ทรงพระประชวรหนัก จึงรับสั่งให้พระจุนทเถระสาธยายโพชฌงค์เจ็ด ครั้นสดับแล้วพระองค์ทรงหายจากพระประชวรนั้น

โพชฌงค์ปริตรที่พระพุทธองค์ตรัสไว้เป็นร้อยแก้ว พบในมหาวรรคสังยุต-ปฐมคิลานสูตร ทุตติยคิลานสูตร และตติยคิลานสูตร (สํ. มหา. ๑๙.๑๙๕-๑๙๗.๗๑-๗๔) ส่วนโพชฌงค์ปริตรในปัจจุบันเป็นร้อยกรองที่พระเถระชาวสิงหลประพันธ์ขึ้น โดยนำข้อความจากพระสูตรมาประพันธ์เป็นร้อยกรอง (พระปริตรแปลพิเศษ ฉบับพม่า หน้า ๙)

โพชฌงค์เจ็ดมีดังต่อไปนี้ คือ

๑. สติสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือสติ
๒. ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือการรู้เห็นธรรม
๓. วิริยสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความเพียร
๔. ปีติสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความอิมใจ
๕. ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความสงบ
๖. สมာธิสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความตั้งมั่น
๗. อุเบกขาสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความวางเฉย

บทคัด โปชฌังคปริตร

๑. สັงสาเร สັงสะรันตานิํง สັัพพะทุกขะวินาสะเน
สັตตะ รัมเม จะ โปชฌังเค มาระเสนาปะมัททะเน.

๒. พุชฌิตฺวา เย จิเม สັตตะ ติภะวา มุตตะกุตตะมา
อะชาติมะชะราพฺยาชิํง อะมะตັง นิพพะยัง กะตา.

บุคคลผู้ประเสริฐ พ้นแล้วจากภพทั้งสาม บรรลุพระนิพพาน
อันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไม่มีอันตรายใดๆ เพราะรู้แจ้ง
โปชฌังคเจ็ด เครื่องขจัดทุกข์ทั้งปวงของเหล่าสัตว์ผู้ท่องเที่ยวไปใน
วัฏสงสาร ซึ่งย้ายมารและกองทัพได้

๓. เอวะมาทิกุญเปตັง อะเนกะคุณะสັงกะหັง
โอสะธัญจะ^๑ อิมํ มันตັง โปชฌังคัํ ตັง ภาณมะ เห.

ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดโปชฌังคปริตรซึ่งมีคุณอย่างนี้เป็นต้น
อันเป็นที่รวมแห่งคุณเป็นอเนก เป็นโอสถ และเป็นมนต์

โปชฌังคปริตร

๑. โปชฌังโก สะติสัํขาโต รัมมานัํง วิจะโย ตะเถา
วีริยัง ปิติ ปัสสัทธิ โปชฌังคา จะ ตะเถาปะเร.

๒. สะมาธูปะกขา โปชฌังคา สັตเตเต สັัพพะทัสสิณา
มุณินา สัมมะทักขาตา ภาวิตา พะหุลีกะตา.

^๑บางฉบับมีรูปว่า โอสถณจ ปาฐะนี้ถูกต้องเช่นกัน เพราะคำว่า โอสถ, โอสธ มีใช้ทั้งสองรูป

๓. สังกวัตตันติ อะภิญญาเย นิพพานายะ จะ โพธิยา
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.
 โพชฌงค์เจ็ด คือ สติสัมโพชฌงค์ ฌัมมวิจยสัมโพชฌงค์ วิริย-
 สัมโพชฌงค์ ปิติสัมโพชฌงค์ ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ สมာธิสัมโพชฌงค์
 และอุเบกขาสัมโพชฌงค์

พระมุนีผู้รู้แจ้งสภาวะธรรมทั้งปวงตรัสว่า ผู้บำเพ็ญและกระทำ
 โพชฌงค์ให้มาก ย่อมรู้แจ้ง บรรลุถึงพระนิพพานและความตรัสรู้
 ด้วยสัจวาจา นี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อเทอญ

๔. เอกัสมิง สะมะเย นาโถ โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง
 ทิลาเน ทุกขิตะ ทิสฺวา โพชฌังเก สัตตะ เทสะยิ.

สมัยหนึ่ง พระโลกนาถทอดพระเนตรเห็นพระโมคคัลลานะและ
 พระมหากัสสปะ อาพาธได้รับความทุกข์ จึงทรงแสดงโพชฌงค์เจ็ด

๕. เต จะ ตัง อะภินันทิตฺวา โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระเถระทั้งสองยินดีรับโพชฌงค์นั้น หายจากโรคทันที ด้วย
 สัจวาจา นี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อเทอญ

๖. เอกะทา ฌัมมะราชาปี เกลัญญเณนาภิปิโธ

จุนทัตถะเรนะ ตังเยวะ ภาณุปะตฺวานะ สาทะรัง.

ครั้งหนึ่ง สมเด็จพระธรรมราชาทรงพระประชวรหนัก รับสั่ง
 ให้พระจุนทเถระสาธยายโพชฌงค์ถวายโดยเคารพ

๗. สัมโมทิตวานะ อาพาธา ตัมหา วุฏฐาสี ฐานะโส
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระองค์ทรงข้ามขึ้นพระทัย หายจากพระประชวรโดยพลัน
ด้วยสัจวาจา^๑นี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อเทอญ

๘. ปะหีนา เต จะ อาพาธา ตินณันนัมปี มะเหลสินัง
มัคคะหะตา กิเลสาวะ^๑ ปัตตานุปปัตติธัมมะตัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระพุทธเจ้าและพระเถระผู้แสวงหาคุณอันประเสริฐทั้งสาม ได้
หายจากอาพาธแล้ว ดุจกิเลสที่ถูกอริยมรรคประหาร ไม่กำเริบอีก
ด้วยสัจวาจา^๑นี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อเทอญ

ตำนานสัพพมังคลคาถา

สัพพมังคลคาถา คือ คาถาที่กล่าวถึงมงคลทั้งหมด คาถานี้อาราธนาคุณ
ของพระพุทธเจ้าและเทวดาทั้งปวงมาพิทักษ์ให้มีความสุขสวัสดิ์ เป็นคาถาที่
โบราณจารย์ประพันธ์ขึ้นภายหลัง เพราะไม่มีปรากฏในพระสูตร ผู้แปล
สันนิษฐานว่าได้รับการประพันธ์นานกว่า ๘๐๐ ปี เพราะมีอ้างอิงในคัมภีร์สังกั
นินิ (สุตตมาลา สูตร ๕๐๘) ซึ่งรจนาที่ประเทศสหภาพพม่าในราว พ.ศ. ๑๗๐๐

^๑บางฉบับมีรูปว่า มคคาหตักิเลสาว โดยที่ชะสระ อะ เป็น อา และเชื่อมสมาส รูปนี้ก็ถูก
ต้องตามหลักภาษาเช่นกัน

สัพพมังคลกถา

๑. ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาเวนนะ สะทา โสตถิ ภาวันตุ เม.

ขอจงมีสรรพมงคล ขอปวงเทวดาจงคุ้มครอง ขอข้าพเจ้าจงมี
ความสวัสดิด้วยพุทธานุภาพทั้งปวงเสมอ

๒. ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาเวนนะ สะทา โสตถิ ภาวันตุ เม.

ขอจงมีสรรพมงคล ขอปวงเทวดาจงคุ้มครอง ขอข้าพเจ้าจงมี
ความสวัสดิด้วยธรรมานุภาพทั้งปวงเสมอ

๓. ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาเวนนะ สะทา โสตถิ ภาวันตุ เม.

ขอจงมีสรรพมงคล ขอปวงเทวดาจงคุ้มครอง ขอข้าพเจ้าจงมี
ความสวัสดิด้วยสังฆานุภาพทั้งปวงเสมอ

ตำนานชัยปริตร

ชัยปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงชัยชนะของพระพุทธเจ้า แล้วอ้างสัจจา
นั้นมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสวัสดิ คถา ๑-๓ แสดงชัยชนะของพระพุทธเจ้า
เป็นคถาที่โบราณจารย์ประพันธ์ขึ้นภายหลัง คถา ๔-๕-๖ เป็นพระพุทธพจน์
ที่นำมาจากอังกุตตรนิกาย ปุพพัณฺหสูตร (อง. ติก. ๒๐.๑๕๖.๒๘๗) บทสวดมนต์
บางฉบับมีคถาเพิ่มว่า โส อตฺถะลัทโธ... สทา อตฺถะลัทธา... ผู้แปลเห็นว่า
ไม่มีในพระสูตรนั้น จึงแปลเฉพาะคถาที่มีในพระสูตร

ชัยปริตร

๑. মহากារุณிகো นาโถ   หิตายะ สัพพะปาณินัง
 ปุเรตุวา ปาระมี สัพพา   ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ   โสคติ เม โหตุ สัพพะทา.

พระโลกนาถผู้ทรงพระมหากรุณาธิคุณ ทรงบำเพ็ญบารมีครบถ้วน
 เพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์ ทรงบรรลुพระสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยม
 ด้วยสัจวาจานี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสวัสดิทุกเมื่อเทอญ

๒. ชะยันโต โพธิยา มูเล   สักยานัง นันทิวัทตะโน
 เอวะเมวะ ชะโย โหตุ   ชะยามิ ชะยะมังคะเล.

ขอข้าพเจ้าจงชนะ เหมือนพระพุทธเจ้าผู้เป็นที่เคารพรักของเจ้า
 ศากยะทรงชนะ ณ ควางไม้โพธิ์ ขอข้าพเจ้าจงชนะได้รับชัยมงคลเถิด

๓. อะปะราชิตะปัลลังกะ   สีเส ปุฎวิปุกขะเล^๑
 อะภิสะเก สัพพะพุทธานัง   อักคัปปัตโต ปะโมทะติ.

[ขอให้ข้าพเจ้าบรรลุถึงความเป็นเลิศ เบิกบานใจ] เหมือน
 พระพุทธเจ้าบรรลุธรรมอันประเสริฐ เบิกบานพระทัยเหนือบัลลังก์
 แห่งชัยชนะ ณ พ่างพื้นปลูพ็อันประเสริฐเลิศแผ่นดิน เป็นที่ตรัสรู้
 ของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์

๔. สุนักขัตตัง สุมังคะลัง   สุปะภาตัง สุขุณฺณุตฺตัง
 สุขะโณ สุขุหุตโต จะ   สุขิณฺฐัง พุรัมมะจาริสุ.

^๑ คำว่า ปุกขล แปลว่า ประเสริฐ, งาม คำว่า ปุฎวิปุกขล จึงแปลว่า ปลูพ็อันประเสริฐ
 บางฉบับมีรูปว่า ปลูวิปุกขเร คำว่า โปกขร มักแปลว่า น้ำ, ดอกบัว รูปนี้จึงไม่ถูกต้อง

[วันที่ทำความดีทางกาย วาจา ใจ] เป็นฤกษ์ดี มงคลดี ยามรุ่งดี
ยามตื่นดี ขณะดี ครูดี ทานที่ถวายแก่ผู้ประพฤติพรหมจรรย์ใน
วันนั้น]เป็นทานดี

๕. ปะทักษิณัง กายะกัมมัง วาจา กัมมัง ปะทักษิณัง
ปะทักษิณัง มะโนกัมมัง ปะณิธิ เต ปะทักษิณา
ปะทักษิณานิ กัตวานะ ละภันตฺตเถ ปะทักษิणे.

กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม และความตั้งใจ[ที่ทำในวันนั้น]
เป็นสิ่งที่ดี เมื่อทำความดีแล้ว ย่อมได้รับผลดี

๖. เต อิตถะลัทธา สุขิตา วิรูปหา พุทธะสาสะเน
อะโรคา สุขิตา โหถะ สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ.

ขอให้คนทั้งหลายพร้อมทั้งญาติมิตรทั้งปวงได้รับประโยชน์ มี
ความสุข รุ่งเรืองในพระศาสนาของพระพุทธเจ้า เป็นผู้ปราศจากโรค
มีความสุขเทอญ

ตำนานพุทธชัยมังคลกาถา

พุทธชัยมังคลกาถา คือ กาถาที่กล่าวถึงชัยชนะของพระพุทธเจ้า ๘ ครั้ง
แล้วอ้างสัจวาจาขึ้นมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสุขสวัสดิ์ ชัยชนะเหล่านั้น
คือ ชนะมาร ชนะอาฬวกยักษ์ ชนะช้างนาฬาคีรี ชนะโจรองคฺฤลิมาล ชนะ
นางจิญจมาณวิกา ชนะสัจจนิกฺรณธ์ ชนะนันทโปกนันทนาคราช และชนะ
พกาพรหม นักวิชาการบางท่านสันนิษฐานว่า ผู้ประพันธ์กาถานี้คือพระมหา-

พุทธสิริเถระซึ่งรจนาคัมภีร์ฎีกาพาหุง ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และ
ประพันธ์ในราว พ.ศ. ๒๐๐๖ คาถานี้ยังมีชื่อเรียกว่า บทถวายพรพระ เพราะแต่ง
ถวายพรพระเจ้าแผ่นดินเพื่อให้ทรงชนะศึก (วิวัฒนาการวรรณคดีบาลีสาย
พระสุตตันตปิฎกที่แต่งในประเทศไทย หน้า ๓๐๑-๒) อนึ่ง คาถาที่นิยมสวดอยู่
ในปัจจุบันมี ๙ คาถา ผู้แปลเห็นว่าคาถาสุดท้ายได้รับการแต่งเพิ่มเติมในภายหลัง
เพราะไม่มีปรากฏในคัมภีร์ฎีกาพาหุง ทั้งในบทสวดฉบับพม่าก็ไม่มีเช่นกัน ฉะนั้น
จึงแปลเฉพาะ ๘ คาถาเดิม

พุทธชัยมังคลคาถา

- พาหุงสะหัสสะมะภินิมิตะสาวุชันตั้ง
คิริเมขะลัง^๑ อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อพญามารเนรมิตแขนมากเป็นพัน ถืออาวุธในมือ ชี้อ้าง
คิริเมขลชะ สะพริบพร้อมด้วยกองทัพอันน่าสะพรึงกลัว พระจอมมุนี
ทรงชนะด้วยทานบารมีเป็นต้นอันชอบธรรม ด้วยพระเดชนั้น ขอ
ชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

- มาราติเรกะมะภियุชณิตะสัพพะรัตติง
โฆรัง ปะนาพะวะกะมักกะมะถัททะยักขัง

^๑ฉบับพม่ามีรูปว่า คิริเมขล ส่วนฉบับไทยกับสิงหลมีรูปว่า คิริเมขล ความจริงลหุ ๒
ตัวก็รวมกันเป็นครุและถือว่าเป็น ๑ พยางค์ได้ ดังศัพท์นิตยปกรณ์ (สุตตมาลา หน้า ๔๙๖)
ได้อนุญาตไว้ในฐานะที่ประกอบด้วยคำว่า อริย, จริย และ อรห เป็นต้น

ขันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่ออาพวกยักษผู้ดุร้าย หยาบช้า และโหดเหี้ยม เข้ามา
 ราวีตลอดทั้งคืนยิ่งกว่าพญามาร พระจอมมุนีทรงชนะด้วยการใช้พระ-
 ขันตีเป็นอุบายสั่งสอน ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

๓. นาพาคิริง คะชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
 ทาวักคิจักกะมะสะนีวะ สุทาทูณันตัง
 เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อพญาช่างนาพาคิริตกมันหนักดุร้ายเหลือ เล่นเข้ามา
 ราวกับไฟไหม้ป่า ดุจจักรวรุฑ เหมือนฟ้าผ่า พระจอมมุนีทรงชนะ
 ด้วยน้ำพระเมตตา ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

๔. อุกขิตตะจักกะมะติหัตตะสุทาทูณันตัง
 ธาวัง ทิโยชะนะปะถังคูลิมาละวันตัง
 อิทธิภิสังวะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อโจรองคูลิมารผู้ดุร้าย ถือดาบเงือง่า วิ่งไล่ติดตามไป
 เป็นหนทาง ๓ โยชน์ พระจอมมุนีทรงชนะด้วยการบันดาลอิทธิฤทธิ์
 ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

๕. กัตวานะ กัฏฐะมุทะรัง อิวะ คัพภินียา
 จิญจาเย ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชฌเ

สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อนางจิณาเอาผ้าห่อไม้ทำเป็นห้องเหมือนหญิงมีครรภ์
 กล่าวคำใส่ร้ายในท่ามกลางหมู่ชน พระจอมมุนีทรงชนะด้วยความ
 สงบนิ่งอันประเสริฐ ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

๖. สัจจัง วิหาเย มะตีสัจจะกะวาตะเกตุง
 วาทาภิโรปีตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
 ปัญญาปะทีปะชะลิโต ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อสักจนิกครนถ์ละทิ้งความจริงแท้ ชูธงประกาศความเห็น
 ของตนว่าถูกต้อง เป็นผู้มืดบอดอย่างยิ่ง ประสงค์จะได้คารม
 พระจอมมุนีทรงชนะด้วยพระปัญญาจุปะทีปะอันโชติช่วง ด้วยพระเดช
 นั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

๗. นันโทปะนันทะภูชะกัง วิพูชัง มะหิทธิง
 ปุตเตนะ เถระภูชะเคนะ ทะมาปะยันโต
 อิทฐปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อนันโทปะนันทนคราษผู้หลงผิด แผล่อิทธิฤทธิ์ใหญ่ พระ-
 จอมมุนีโปรดให้พระเถระพุทธบุตรผู้ประเสริฐไปปราบ ทรงชนะด้วย
 การแสดงอิทธิฤทธิ์ ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

๘. ทุคคาหะทิฏฐิภูชะเคนะ สุทัฏฐะหัตถัง
 พรหมัง วิสุทฺธิชุตฺติมิทฺธิพะกาภิธานัง
 ญานาคะเทนะ วิชิโน ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ^๑

เมื่อพรหมนามว่าพกะ ผู้บริสุทฺธิ ผ่องใส มีฤทธิ์ มีหัตถ์ถูก
 งูคือมิจฉาทิฏฐิขบกัดแล้ว พระจอมมุนีทรงชนะด้วยพระญาณโอสถ
 ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

ตำนานคาถาชินบัญชร

ชินบัญชร คือ เกราะแก้วของพระชินเจ้า คาถาชินบัญชรนี้กล่าวอาราธนา
 พระพุทธเจ้า พระสาวก และพระปริตรให้มาดำรงอยู่ในกายเพื่อพิทักษ์คุ้มครอง
 ให้มีความสวัสดิ์ เหมือนเกราะแก้วป้องกันภัย ผู้แต่งและสถานที่แต่งคาถานี้ไม่มี
 หลักฐานปรากฏในประวัติศาสตร์ไทย แต่มีหลักฐานปรากฏในประวัติศาสตร์พม่า
 คือ เรื่องพุทธทศนวมวินิจฉัย ในวินยสมุทวินิจฉัย (เล่ม ๒ หน้า ๕๐๕-๕) กล่าวว่า
 แต่งที่เมืองเชียงใหม่ในรัชสมัยพระเจ้าอโนรธา เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่รัชกาลที่
 ๒๐ ระหว่าง พ.ศ. ๒๑๒๑-๒๑๕๐ เพราะในสมัยนั้นชาวเมืองเชียงใหม่นิยมบูชา
 ดาวนพเคราะห์ ในหลวงจึงปรึกษากับพระเถระในยุคนั้น แล้วรับสั่งให้ชาวเมือง
 สวดคาถาชินบัญชรและคาถาอื่นๆ แทนการบูชาดาวนพเคราะห์ที่ไม่คล้อยตาม
 คำสอนในพระพุทธศาสนา ดังนั้น คาถาชินบัญชรจึงแต่งโดยพระเถระชาวไทยที่
 เมืองเชียงใหม่ คาถานี้ยังแพร่หลายถึงประเทศสหภาพพม่าและศรีลังกาอีกด้วย

^๑คำว่า ชยมงฺคลานิ เป็นฉนวนวิปลาส คือเมื่อควรกล่าวเป็นรูปเอกพจน์ว่า ชยมงฺคัล ได้กล่าว
 เป็นรูปพหูพจน์ว่า ชยมงฺคลานิ เพื่อให้รักษาคันท์ให้ครบ ๑๔ พยางค์ ฉบับพม่าปรากฏรูป
 เอกพจน์ว่า ชยมงฺคลคฺ (ชยมงฺคัล + อคฺ) ฉบับไทยบางฉบับมีรูปว่า ชยสิทธิ นิจจ
 แต่คัมภีร์ฎีกาพาหุงและฉบับสิงหลมีรูปว่า ชยมงฺคลานิ เหมือนฉบับไทยในปัจจุบัน

คาถาชินบัญชรฉบับที่แพร่หลายอยู่ในประเทศไทยมี ๒ ฉบับ คือ ฉบับแรกของวัดระฆังโฆสิตาราม ตรวจแก้ไขโดยพระภิกษุมนู (อิน ภิกษุมนู ป.ธ. ๙) วัดทองนพคุณ กรุงเทพมหานคร และฉบับที่ ๒ เป็นฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขใหม่โดยสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) ส่วนคาถาชินบัญชรในพระปริตรฉบับนี้มีความใกล้เคียงกับฉบับที่ ๒ นอกจากนี้ ผู้แปลได้ปรับปรุงแก้ไขคาถาชินบัญชรอีก โดยเทียบเคียงกับฉบับไทยทั้งสองฉบับร่วมกับฉบับอักษรล้านนา ฉบับพม่า และฉบับสิงหล

คาถา ๑-๑๔ เป็นคาถาบรรณพฤติ ๘ พยางค์เรียกว่าอนุชฎาฉันทน์ ส่วนคาถาที่ ๑๕ เป็นคาถาผสมที่เรียกว่าอุปชาติคาถาซึ่งเกิดจากการผสมอินทรวិเชียร อุเปนทรวิเชียร และวิปุลาคาถา อนึ่ง ในบาทที่ ๒ ของคาถานั้น คำว่า ชิตูปทุทโว ถือว่าตรงตามลักษณะของอุเปนทรวิเชียรเพราะสังโยคาคติครูก็น่าจะเป็นลหุได้ตามกฎที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ฉันทน์สันสกฤตชื่อฉันทมนุชฎา (คาถา ๑๘)

คาถาชินบัญชร

๑. ชะยาสะนะกะตา พุทธา เขตฺวา มารัง สะวาหิณัง
จะตุสัจจามะตะระรัง ปิวิงสุ เย นะราสะภา.

พระพุทธเจ้าทั้งหลายผู้่องอาจ ประทับเหนืออาสน์แห่งชัยชนะ
ทรงชนะมารและกองทัพ ทรงดื่มน้ำอมฤตคือพระอริยสังคีติ

๒. ตัณ्हังกะราทะโย พุทธา อัญฐะวีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุนิสสะรา.

ขอพระพุทธเจ้ามีพระตณ्हังกรเป็นต้น ผู้ชี้้นำโลก ผู้เป็นจอมมุนี
๒๘ พระองค์ทั้งหมด จงมาประดิษฐาน ณ กระทบ่อมของข้าพเจ้า

๓. สีเร ปะติฏฐิตโต พุทโธ รั่มโม จะ มะมะ โลจะเน
 สังโฆ ปะติฏฐิตโต มัยหัง อูเร สัพพะคุณากะโร.

ขอพระพุทธเจ้าจงมาสถิตที่ศีรษะ พระธรรมจงมาสถิตที่ดวงตา
 ทั้งสอง พระสงฆ์ผู้เป็นบ่อเกิดแห่งความดีทั้งปวง จงมาสถิตที่อุระ
 ของข้าพเจ้า

๔. หะทะเย อะนุรุทโธ จะ สารีปุตโต จะ ทักขิณ
 โภณทัณฺเฑญฺโณ ปิฏฐิภาคัสฺมิง โมคคัลลานโณสิ วามะเก.

ขอพระอนุรุทธ์จงมาสถิตที่หทัย พระสารีบุตรจงมาสถิตที่แขนขวา
 พระโภณทัณฺเฑญฺจะจงมาสถิตที่หลัง พระโมคคัลลานะจงมาสถิตที่แขนซ้าย

๕. ทักขิณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันฺนทะราหุลา
 กัสสะโป จะ มะหานาโม อุกโถสุง วามะโสตะเก.

พระอานนท์และราหุลจงมาสถิตที่หูขวา พระกัสสปะและพระ-
 মহานามะจงมาสถิตที่หูซ้าย

๖. เกสันเต ปิฏฐิภาคัสฺมิง สุริโยวะ ปะกังกะโร
 นิสินโน สิริสัมปโน โสภิตโต มุณีปุงคะโว.

ขอพระโสภิตะผู้รุ่งเรืองดังพระอาทิตย์ งามด้วยสิริ เป็นมุณีผู้
 ประเสริฐ จงมาสถิต ณ ท้ายทอย

๗. กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตฺระวาทะโก
 โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติฏฐาสิ คุณากะโร.

ขอพระกุมารกัสสปเถรเจ้า ผู้แสวงหาคุณอันประเสริฐ ผู้มีวาจาไพเราะ เป็นบ่อเกิดแห่งความดี จงมาประดิษฐานที่ปากของข้าพเจ้า เป็นนิตย์

๘. ปุณโณ อังกุลิมาโล จะ อุปาติ นันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา นะลาณู ทิละกา มะมะ.

ขอพระปุณณะ พระองคุลิมาล พระอุปาลี พระนันทะ และพระสีวลี เถรเจ้าทั้ง ๕ องค์นี้ จงมาประดิษฐานเป็นดิลกที่หน้าผากของข้าพเจ้า

๙. เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังเกสุ สัณฐิตา.

ขอพระมหาเถระ ๘๐ องค์ที่เหลือ ผู้ชนะกิเลส เป็นสาวกของพระชินเจ้า ผู้รุ่งเรืองด้วยเดชแห่งศีล จงมาประดิษฐานที่อวัยวะน้อยใหญ่

๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสี ทักขิณ เมตตะสุตตะกัง
ระชัคกัง ปังนะโต อาสี วาเม อังกุลิมาละกัง.

ขออัญเชิญพระรัตนปริตรมาพิทักษ์เบื้องหน้า พระเมตตปริตรจงมาพิทักษ์เบื้องขวา พระรชัคคปริตรจงมาพิทักษ์เบื้องหลัง พระอังกุลิมาลปริตรจงมาพิทักษ์เบื้องซ้าย

๑๑. ชันชะโมระปะริตัตถุจะ อาณานาฎิยะสุตตะกัง
อากาเส นะทะนัง อาสี เสสา ปาการะสัณฐิตา.

ขออัญเชิญพระชั้นพรตพรต พระโอมพรตพรต และพระอาภาวนาภีย-
พรตพรต เป็นเกราะกั้นกลางอากาศ พระพรตพรตอื่นๆ เป็นปราการโดยรอบ

๑๒. ชินานัง พะละสังยุตเต ชัมมะปาการะลังกะเต
วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุททะปัญชะเร.

๑๓. วาตะปีตตาทิสัญชาตา พาหิรัชฌัตตูปัททวา
อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา.

เมื่อข้าพเจ้าทำกิจของตนอยู่ในเกราะแก้วของพระสัมพุทธเจ้าอัน
ทรงพุทธานุภาพ แวดล้อมด้วยปราการแห่งพระธรรมเป็นเนื่องนิตย์
แล้ว ขอให้อันตรายทั้งภายในและภายนอกที่เกิดจากลม และน้ำดีเป็นต้น
จงถึงความพินาศด้วยพระเดชแห่งพระชินเจ้าอันไม่มีที่สิ้นสุด

๑๔. ชินะปัญชะระมัชฌัญจิง วิหะรันตัง มะหิตะเล
สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสาสะภา.

ขอพระมหาบุรุษผู้องอาจทุกพระองค์เหล่านั้น จงอภิบาลข้าพเจ้า
ผู้สถิตอยู่ในท่ามกลางพระชินบัญญัติ ดำเนินชีวิตอยู่บนพื้นดินทุกเมื่อ
เทอญ

๑๕. อิจเจวะมัจฉันตะกะโต สุรักโข
ชินานุกาเวนะ ชิตูปัตทะโว
ชัมมานุกาเวนะ ชิตาริสังโฆ
สังฆานุกาเวนะ ชิตันตะราโย
สัทธัมมานุกาเวปาติโต จะรามิ ชินะปัญชะเร.

ข้าพเจ้าได้รับการคุ้มครองอย่างดีด้วยประการฉะนี้ ขอให้ข้าพเจ้า
 ชนะอุปัชฌาย์ด้วยอานุกาฬแห่งพระชินเจ้า ชนะหมู่ข้าศึกด้วยอานุกาฬ
 แห่งพระธรรม ชนะอันตรายทั้งหลายด้วยอานุกาฬแห่งพระสงฆ์
 อานุกาฬแห่งพระสังฆกรรมจงคุ้มครองข้าพเจ้าอยู่ในพระชินบัญญัติ

ตำนานรัตนปริตร

รัตนปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย แล้วอ้างคุณนั้นมา
 พิทักษ์คุ้มครองให้มีความสวัสดิ มีประวัติเล่าว่า ในสมัยหนึ่ง เมืองเวสาลีเกิด
 ฝนแล้ง ขาดแคลนอาหาร มีคนอดอยากล้มตายมากมาย ซากศพถูกโยนทิ้ง
 นอกเมือง พวกอมนุษย์ได้กลิ่นศพก็พากันเข้ามาในเมือง ทำอันตรายคนให้
 ตายมากขึ้น และยังเกิดอหิวาตกโรคระบาดอีกด้วย ทำให้เมืองเวสาลีประสบภัย
 ๓ อย่าง ได้แก่ ทุพภิกขภัย คือ ข้าวยากหามากแวง อมนุษย์ภัย คือ อมนุษย์
 และโรคภัย คือ โรคระบาด

ในขณะนั้นชาวเมืองดำริว่า เมืองนี้ไม่เคยเกิดภัยพิบัติเช่นนี้ถึง ๗ รัชสมัย
 จึงกราบทูลเจ้าผู้ครองนครว่า ภัยนี้อาจเกิดจากการที่พระองค์ไม่ทรงธรรม
 เจ้าผู้ครองนครจึงมีรับสั่งให้ชาวเมืองประชุมกันพิจารณาหาโทษของพระองค์
 แต่ชาวเมืองไม่สามารถพิจารณาหาโทษได้ ทั้งหมดจึงปรึกษากันว่าควรจะ
 นิมนต์ศาสดาองค์หนึ่งมาดับทุกข์ภัยนี้ บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์เดียรถีย์
 บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์พระพุทธรเจ้า ในที่สุดทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่า
 ควรนิมนต์พระพุทธรเจ้าให้เสด็จมาโปรด ดังนั้น จึงได้ส่งเจ้าลิขณวีสองพระองค์
 มาทูลนิมนต์เพื่อระงับภัยพิบัตินั้น

เมื่อพระพุทธองค์เสด็จถึงเมืองเวสาลี พระอินทร์พร้อมด้วยเทพบริวารเป็นอันมากได้มาเฝ้าในสถานที่นั้น ทำให้พวกอมนุษย์ต้องหลบหนีออกจากเมือง จากนั้นพระพุทธองค์ทรงสอนพระปริตรนี้แก่พระอานนท์ และรับสั่งให้ท่านสาธยายรอบเมืองที่มีกำแพงสามชั้นตลอดสามยาม พวกอมนุษย์ที่ยังเหลืออยู่ได้หลบหนีไปหมด เพราะกลัวอำนาจภาพพระปริตร ครั้นอมนุษย์หนีไปและโรคระบาดสงบลงแล้ว ชาวเมืองได้มาประชุมกันที่ศาลากลางเมือง และได้นิมนต์พระพุทธองค์เสด็จมายังเมืองนี้ ในเวลานั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสรัตนปริตรนี้แก่พุทธบริษัทที่มาประชุมกันในที่นั้น (ขุททก. อ. ๑๔๑-๔)

อนึ่ง สามคาถาสุดท้าย คือคาถาที่ ๑๖-๑๘ เป็นคาถาที่พระอินทร์ตรัสขึ้นเองโดยดำริว่า พระพุทธเจ้าทรงกระทำให้ชาวเมืองประสบสุข โดยอ้างสัจวาจาที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย เราก็ควรจะกระทำให้ชาวเมืองประสบสุข โดยอ้างคุณของพระรัตนตรัยเช่นกัน ฉะนั้น พระอินทร์จึงได้ตรัสสามคาถาเหล่านั้น (ขุททก. อ. ๑๗๒)

บทจักรัตนปริตร

ปะถิธานะโต ปัญญาเย ตะถาคะตัสสะ ทะสะปาระมิโย, ทะสะ อุปะปาระมิโย, ทะสะ ปะระมัตตะปาระมิโย, ปัญจะมะหาปะริจจาเค, โลกัตตะจะริยา ญาตัตตะจะริยา พุทธัตตะจะริยาติ ติสโส จะริยาโย, ปัจฉิมะกะเว คัพพะโวกกันติง, ชาติง, อะภินิกขะมะนัง, ปะธานะจะริยัง, โโพธิปลลังเก มาระวิชะยัง, สัพพะญญุตัญญาณัปปะฏิเวธัง, รัมมะจักกัปปะวัตตะนัง,

นระวะ โลกุตตะระระธัมเมติ สัพเพปิเม พุทธะคุณ อวัชเชตวา
เวสาลียา ตีสุ ปาการันตะเรสุ ตियามะรัตติง ประริตตัง กะโรนโต
อัยสฺมา อานันท์ตเถโร วิยะ การุญญะจิตตัง อุปปีฏฐะเปตวา

๑. โภภิสะตะสะหัสเสสุ จักกะวาเพสุ เทวะตา
ยัสสาณัง ประภิกคัณ्हันติ ยัญจะ เวสาลียา ปุเร.
๒. โรคามะนุสสะทูปภิกกะ สัมภุตัง ติวิชัง ภายัง
จิปปะมันตะระธาเปสิ ประริตตัง ตัง ภาณามะเห.

เหล่าเทวดาในแสนโกฏิจักรวलयอมรับอำนาจของพระปริตรที่
สามารถขจัดภัย ๓ ประการ คือ ความเจ็บป่วย อมนุษย์ และ
ข้าวยากหมากแพง ให้หมดไปโดยพลัน ขอเราทั้งหลายจงตั้งอยู่
ในการุณยจิตร่วมกันสวดพระปริตร เหมือนท่านพระอานนท์เจริญ
พระพุทธานุภาพที่พระตถาคตทรงบำเพ็ญนับแต่ทรงตั้งปณิธานทั้งปวง
เหล่านี้ คือ บารมี ๑๐ อุปบารมี ๑๐ ปรมัตถบารมี ๑๐ การบริจาค
ใหญ่ทั้ง ๕ จริยวัตร ๓ อันจำแนกเป็นการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ
โลก ญาติ และความเป็นพระพุทธเจ้า การเสด็จลงสู่พระครรรโภทร
ในภพสุดท้าย การประสูติ การเสด็จออกมหาภิเนษกรรม การ
บำเพ็ญเพียร การเอาชนะพญามารเหนือพระโพธิบัลลังก์ การตรัสรู้
พระสัพพัญญุตญาณ การหมั่นงล้อธรรม และพระโลกุตรธรรม ๘
เมื่อพระอานนท์เจริญพระพุทธานุภาพดังนี้แล้ว ได้สาธยายพระปริตร
ภายในกำแพงทั้ง ๓ ชั้นของเมืองเวสาลี ตลอดยามทั้ง ๓ แห่งราตรี

รัตนปริตร

๑. ยานีระ ภูตานี สะมาคะตานี
 ภูมมานิ วา ยานี วะ อันตะลิกเข
 สัพพะวะ ภูตา สุมะนา ภาวันตุ
 อะโถปี สักกัจจะ สุณันตุ ภาสีตัง.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุมกัน
 อยู่ในที่นี้ทั้งหมด จงเป็นผู้เบิกบานใจ รับฟังถ้อยคำด้วยความเคารพเถิด

๒. ตัสสุมา หิ ภูตา นิสาเมถะ สัพพะ
 เมตตัง กะโรถะ มานุสียา ปะชายะ
 ทิวา จะ รัตโต จะ หารันติ เย พะลิง
 ตัสสุมา หิ เน รักขะถะ อัมปะมัตตา.

ดังนั้น ขอเทวดาทั้งปวงจงฟังข้าพเจ้า จงมีเมตตาจิตใน
 หมู่มนุษย์ เพราะเขาเช่นพลีกรรมทั้งกลางวันและกลางคืน ท่านจง
 ออย่าประมาท ค้อมครองพวกเขาด้วยเถิด

๓. ยังกิญจิ วิตตัง อิระ วา หุรัง วา
 สักเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
 นะ โน สะมัง อตติ ตะถาคะเตนะ
 อิทัมปี พุทธะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ.

ทรัพย์ในโลกนี้ หรือโลกอื่น หรือรัตนอันประณีตในสวรรคต
มีสิ่งใดที่จะเสมอกับพระตถาคตนั้นไม่มีเลย ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณ
อันประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดิ

๔. ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
ยะทัชณะคา สักกะมะนุณี สะมาหิโต
นะ เตนะ รัมเมนะ สะมัตถิ กิณฺณิ
อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระศากยมุนีผู้มีพระทัยตั้งมั่น ทรงบรรลุนิพพานอันสิ้นกิเลส
ปราศจากราคะ ไม่ตาย และประณีต มีสิ่งใดที่จะเสมอกับด้วยพระธรรม
นั้นไม่มีเลย ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระธรรม ด้วย
สัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดิ

๕. ยัง พุทธะเสฏฺฐโฐ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธิมานันตะริกัณฺณะมาหุ
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐทรงสรรเสริญสมาธิอันผ่องแผ้ว
นักปราชญ์ทั้งหลายสรรเสริญสมาธิอันประเสริฐที่ให้ผลทันที มีสิ่งใด
ที่จะเสมอกับสมาธินั้นไม่มีเลย ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของ
พระธรรม ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดิ

๖. เย ปุคคะลา อัญฐะ สะตัง ปะสัตถา
 จัตตารี เอตานิ ยุกานิ โหนติ
 เต ทักขิณเยยา สุคะตัสสะ สาวะกา
 เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระสาวกของพระสุคตเจ้า ผู้เป็นพระอริยบุคคล ๘ จำพวก
 อันแบ่งเป็น ๔ คู่ ที่สัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญ ท่านเหล่านั้นเป็นผู้
 ควรแก่ทักษิณาทาน ทานที่ถวายแก่พระอริยบุคคลเหล่านั้นมีผลมาก
 ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจานี้ ขอจง
 มีความสวัสดิ์

๗. เย สุปะยุตตา มะนะสา ทัพเพนะ
 นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
 เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
 ลัทธา มุธา นิพพุตัง ญญชะมานา
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระอรหันต์ผู้บำเพ็ญเพียรด้วยจิตอันเข้มแข็งในพระศาสนา
 ของพระโคตม เป็นผู้ปราศจากกิเลส ผู้เข้าถึงอมตธรรม ผู้บรรลุ
 พระนิพพาน และผู้เสวยสันติสุขเอง ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐ
 ของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดิ์

๘. ยะถินทะจีโล ปะฐะวิสสิโต สียา
 จะตุพภี วาเตหิ อะสัมปะกัมปิโย
 ตะถูปะมัง สัปปุริสัง วะทามิ
 โย อะริยะสัจจานิ อะเวจจะ ปัสสะติ
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระตถาคตตรัสเปรียบสัตบุรุษผู้เห็นแจ้ง เข้าถึงพระอริยสัจสี่
 ว่าเหมือนกับเสาใหญ่ปักลงดิน อันไม่ไหวติงเพราะแรงลมทั้งสี่ด้าน
 ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมี
 ความสวัสดี

๙. เย อะริยะสัจจานิ วิภาวะยันติ
 กัมภีระปัญญะนะ สุเทสิตานิ
 กิญจาปี เต โหนติ ภูสัง ปะมัตตา
 นะ เต ภาวัง อัญญะมะมาทียันติ
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

บุคคลเหล่าใดเจริญอริยสัจสี่ ที่พระพุทธรเจ้าผู้ทรงพระปัญญา
 อันลึกซึ้งตรัสไว้ดีแล้ว แม้ว่าท่านเหล่านั้นยังเป็นผู้หลงเพลินอย่าง
 มากอยู่ แต่ท่านก็จะไม่เกิดในชาติที่แปดอีก ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณ
 อันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดี

๑๐. สะหาวัสสะ ทัสสะนะสัมปะทาเย
 ตะยัสสุ รัมมา ชะหิตา ภาวันติ
 สักกายะทิฏฐิ วิจิกิจนิตฺถุจะ
 สีสัพพะตัง วาปี ยะทตฺถิ กิณฺจิ.

ท่านเหล่านั้นคือพระโสดาบันผู้ละสังโยชน์ ๓ ประการ ได้แก่
 สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลัพพตปรามาส ละกิเลสอื่นๆ ได้ใน
 ขณะที่เห็นธรรม

๑๑. จะตุหะปาเยหิ จะ วิปปะมุตโต
 ญัจจาภิฐานานิ อะภัพพะ กาทุง
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตฺถิ โหตุ.

ท่านเหล่านั้นเป็นผู้พ้นแล้วจากอภายทั้ง ๔ ไม่กระทำความ
 อันไม่สมควร ๖ ประการ[คือ อนันตริยกรรม ๕ และการนับถือศาสนา
 อื่น] ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจา
 ขอจงมีความสวัสดิ์

๑๒. กิณฺจาปี โส กัมมะ กะโรติ ปาปะกัง
 กาเยนะ วาจา อุททะ เจตะสา วา
 อะภัพพะ โส ตัสสะ ปะฎิจฉะทาเย
 อะภัพพะตา ทิฏฐะปะทัสสะ วุตตา
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตฺถิ โหตุ.

แม้ท่านเหล่านั้นยังทำความผิดด้วยกาย วาจา หรือใจ อยู่บ้างก็ตาม แต่ท่านก็ไม่ปกปิดความผิดนั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่าผู้เห็นพระนิพพานเป็นผู้ไม่ปกปิดความผิด ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสังฆวาจา นี้ ขอจงมีความสวัสดี

๑๓. วัฒนปปะกุมเพ ยะถะ ผุสสิตักเค
 คิมหานะมาเส ปะฐะมัสุมิง คิมเห
 ตะถูปะมัง ชัมมะวะรัง อะเทสะยิ
 นิพพานะคามิง ปะระมังหิตายะ
 อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจจนะ สุวัตติ โหตุ.

พุ่มไม้ในป่าที่แตกยอดอ่อนในเดือนต้นแห่งคิมหันตฤดู มีความงามฉันใด พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมให้ถึงพระนิพพานเพื่อประโยชน์สูงสุด มีความงามฉันนั้น ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วยสังฆวาจา นี้ ขอจงมีความสวัสดี

๑๔. ะโร ะรัญญุ ะระโท ะระหะโร
 อะนุตตะโร ชัมมะวะรัง อะเทสะยิ
 อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจจนะ สุวัตติ โหตุ.

พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงรู้แจ้งพระนิพพานอันเลิศ ทรงประทานธรรมอันยอดเยี่ยม ทรงแนะนำข้อปฏิบัติที่ดี พระองค์ผู้ไม่มีใครยิ่งกว่า ทรงแสดงธรรมอันสูงสุดแล้ว ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณ

อันประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วยสัจวาจา นี้ ขอจงมีความสวัสดี

๑๕. จีณัง ปุราณัง นะวะ นัตถิ สัมภะวัง
 วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวะสุมิง
 เต จีณะพีชา อะวิรูปหิณฺฑนทา
 นิพพันติ ธีรา ยะถายัง ปะทีโป
 อิทัมปิ สัจเฆ ระตะนัง ปะณิตัง
 เอเตนะ สัจเฆนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระอรหันต์ผู้สิ้นเชื้อแล้ว ไม่ยินดีภพอีก มีจิตหน่ายภพ
 เบื้องหน้า สิ้นกรรมเก่า ปราศจากกรรมใหม่ที่จะส่งไปเกิดอีก ท่าน
 เหล่านั้นเป็นปราชญ์ ดับสิ้นไปเหมือนประทีปดวงนี้ ข้อนี้เป็น
 พระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจา นี้ ขอจงมีความ
 สวัสดี

๑๖. ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
 ภูมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
 ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
 พุทฺธัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุม
 กันอยู่ในที่นี้ จงร่วมกันนมัสการพระพุทธเจ้าผู้เสด็จไปอย่างงาม
 อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ขอจงมีความสวัสดี

๑๗. ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
 ภูมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข

ตะถาคะตั้ง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
ธัมมัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุม
กันอยู่ในที่นี้ จงร่วมกันนมัสการพระธรรมอันเป็นไปอย่างงาม
อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ขอจงมีความสวัสดิ์

๑๘. ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะถิกเข
ตะถาคะตั้ง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
ธัมมัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุม
กันอยู่ในที่นี้ จงร่วมกันนมัสการพระสงฆ์ผู้ดำเนินไปอย่างงาม
อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ขอจงมีความสวัสดิ์

ตำนานวัฏฏกปริตร

วัฏฏกปริตร คือ ปริตรของนกกุ่ม เป็นพระปริตรที่กล่าวถึงสัจวาจา
ของพระพุทธเจ้าที่เคยกระทำเมื่อเสวยพระชาติเป็นนกกุ่ม แล้วอ้างสัจวาจา
นั้นมาพิทักษ์คุ้มครองให้พ้นจากอัคคีภัย มีประวัติปรากฏ ๒ แห่ง คือชาดกและ
จริยาปิฎก ในคัมภีร์ชาดก (ขุ. ชา. ๒๗.๓๕.๙) มีปรากฏเพียงคาถาเดียว
คือ คาถาที่สาม ส่วนในคัมภีร์จริยาปิฎก (ขุ. จริยา. ๓๓.๗๒-๘๒.๖๒๐-๒๑) มี
ปรากฏ ๑๑ คาถา ส่วนพระปริตรที่นิยมสวดอยู่ในปัจจุบันมีทั้งหมด ๔ คาถา
ทั้งนี้เพราะโบราณจารย์ได้คัดมาสวดเฉพาะสี่คาถาหลัง โดยไม่นับเอาเจ็ด

คาถาแรก เนื่องจากสี่คาถาเหล่านั้นแสดงสัจวาจาของพระโพธิสัตว์ ส่วนเจ็ดคาถาแรกแสดงประวัติความเป็นมา

ในคัมภีร์จริยาปิฎกแสดงว่า พระพุทธเจ้าได้ตรัสพระปริตรนี้แก่พระสารีบุตร เพื่อแสดงบารมีที่พระองค์เคยสั่งสมในภพก่อนๆ ส่วนในคัมภีร์อรรถกถาชาดก (ชา. อ. ๑.๒๙๑) มีประวัติว่า สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าร่วมกับภิกษุสงฆ์เสด็จจาริกอยู่ในแคว้นมคธ ทรงพบไฟป่าโดยบังเอิญ เมื่อไฟป่าลุกลามล้อมมาถึงสถานที่ ๑๖ กรีสะ คือพื้นที่หว่านเมล็ดพืชได้ ๗๐๔ ทะนาน ไฟป่านั้นได้ดับลงทันทีเหมือนถูกน้ำดับไป พระพุทธเจ้าตรัสว่า ไฟป่านี้มิใช่ดับลงด้วยอำนาจของตถาคตในภพนี้ แต่ดับลงด้วยอำนาจของสัจวาจาที่ตถาคตเคยกระทำในชาติที่เกิดเป็นนกคุ่ม สถานที่นี้จะเป็นสถานที่ไม่มีไฟไหม้ตลอดกับ แล้วตรัสพระปริตรนี้แก่ภิกษุเหล่านั้น

บทขัควัฏฐกปริตร

๑. ปุเรนตัง โภธิสัมภारे निपत्तत्तं วัฏฐะชาติยัง
ยัสสะ เตชนะ ทาวักคิ महासत्तत्तं विवชชะยि.

ไฟป่าหลีกให้พระโพธิสัตว์ผู้ถือกำเนิดเป็นนกคุ่ม บำเพ็ญบารมี เพื่อจะบรรลुพระสัมพัญญุตญาณ ด้วยเดชของพระปริตรใด

๒. เถรัสสะ สาริปุตตัสสะ โลกะนาถนะ ภาสิตัง
กัปปัญญาयิง महाเตชัง परितत्तं ตัง ภาณามะ हे.

ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตร อันมีเดชใหญ่คงอยู่ตลอดกับนั้น ที่พระโลกนาถตรัสแก่พระสารีบุตรเถระเถิด

วิภูฏกปริตร

๑. อັถถิ โลกเก สึละคุโณ   สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
เตนะ สัจเจนะ กาทามิ   สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง.

ศีลความประพฤติอันประเสริฐ ความสัตย์ ความหมจด และ
ความเอื้ออาทร ปราบกฏอยู่จริงในโลก เราขอเสี่ยงสัจวาจาอันยิ่งด้วย
ความจริงนี้

๒. อาวัชเชตฺวา รัมมะพะลัง   สะริตฺวา ปุพพะเก ชิเน
สัจจะพะละมะวัสสาเย   สัจจะกิริยะมะกาสะหัง.

เราผู้ครุ่นนึกถึงอาณาภาพแห่งพระธรรม   ระลึกถึงพระชินเจ้า
องค์ก่อนๆ แล้ว อาศัยอาณาภาพแห่งความจริง ขอเสี่ยงสัจวาจา

๓. สันติ ปักขา อะปะตะนา   สันติ ปาทา อะวัญจะนา
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา   ชาตะเวทะ ปะฎิกกะมะ.

เรามีปีกก็บินไม่ได้   มีเท้าก็เดินไม่ได้   มารดาบิดาก็บินหนีไป
แล้ว ดูก่อนไฟ ขอท่านจงหลีกไปเถิด

๔. สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง   มะหาปัจชะลิตโต สิจิ
วัชเชสิ โสพะสะ กะริทานิ   อุทะกัง ปัตฺวา ยะถา สิจิ
สัจเจนะ เม สะโม นัตถิ   เอสา เม สัจจะปาระมี.

เมื่อเราทำสัจวาจาเช่นนี้แล้ว   ไฟที่ลุกโชติช่วงอยู่   ก็ดับไปเป็น
พื้นที่ถึง ๑๖ กริสะไนทันที   ดั่งไฟถูกน้ำดับไป   ฉะนั้น   สิ่งที่เสมอกับ
ความสัตย์ของเราไม่มี   นี้เป็นสัจบารมีของเรา

ตำนานมังคลปริตร

มังคลปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงมงคล ๓๘ มีประวัติว่า ในกาลก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสมงคลนี้ ได้เกิดปัญหาถกเถียงกันในมนุษยโลกว่า อะไรเป็นมงคล บางคนกล่าวว่ารูปที่เห็นดีเป็นมงคล บางคนกล่าวว่าเสียงที่ได้ยินดีเป็นมงคล บางคนกล่าวว่ากลิ่น รส สัมผัสที่ดีเป็นมงคล ต่างฝ่ายก็ยืนยันความเห็นของตน แต่ไม่สามารถอธิบายให้ฝ่ายอื่นยอมรับได้ ปัญหานี้ได้แพร่ไปถึงเทวโลกและพรหมโลก จนเทวดาและพรหมได้แบ่งแยกเป็น ๓ ฝ่ายเหมือนมนุษย์ และปัญหานี้หาข้อยุติไม่ได้เป็นเวลาถึง ๑๒ ปี ต่อมาในปีที่ ๑๒ เหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ได้ทูลถามปัญหานี้กับพระอินทร์ ท้าวเธอจึงทรงมอบหมายให้เทพบุตรคนหนึ่งทูลถามปัญหานี้กับพระพุทธเจ้า แล้วเสด็จมาเฝ้าพร้อมกับเหล่าเทวดาเพื่อสดับมงคล ฉะนั้น พระพุทธองค์จึงตรัสพระปริตรนี้ตามคำอาราธนาของเทพบุตรนั้น (ขุททก. อ. ๑๐๒-๖)

บทคัดมังคลปริตร

๑. ยัญจะ ทวาทะสะ วัสสานิ จินตะยิงสุ สะทเวกะกา
จิรัสสัง จินตะยันตาปี เนวะ ชานิงสุ มังคะลัง.

มนุษย์และเทวดาทั้งหลายคิดหาสิ่งที่เป็นมงคลอยู่ถึง ๑๒ ปี แม้ว่า
จะคิดผ่านไปเป็นเวลานาน ก็ยังไม่รู้เลยทีเดียว

๒. จักกะวาพะสะหัตเสสุ ทะสะสุ เยนะ ตัตตะกัง
กาลัง โกลาหะลัง ชาตัง ยาวะ พุรัมมะนิเวสะนา.

ความโกลาหลเรื่องมงคล ได้เกิดขึ้นถึงพรหมโลกตลอดหมื่น
จักรวาลเป็นเวลา ๑๒ ปี

๓. ยัง โลกะนาโถ เทเสติ สัพพะปาปะวินาสะนัง
 ยัง สุตฺวา สัพพะทุกเขหิ มุจจันตาสังขิยา นะรา
 เอวะมาทิกุญเปตัง มังคะลัง ตัง ภาณามะ เห.

พระโลกนาถทรงแสดงสิ่งที่เป็นมงคลอันสามารถขจัดบาปทั้งปวง
 ได้ เมื่อ نرخน้นับประมาณมิได้สดับแล้ว ย่อมหลุดพ้นจากทุกข์
 ทั้งปวง ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดมงคลปริตรนั้น ซึ่งประกอบ
 ด้วยคุณอย่างนี้เป็นต้นเถิด

มังคลปริตร

เอวัง เม สุตัง^๑

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้

เอกััง สะมะยัง ภาคะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ เขตตะวะเน
 อะนาถะปิณฑิกัสสะ อารามะ.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน
 อารามของอนาถปิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี

อะถะ โข อัญญะตะรา เทวะตา อะภิกกันตายะ รัตติยา
 อะภิกกันตะวัณณา เกวะละกัปปัง เขตตะวะนัง โอิภาเสตฺวา
 เยนะ ภาคะวา, เตนุปะสังกะมิ.

^๑ฉบับไทยในปัจจุบันมีรูปที่เชื่อมสนธิว่า เอวมุเม สุตัง, เอตมมงคลมุตฺตมัม เหมือนฉบับสิงหล แต่ภาษาบาลีไม่นิยมรูปสนธิเหมือนภาษาสันสกฤตเพราะส่งผลให้เข้าใจยาก ในที่นี้จึงใช้ตามฉบับฉันทนุสรณ์สังคีติ แม้พระไตรปิฎกฉบับสังคายนาในสมัยรัชกาลที่ ๓ ก็มีรูปที่ไม่นิยมเชื่อมสนธิ อนึ่ง ปทฺฐุปสฺสทฺธิปริกฺรณ (สูตร ๕๔) ได้แสดงรูปว่า เอตัมมงคลมุตฺตมัม

ครั้งนั้นแล เมื่อปฐมยามแห่งราตรีล่วงแล้ว เทวดาคนหนึ่ง
ทรงรัศมีงามยิ่ง ทำพระเชตะวันโดยรอบทั้งหมดให้สว่างไสว เข้าไปเฝ้า
พระผู้มีพระภาค

อุปะสังกะมิตวา ณะคะวันตัง อะภิวาเทตฺวา เอกะมันตัง
อัญญาสิ.

เมื่อถึงที่ประทับ ได้ถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาค แล้วยืน
อยู่ข้างหนึ่ง

เอกะมันตัง จูฑา โข สวา เทวะตา ณะคะวันตัง กาถายะ
อัชฌะภาสิ.

ครั้นแล้วเทวดาได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคด้วยคาถาว่า

พะหู เทวา มะนุสสา จะ มังคะลานิ อะจินตะยุง
อากังขะมานา โสตถานัง พุรุหิ มังคะละมุตตะมัง.

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเป็นอันมาก มุ่งคิดหามงคลเพื่อความ
สวัสดีอยู่ ขอพระองค์จงตรัสสิ่งที่เป็นมงคลอันประเสริฐเถิด

[พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า]

๑. อะเสวะนา จะ พาลานัง ปัณทิตานัญจะ เสวะนา
ปุชา จะ ปุชะนียานัง เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การไม่คบคนพาล การคบแต่บัณฑิต และการบูชาผู้ที่ควรบูชา
นี้เป็นมงคลอันสูงสุด

๒. ปะติรุปะเทศะวาโส จะ ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา
อิตตะสัมมาปะณิธิ จะ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การอยู่ในสถานที่เหมาะสม การได้บำเพ็ญบุญมาก่อน และการ
วางตัวถูกต้อง นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๓. พาหุสัจฉัญจะ สิปปัญจะ วินะโย จะ สุลิกขิโต
สุภาสิตา จะ ยา วาจา เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การมีความรู้มาก การทำงานช่าง การมีวินัยอย่างดี และการพูด
ถ้อยคำไพเราะ นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๔. มาตาปีตุอุปัญญานัง ปุตตะทารัสสะ สังกะโห
อะนาคุลา จะ กัมมันตา เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การเลี้ยงดูมารดาบิดา การสงเคราะห์บุตรภรรยา และการงาน
ไม่สับสนยุ่งเหยิง นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๕. ทานัญจะ รัมมะจะริยา จะ ฉฺยาตะกานัญจะ สังกะโห
อะนะวัชชานิ กัมมานิ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การให้ทาน การประพฤติธรรม การสงเคราะห์ญาติ และการ
ทำงานที่ปราศจากโทษ นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๖. อาระตี วิระตี ปาปา มัชชะปาณา จะ สัตถุญะโม
อัปปะมาโท จะ รัมเมสุ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การอดใจไม่กระทำบาป การระวังตนห่างจากการดื่มน้ำเมา และ
การประพฤติตนไม่ประมาท นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๗. คาระโว จะ นิวาโต จะ สันตุภูฏิ จะ กะตัญญุตตา
กาเลนะ รัมมัสสะวะนัง เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

ความเคารพ การไม่ทะนงตน ความสันโดษ ความรู้บุญคุณ
และการพึงธรรมในเวลาที่เหมาะสม นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๘. ชันตี จะ โสวะจัสสะตา สะมะณันญจะ ทัสสะนัง
กาเลนะ รัมมะสากัจฉา เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

ความอดทน ความเป็นคนว่าง่าย การได้พบเห็นสมณะ และ
การสนทนาธรรมในเวลาอันสมควร นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๙. ตะโป จะ พุรัมมะจะริยัญจะ อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การบำเพ็ญตบะ การประพฤติพรหมจรรย์ การเห็นแจ้งอริยสัจ
และการทำนิพพานให้แจ้ง นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๑๐. สุภูฏัสสะ โลกะรัมเมหิ จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
อะโสกัง วิระชัง เขมัง เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

จิตของบุคคลผู้ถูกโลกธรรมมากระทบแล้ว ไม่หวั่นไหว ไม่เศร้าโศก
ไม่ขุ่นมัว เบิกบานอยู่ นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๑๑. เอตาทิสานิ กัตวานะ สัพพัตตะ มะปะราชาธา
สัพพัตตะ โสตถิง กัจฉันตี ตัง เตสัง มังคะละมุตตะมัง.

ผู้ปฏิบัติเช่นนี้ได้แล้ว จะไม่พ่ายแพ้ในที่ทุกสถาน ถึงความสวัสดิ
ทุกแห่ง นี่เป็นมงคลอันสูงสุดของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ตำนานธชัคคปริตร

ธชัคคปริตร คือ ปริตรยอตรง เป็นพระปริตรที่กล่าวถึงเรื่องที่เทวดาชั้น
ดาวดึงส์แห่งนอญอตรงของพระอินทร์ ฯลฯ ในสงครามระหว่างเทวดากับ
อสูร และแนะนำให้ภิกษุระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์
ในเวลาเกิดความสะดุ้งกลัวเมื่ออยู่ในป่า โคนไม้ หรือเรือนว่าง (ส. ส. ๑๕.๒๔๙.
๒๖๓)

พระอรรถกถาจารย์ได้กล่าวว่า พระปริตรนี้สามารถคุ้มครองผู้ที่ตกจาก
ที่สูงได้ และเล่าเรื่องที่เกิดในประเทศศรีลังกาว่า เมื่อพระภิกษุช่วยกันโบกปูน
พระเจดีย์ชื่อว่า ทีฆวาปี มีพระรูปหนึ่งพลัดตกลงจากพระเจดีย์ พระที่ยืนอยู่
ข้างล่างได้รับบอกว่า “ท่านจงระลึกถึงธชัคคปริตรเถิด” พระที่พลัดตกได้กล่าว
ว่า “ขอธชัคคปริตรจงคุ้มครองข้าพเจ้า” ขณะนั้นอิฐสองก้อนในพระเจดีย์ได้
ยื่นออกมารองรับเท้าของท่าน เมื่อพระรูปอื่นพากันนำบันไดมารับพระรูปนั้นลง
ไปแล้ว อิฐสองก้อนนั้นได้เคลื่อนกลับไปสถานที่เดิม (ส. อ. ๑.๓๒๔-๕)

บทชัคคธชัคคปริตร

๑. ยัสถานุสสระระณนาปี	อันตะลิกเขปี ปาณินโน
ปะติฏฐะมะธิกัจฉันติ	ภูมียัง วิยะ สัพพะทา.

๒. สัพพุปัททวะชาลัมहा ยักขะโจราทิสัมภะวา

กะณะนา นะ จะ มุตตานัง ปะริตตัง ตัง ภาณามะ เห.

เหล่าสัตว์ย่อมได้ที่พึงในอากาศเหมือนบนพื้นดินเสมอ เพราะ
ระลึกถึงพระปริตรใด ผู้พ้นจากวงข่ายแห่งอุบัตถ์วันตรายทั้งมวล
อันเกิดจากยักษ์และโจรเป็นต้น นับจำนวนมิได้ ขอเราทั้งหลาย
จงร่วมกันสวดพระปริตรนั้นเถิด

ธชัคคปริตร

เอวัง เม สุตัง.

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้

เอกััง สะมะยัง ภาคะวา สāvัตถิยัง วิหะระติ เขตตะวะเน
อะนาถะปิณฑิกัสสะ อารามะ.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน
อารามของอนาถปิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี

ตัตตระ โข ภาคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ.

ณ ที่นั้นแล พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายว่า
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ภะทันเตติ เต ภิกขุ ภาคะวะโต ปัจจัสโสสุง.

เหล่าภิกษุรับพระวาจาของพระผู้มีพระภาคว่า พระพุทธเจ้าข้า

ภะคะวา เอตะทะโวจา.

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสความดังนี้ว่า

ภูตะบุพพิง ภิกขะเว เทวาสุระสังคาโม สะมุปีพฺยุพโห
อะโหสิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นานมาแล้ว เกิดสงครามระหว่าง
เทวดากับอสูรชั้น

อะถะ โข ภิกขะเว สักโก เทวานะมินโท เทเว ตาวะติงเส
อามันเตสิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ครั้งนั้น ท้าวสักกะจอมเทพรับสั่งกับ
เทวดาชั้นดาวดึงส์ว่า

สะเจ มาริสสา เทวานัง สังคามะคะตานัง อุปปีชเชยยะ
ภะยัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา.

ดูก่อนท่านผู้ปราศจากทุกข์ ถ้าท่านเข้าสงครามแล้ว มีความ
กลัว ความหวาดหวั่น หรือความขนลุกขนพอง

มะเมวะ ตัสฺมิง สะมะเย ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ขอให้ท่านแหงนดูยอดธงของเราในขณะนั้นเถิด

มะมัง หิ โว ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง ยัง ภะวิสสะติ
ภะยัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของเราแล้ว ท่านจะละความกลัว
ความหวาดหวั่น หรือความขนลุกขนพองเสียได้

โน เจ เม รัชคัง อุลโลกะยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของเรา

อะถะ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ รัชคัง อุลโลกะยาถะ.

ก็ขอให้ท่านแหงนดูยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพเถิด

ปะชาปะติสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ รัชคัง อุลโลกะยะตัง ยัง ภะวิสสะติ ภะยัง วา นัมภิตตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหียิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพแล้ว ท่านจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความชนลุกชนพองเสียได้

โน เจ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ รัชคัง อุลโลกะยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพ

อะถะ ะรุณัสสะ เทวะราชัสสะ รัชคัง อุลโลกะยาถะ.

ก็ขอให้ท่านแหงนดูยอดธงของพระวรุณจอมเทพเถิด

ะรุณัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ รัชคัง อุลโลกะยะตัง ยัง ภะวิสสะติ ภะยัง วา นัมภิตตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหียิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระวรุณจอมเทพแล้ว ท่านจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความชนลุกชนพองเสียได้

โน เจ วรรุณัสสะ เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของพระวรรุณจอมเทพ

อะถะ อีสานัสสะ เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ก็ขอให้ท่านแหงนดูยอดธงของพระอีสานจอมเทพเถิด

อิสานัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง
ยัง ภาวิสสะติ ภายัง วา ฉัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส
ปะหียิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระอีสานจอมเทพแล้ว ท่าน
จะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขนลุกขนพองเสียได้

ตั้ง โข ปะนะ ภิกขะเว สักกัสสะ วา เทวานะมินทัสสะ
ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเทวดาเห็นยอดธงของท้าวสักกะ
จอมเทพนั้นอยู่ก็ดี

ปะชาปะติสสะ วา เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง,

เห็นยอดธงของพระราชาบดีจอมเทพอยู่ก็ดี

วรรุณัสสะ วา เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง,

เห็นยอดธงของพระวรรุณจอมเทพอยู่ก็ดี

อิสานัสสะ วา เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง,

เห็นยอดธงของพระอีสานจอมเทพอยู่ก็ดี

ยัง ภาวิสสะติ ภายัง วา นัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา,
โส ปะหิเยถาปี โนปี ปะหิเยถะ.

เทวดาเหล่านั้นย่อมละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือ
ความขนลุกขนพองได้บ้าง ไม่ได้บ้าง

ตั้ง กิสสะ เหตุ.

ข้อนั้นเพราะอะไร

สักโก หิ ภิกขะเว เทวานะมินโท อะวีตะราโค อะวีตะ-
โทโส อะวีตะโมโห ภีรु นัมภี อุตฺราสี ปะลาयीติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะทำวสักกะจอมเทพยังไม่เป็น ผู้
ปราศจากราคะ โทสะ โมหะ ยังเป็นผู้มีความกลัว ความหวาดหวั่น
ความสะดุ้ง ยังคิดหลบหนี

อะหัญจะ โข ภิกขะเว เอวัง ะทามิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ส่วนตถาคตจะขอกล่าวอย่างนี้ว่า

สะเจ ตุมหากัง ภิกขะเว อะรัญญะคะตานัง วา รุกขะ-
มุละคะตานัง วา สุญญาการะคะตานัง วา อุปปีชเชยยะ ภายัง
วา นัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ถ้าเธอเข้าไปอยู่ในป่าก็ดี อยู่โคนไม้
ก็ดี อยู่ในเรือนว่างก็ดี แล้วมีความกลัว ความหวาดหวั่น หรือ
ความขนลุกขนพอง

มะเมวะ ตัสฺมิง สมะเย อะนุสสะเรยยาถะ.

ขอให้เธอพรำระลึกถึงตถาคตในขณะนั้นเถิดว่า

อิติปิ โส ภะคะวา

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น

อะระหัง,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธโธ,

ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง

วิชชาจะระณะสัมปันโน,

ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤดี

สุคะโต,

เป็นผู้เสด็จไปได้แล้ว

โลกะวิฑู,

ทรงรู้แจ้งโลก

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,

ทรงเป็นสารถิฝีกบุคคลที่ควรฝีก ไม่มีใครยิ่งกว่า

สัจจตา เทวะมะนุสสานัง,

ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุทธโธ,

ทรงเป็นผู้รู้แจ้ง

ภะคะวาตี

ทรงเป็นผู้อธิบายธรรม

มะมัง หิ โว ภิกขะเว อะนุสสะระตัง ยัง ภะวิสสะติ
ภะยัง วา ฉัมภิตตัตถัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหียิสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงตถาคตแล้ว
เธอจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขนลุกขนพอง เสียได้

โน เจ มัง อะนุสสะเรยยาถะ.

ถ้าเธอไม่พร่ำระลึกถึงตถาคต

อะถะ ชัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ.

ก็พึงพร่ำระลึกถึงพระธรรมว่า

สุวากขาโต ภะคะวะตา ชัมโม.

พระธรรม อันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว

สันทิฏฐิโก,

เป็นธรรมที่เห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก,

ไม่ขึ้นกับกาล

เอหิปัสสิโก,

เป็นธรรมที่ควรมาดู

โอปะนะยิโก,

ควรน้อมมาปฏิบัติ

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ.

เป็นธรรมที่วิญญูชนพึงรู้ได้เฉพาะตน

ฉัมมัง หิ โว ภิกขเว อะนุสสะระตัง ยัง ภะวิสสะติ
ภะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงพระธรรม
แล้ว เธอจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขนลุกขนพอง
เสียได้

โน เจ ฉัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ.

ถ้าเธอไม่พร่ำระลึกถึงพระธรรม

อะถะ สัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ.

ก็พึงพร่ำระลึกถึงพระสงฆ์ว่า

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติดี

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติตรง

ญายะปะฏิปันโน ณะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อ
พระนิพพาน

สามิจิปะฏิปันโน ณะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติที่ควร
นับถือ

ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา,

ท่านเหล่านั้น คือบุรุษ ๔ คู่ กล่าวคือพระอริยบุคคล ๘
จำพวก

เอสะ ณะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

นี้แหละพระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค

อาหุเนยโย,

ผู้ควรรับสักการะ

ปาหุเนยโย,

ผู้ควรแก่ของต้อนรับ

ทักขิเณยโย,

ผู้ควรรับทักษิณาทาน

อัญชะลิกะระณีโย,^๑

ผู้ควรอัญชลีกรรม

^๑ คำว่า อมฺชลิ เป็นนิการันต์ที่มาจาก อมฺช ธาตุ + อลิ ปัจจัย จึงไม่ควรมีรูปว่า อมฺชลิ...
แม้คำว่า เวรมณิลิกฺขาปทํ ก็ไม่ควรมีรูปว่า เวรมณิ เพราะทำรัสสะกลางสมาส (รูป. ๓๕๑)

อะนุตตะรัง ปุณฺณิกเขตตัง โลกัสสาติ.

เป็นนาบุญอันประเสริฐของโลก

สังฆัง หิ โว ภิกขเว อะนุตตะระตัง ยัง ภะวิสสะติ
ภะยัง วา นัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหียิสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงพระสงฆ์
แล้ว เธอจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลุกขนพอง
เสียได้

ตัง กิสสะ เหตุ.

ข้อนั้นเพราะอะไร

ตะถาคะโต หิ ภิกขเว อระหัง สัมมาสัมพุทโธ วีตะราโค
วีตะโทโส วีตะโมโห อะภีรु อะนัมภิ อะนุตฺตราสี อะปะลาयीติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะตถาคตเป็นผู้ไกลจากกิเลส
ตรัสรู้ชอบด้วยตนเอง เป็นผู้ปราศจากราคะ โทสะ โมหะ ไม่มี
ความกลัว ความหวาดหวั่น ความสะดุ้ง ไม่คิดหลบหนี

อิทมะโวจะ ภะคะวา. อิทัง วัตฺวานะ สุคะโต, อะถา-
ปะรัง เอตะทะโวจะ สัตถา.

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสเรื่องนี้แล้ว พระสุคตทรงกล่าว
อย่างนี้แล้ว พระศาสดาได้ตรัสคาถานี้ต่อไปว่า

๑. อะรัญญเญ รุกขะมูเล วา สุญฺญาคาเรวะ ภิกขเว
อะนุตตะเรถะ สัมพุทฺธัง ภะยัง ตุมหากะ โน สียา.

ตำนานอังคฺลิมลปริตร

อังคฺลิมลปริตร คือ ปริตรของพระองค์อังคฺลิมล มีประวัติว่า วันหนึ่งเมื่อพระองค์อังคฺลิมลออกบิณฑบาตอยู่ ท่านได้พบหญิงมีครรภ์คนหนึ่งกำลังเป็นทุกข์ เพราะคลอดบุตรไม่ได้ จึงเกิดความสงสาร ได้กลับมาวัดเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วกราบทูลเรื่องนี้ พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนพระปริตรนี้แก่พระองค์อังคฺลิมล ท่านจึงได้กลับไปสาธยายแก่หญิงนั้น เมื่อนางได้ฟังพระปริตรนี้ก็คลอดบุตรได้โดยสะดวก ทั้งมารดาและบุตรได้รับความสวัสดิ์

อนึ่ง ตั้งที่พระองค์อังคฺลิมลนึ่งสวดพระปริตรนี้ ได้กลายเป็นตั้งศักดิ์สิทธิ์ ถ้าไม่สามารถนำหญิงที่คลอดบุตรยากมาหนึ่งที่ตั้งนี้ได้ ก็ให้นำน้ำล้างตั้งไปรดศีรษะ จะทำให้คลอดบุตรง่าย เปรียบตั้งน้ำไหลออกจากกระบอกกรองน้ำ แม้กระทั่งสัตว์ที่ตกถูกยาก เมื่อนำมาหนึ่งที่ตั้งนี้ก็ตกถูกง่าย นอกจากการคลอดบุตรแล้ว ตั้งนี้ยังสามารถรักษาโรคอื่นๆ ได้อีกด้วย (ม. อ. ๒.๒๔๕)

บทขัดอังคฺลิมลปริตร

๑. ประริตตั้ง ยัง ะณันตัสสะ นิตินันฺฏฐานะโหวะนัง
อุทะกัมปิ วินาสเตติ สัพพะเมวะ ประริสสะยัง.

น้ำล้างที่นึ่งของพระองค์อังคฺลิมลผู้สวดพระปริตรใด สามารถขจัด
อันตรายทั้งปวงให้หมดไปได้

๒. โสตถินา กัปปะวุฏฐานัง ยัญจะ สาเชติ ตั้งชะณ
เถรสสังคฺลิมลัสสะ โลกนะถนะ ภาสิตัง
กัปปัฏฐายิง มะหาเตชัง ประริตตั้ง ตั้ง ะณามะ เห.

พระปริตรใดที่พระโลกนาถทรงภาษิตไว้แก่พระองค์คุณิลมาลเถระ
สามารถยังการคลอตบทุตรให้เป็นไปได้โดยสวัสดิ์ในทันที ขอเราทั้งหลาย
จงร่วมกันสวดพระปริตรซึ่งมีเดชใหญ่ คงอยู่ตลอดกับนั้นเถิด

อังคฺลิมาลปริตร

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต, นาภิชานามิ
สัจฺจิจจะ ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา. เตนะ สัจเณนะ โสตถิ เต
โหตุ, โสตถิ กัมภัสสะ.

ดูก่อนน้องหญิง นับแต่เราเกิดโดยอริยชาตินี้แล้ว เราไม่
เคยคิดปลงชีวิตสัตว์เลย ด้วยสัจวาจานี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่เธอ
ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่กรรมของเธอ

ตำนานอภยปริตร

อภยปริตร คือ ปริตรไม่มีภัย เป็นพระปริตรที่โบราณจารย์ประพันธ์ขึ้น
โดยอ้างคุณพระรัตนตรัยมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสวัสดิ์ พระปริตรนี้มี
ปรากฏในบทสวดเจ็ดตำนานและบทสวดสิบสองตำนานของไทย ได้แพร่หลายไป
ถึงประเทศสหภาพพม่าและศรีลังกาอีกด้วย ท่านอาจารย์ธัมมานันทมหาเถระ
อัครมหาบัณฑิต สันนิษฐานว่าพระปริตรนี้คงรจนาโดยพระเถระชาวเชียงใหม่
ในสมัยรจนาคาถาชินปัญฺชชฺร ท่านสังเกตจากการอธิษฐานให้เคราะห์ร้ายพินาศไป
เพราะชาวเมืองเชียงใหม่ในสมัยนั้นนิยมบูชาดาวนพเคราะห์ จึงได้มีนักปราชญ์
ประพันธ์คาถานี้ เพื่อให้สวดแทนการบูชาดาวนพเคราะห์ คาถานี้ยังมีปรากฏ
ในคัมภีร์ปริตตฎีกาที่รจนาใน พ.ศ. ๒๑๕๓

อภยปริตร

๑. ยัง ทุนนimitตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปีนัง อะกันตัง
พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ขอลางร้าย สิ่งที่เป็นอุปมงคล เสียงนกที่น่าหวั่นเกรง
เคราะห์ร้าย และฝันร้ายที่ไม่ต้องการ จงพินาศไปด้วยพุทธานุภาพ

๒. ยัง ทุนนimitตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปีนัง อะกันตัง
ธัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ขอลางร้าย สิ่งที่เป็นอุปมงคล เสียงนกที่น่าหวั่นเกรง
เคราะห์ร้าย และฝันร้ายที่ไม่ต้องการ จงพินาศไปด้วยธรรมานุภาพ

๓. ยัง ทุนนimitตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปีนัง อะกันตัง
สังฆานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ขอลางร้าย สิ่งที่เป็นอุปมงคล เสียงนกที่น่าหวั่นเกรง
เคราะห์ร้าย และฝันร้ายที่ไม่ต้องการ จงพินาศไปด้วยสังฆานุภาพ

ตำนานเทวดาอุยโยชนกาตา

เทวดาอุยโยชนกาตา คือ คาถาส่งเทวดา คาถานี้กล่าวถึงการแผ่เมตตา แก่สรรพสัตว์ แล้วอัญเชิญเทวดาให้นุโมทนาบุญและกลับไปสู่วิวาศน์ของตน รวมทั้งผูกมนต์คุ้มครองด้วยอาณูภาพของพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ ท่านอาจารย์ธัมมานันทมหาเถระ อัครมหาบัณฑิต สันนิษฐานว่า คาถานี้คงจรณาโดยพระเถระชาวสิงหลในสมัยก่อน เพราะธรรมเนียมการอัญเชิญ เทวดาดังที่แสดงไว้ในหน้า ๔ และการอัญเชิญเทวดากลับที่จะแสดงต่อไปนี้ ไม่ปรากฏในพระบาลี

เทวดาอุยโยชนกาตา

๑. ทุกข์ปปีตตา จะ นิตทุกขา ภะยัปปีตตา จะ นิพภะยา
โสภัปปีตตา จะ นิสโสกา โหนตุ สัพเพปิ ปาณินโน.
ขอสัตว์ทั้งปวงที่มีทุกข์ จงไร้ทุกข์ ที่มีภัย จงไร้ภัย ที่มีโศก จง
ไร้โศก
๒. เอตดาวะตา จะ อัมเหหิ สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง
สัพเพ เทวานุโมทนตุ สัพพะสัมปัตตีสิทธิยา.
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงอนุโมทนาบุญสมบัติ ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญ
ด้วยการสวดพระปริตรเหล่านี้ ให้สำเร็จสมบัติทั้งปวงเถิด
๓. ทานัง ทะทันทตุ สัทธายะ สีลัง รักษันตุ สัพพะทา
ภาวะนาภีระตา โหนตุ คัจฉันตุ เทวะตาอะตา.

ขอทเวดาจงให้ทานด้วยศรัทธา จงรักษาศีลอยู่เสมอ จงเป็นผู้ยินดี
ในการภาวณา ขออัญเชิญทเวดาที่อยู่ในที่นี้กลับสถานของตนเทอญ

๔. สัพเพ พุทธา พระลัปปิตตา ปัจเจกานัญจะ ยัง พระลัง
อะระหันตานัญจะ เตชณะ รักขัง พันชามิ สัพพะโส.

ข้าพเจ้าขอผูกมนต์คุ้มครอง ด้วยเดชของพระพุทธเจ้าผู้ทรงพลา
นภาพ ด้วยเดชของพระปัจเจกพุทธเจ้า และด้วยเดชของพระอรหันต์
ทั้งหลาย ไว้ทั้งหมด

ตำนานปัตติทานคาถา

ปัตติทานคาถา คือ คาถาอุทิศส่วนบุญ ผู้แปลสันนิษฐานว่าเป็นคาถา
ประพันธ์ที่ประเทศไทย และคงประพันธ์ในสมัยกรุงศรีอยุธยาหรือกรุงรัตน
โกสินทร์ บางท่านกล่าวว่าเป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔ คาถานี้ประพันธ์
โดยอิงอาศัยคำอุทิศส่วนบุญของพระเจ้าจักรพรรดิโลกวิชัยที่มีปรากฏในคัมภีร์
อปทาน (ขุ. อป. ๓๒.๕๐-๒.๖) เพราะมีเนื้อความคล้ายคลึงกับคาถาเหล่านั้น

ปัตติทานคาถา

๑. ปุณฺณุตฺติทานิ กะตัสสะ ยานัญญานิ กะตานิ เม
เตสฺสญจะ ภากิโน โหนตุ สัตตานิ นตฺตปปะมาณะกา.

ขอสัตว์ทั้งหลายหาประมาณมิได้ จงเป็นผู้ได้รับส่วนแห่งบุญ ที่
ข้าพเจ้าได้กระทำแล้วในบัดนี้ และจงเป็นผู้ได้รับส่วนแห่งบุญที่
ข้าพเจ้าได้กระทำแล้วอื่นๆ

๒. เย ปิยา คุณวันตา จะ มัยหัง มาตาปีตาทะโย
 ทิฏฐา เม จาปะยะทิฏฐา วา อัญญะ มัชฌัตตะเวรีโน.

บุคคลเหล่าใดมีมารดาบิดาเป็นต้น ผู้เป็นที่รัก มีอุปการะ
 แก่ข้าพเจ้า และแม่สัสตร์เหล่าอื่น ทั้งที่เคยเห็นและไม่เคยเห็น ที่เป็น
 กลางและที่จองเวรกันอยู่

๓. สัตตา ติฏฐันติ โลกัสสมิง เย ภูมมา จะตุโยนิกา
 ปัญฺเจกะจะตุโวการา สังสะรันตา ภาวาระเว.

สัตว์ทั้งหลายที่อยู่ในโลก ที่เกิดในภุมิ ได้กำเนิดทั้ง ๔ ที่มี
 ชั้น ๕ ชั้น ๔ หรือชั้นเดียว ท่องเที่ยวไปในภพน้อยภพใหญ่

๔. ญاتا° เย ปัตติทานัง เม อะนุโมทันตุ เต สะยัง
 เย จิมัง นัปปะชานันติ เทวา เตสัง นิเวทะยุง.

ขอสัตว์เหล่านั้นจงเป็นผู้รับรู้การแผ่ส่วนบุญของข้าพเจ้า จงร่วม
 กันอนุโมทนา และขออัญเชิญเทวดาไปแจ้งแก่สัตว์ผู้รับรู้ไม่ได้ด้วยเทอญ

๕. มะยา ทินนานะ ปุญญานัง อะนุโมทะนะเหตุนา
 สัพเพ สัตตา สะทา โหนตุ อะเวรา สุขะชีวิโน
 เขมัมปะทัญจะ ปโปปนตุ เตสาสา สิขณะตัง สุภา.

ด้วยการอนุโมทนาบุญที่ข้าพเจ้าได้อุทิศแล้วนี้ ขอสัตว์ทั้งปวงจง
 เป็นผู้ปราศจากเวร มีชีวิตเป็นสุขเสมอ ขอให้บรรลุแดนเกษม
 และขอความปรารถนาที่ดั่งงามของสัตว์เหล่านั้นจงสำเร็จเทอญ

°ฉบับไทยในปัจจุบันมีรูปว่า ฆาต รูปนี้ผิดหลักภาษา เพราะกิริยาคุณพากย์คือ ฆาตา ควร
 มีลิงค์และพจน์เหมือนประธานซึ่งในที่นี้คือ เย (สัตตา) ดังคำว่า ปุริโส คโต, ปุริสา คตา
 เป็นต้น

ตำนานธรรมจักร

ในวันเพ็ญเดือน ๘ ก่อนพุทธศักราช ๒๕๐๐ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระสูตรนี้แก่นักบวชปัญจวัคคีย์ ท่านอัญญาโกณฑัญญะ สดับพระธรรมเทศนานี้แล้วบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน พรหม ๑๘ โภกวิกับ เทวดาจำนวนมากก็บรรลุธรรมด้วยพระสูตรนี้

พระพุทธองค์ทรงคัดค้านการปฏิบัติที่ทรมาณตนให้ลำบาก (อตตกิลมณานุโยค) และการเสพกามสุข (กามสุขัลลิกานุโยค) ทรงชี้แนะทางสายกลางคืออริยมรรคมีองค์ ๘ และทรงจำแนกอริยสัจ ๔ ไว้โดยละเอียดในพระสูตรนี้

อตตกิลมณานุโยคเป็นคำสอนของนิครนถ์นาฎบุตรผู้ก่อตั้งศาสนาเซนในปัจจุบัน โดยศาสนานั้นเชื่อว่า การบำเพ็ญตบะทรมาณตนเป็นวิธีปลดเปลื้องวิญญานจากกรรมเก่า คือเมื่อกรรมเก่าถูกปลดเปลื้องด้วยการบำเพ็ญตบะแล้วก็จะหมดสิ้นไป ไม่ส่งผลให้เวียนว่ายตายเกิดอีก ส่วนกามสุขัลลิกานุโยคเป็นความเห็นของคนที่เชื่อว่านิพพานคือกามสุขในปัจจุบัน เมื่อสัตว์ตายแล้วก็ดับสูญความเห็นนี้นับเนื่องในมิจฉาทิฎฐิ ๖๒ ประเภท เรียกว่า ทิฎฐธัมมนิพพาน (นิพพานในปัจจุบันชาติ) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือลัทธิจารวานั่นเอง ผู้ที่มีความเห็นเช่นนี้ย่อมจะชอบเสพกามสุขทางประสาทสัมผัสอย่างเดียว ไม่สนใจการอบรมจิตเจริญปัญญาเพื่อความพ้นทุกข์จากการเวียนตายเวียนเกิด

เจ้าชายสิทธัตถะได้ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาเพราะประสงค์จะทดลองแนวทางนี้ว่าเป็นทางตรัสรู้หรือไม่ มิใช่ทรงปฏิบัติเพื่อปลดเปลื้องกรรมเก่าตามคำสอนของนิครนถ์นาฎบุตร และเมื่อพระองค์ทรงพบว่ามีไข้ทางตรัสรู้ จึงระลึกถึงการเจริญอานาปานกรรมฐานได้ต้นหว่าในโพธิ์แรกนาขวัณ ครั้นทรงเจริญกรรมฐานนั้นจนบรรลุฌาน ๔ แล้ว ทรงอาศัยฌานเป็นบาทเจริญวิปัสสนา จึงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณด้วยมัชฌิมาปฏิปทา คืออริยมรรคมีองค์ ๘ นี้

คำว่า ธรรมจักร มีความหมายว่า กงล้อคือพระธรรม ในพระสูตรนี้พระพุทธ-

องค์ทรงประกาศศาสนาพุทธว่าเป็นอเทวนิยมที่ไม่เชื่อการเนรมิตของพระเจ้าด้วยการตรัสเหตุแห่งทุกข์ว่าคือตัณหา ทั้งปฏิเสธอาตมันหรือวิญญาณด้วยการตรัสทุกขสังขว่าคืออุปาทานชั้น ๕ ทรงแสดงแนวทางแห่งความพ้นทุกข์คืออริยมรรคมีองค์ ๘ และตรัสผลของการปฏิบัติว่าคือความดับตัณหา (วิ. มหา. ๔.๑๓-๗.๑๓-๖, ส. มหา. ๑๙.๑๐๘๑.๓๖๙-๗๐, พุ. ปฏิ. ๓๑.๑๐.๓๕๙-๖๑)

บทปัจฉิมจกักร

๑. อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง สัมพุชฌิตฺวา ตะถาคะโต
ปะฐะมัง ยัง อะเทเสสิ รัมมะจักกัง อะนุตตะรัง.
๒. สัมมะทเวะ ปะวัตเตนโต โลเก อัมปะฏิวัตตียัง
ยัตถากขาตา อุโภ อันตา ปะฏิปัตติ จะ มัชฌิมา.
๓. จะตุสฺวะริยะสัจเจสุ วิสุทฺธัง ญาณะทิสสะนัง
เทสิตัง รัมมะราเชนะ สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง.
๔. นามะเนะ วิสสุตัง สุตตัง รัมมะจักกัปปะวัตตะนัง
เวยยากะระณะปาฐุณะ สังกีตัง ตัง ภาณามะ เส.

พระตถาคตตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว เมื่อจะทรงประกาศธรรมที่ยังไม่มีใครแสดงโดยชอบในโลก ได้ทรงแสดงธรรมจักรใดซึ่งกล่าวถึงส่วนที่สูงสุดสองประเภทและทางสายกลาง เป็นปัญญารู้แจ้งหมดจดอริยสังขี ขอเราทั้งหลายจงสวดธรรมจักรนั้นที่พระธรรมราชาทรงแสดง ปราภุสสมณานามว่ารัมมะจักกัปปวัตนสูตร เป็นสูตรประกาศพระสัมมาสัมโพธิญาณ และพระสังคีติกาจารย์ได้ร้อยกรองไว้โดยความเป็นพระบาลีประเภทร้อยแก้วเทอม

ธรรมจักร

เอวัง เม สุตัง.

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้

เอกััง สะมะยัง ภาคะวา พาราณะสียัง วิหะระติ อิติ-
ปะตะเน มิคะทายะ.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ป่าอิสิปตนมฤค-
ทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี

ส่วนที่สุด ๒ ประเภท

ตัตตระ โข ภาคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ อามันเตสิ.

ในกาลนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสกับพระปัญจวัคคีย์ว่า

เทวะเม ภิกขะเว อันทา ปัพพะชิตะนะ นะ เสวิตัพพา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บรรพชิตไม่ควรประพฤติส่วนที่สุด ๒
อย่างนี้

กะตะเม เทว. โย จายัง กามะสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค หีโน
คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย อะนัตถะสัจญ์หิโต, โย จายัง
อัตตะกิละมะถานุโยโค ทุกโข อะนะริโย อะนัตถะสัจญ์หิโต.

ส่วนที่สุด ๒ อย่าง คือ การเสวยกามสุขในกามคุณอารมณ์
ที่ทราวม เป็นข้อประพฤติของชาวบ้าน เป็นข้อปฏิบัติของคนมี

กิเลสหนา ไม่ประเสริฐ หาประโยชน์มิได้ และการเบียดเบียนตน
ให้ลำบาก เป็นทุกข์ ไม่ประเสริฐ หาประโยชน์มิได้

ทางสายกลาง

เอเต โข ภิกขเว อุโภ อันเต อะนุปะกัมมะ มัชฌิมา
ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะ-
กะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพชายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตได้ตรัสรู้ทางสายกลางที่ไม่เข้า
ถึงส่วนที่สุด ๒ อย่างนั้น ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา
ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และ
เพื่อดับทุกข์

กะตะมา จะ สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถา-
คาเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะ-
สะมาเย อะภิญญาเย สัมโพชายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทางสายกลางที่ตถาคตได้ตรัสรู้ ก่อให้
เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบกิเลส
เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อดับทุกข์นั้น เป็นไหน

อะยะเมวะ อะริโย อัญจันคิโก มัคโค. เสยยะถิทัง. สัมมา-
ทิฏฐิ สัมมาสังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมา-
อาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

ทางสายกลาง คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้แน่นอน ได้แก่
 ความเห็นชอบ ความดำริชอบ การกล่าวชอบ การกระทำชอบ
 การเลี้ยงชีพชอบ ความเพียรชอบ ความระลึกรชอบ และความ
 ตั้งมั่นชอบ

อะยัง โข สภา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
 อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย
 อะภิญญาเย สัมโพชายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยมรรคมีองค์แปดนี้ เป็นทาง
 สายกลางนั้นที่ตถาคตได้ตรัสรู้ ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้
 เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อ
 ความรู้แจ้ง และเพื่อดับทุกข์

ทุกข์

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสังัจจ. ชาติปิ
 ทุกขา. ชะราปี ทุกขา. มะระณัมปิ ทุกขัง. โสกะปะริเทวะทุกขะ-
 โทมะนัสสุปายาสาปี ทุกขา. อัมปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข.
 ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข. ยัมปิจันัง นะ ละภะติ, ตัมปิ
 ทุกขัง. สังขิตเตนะ ปัญจูปาทานักขันธา ทุกขา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสังข์คือทุกข์ ได้แก่ ความเกิด
 เป็นทุกข์ ความแก่เป็นทุกข์ ความตายเป็นทุกข์ ความเศร้าโศก
 ความรำไร ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ และความคับแค้นใจ
 เป็นทุกข์ การพบกับอารมณ์ที่ไม่ชอบเป็นทุกข์ การพลัดพราก

จากอารมณ์ที่ชอบเป็นทุกข์ และการไม่ได้รับอารมณ์ที่ปรารถนาเป็นทุกข์ โดยสังเขปอุปาทานชั้นห้าเป็นทุกข์

ทุกข์สมุทัย

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง. ยายัง ตัณหา โปโนภะวิกา นันทีราคะสะหะคะตา ตัตุระตัตุราภินันทีนึ, เสยยะถิทัง. กามะตัณหา ภะวะตัณหา วิภะวะตัณหา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสัจคือทุกข์สมุทัย ได้แก่ ความผูกพันที่ก่อให้เกิดภพใหม่ ประกอบด้วยความยินดีพอใจ เพลิดเพลินภพและอารมณ์นั้นๆ กล่าวคือ ความผูกพันในกามคุณอารมณ์ความผูกพันที่มีความเห็นผิดว่าภพเที่ยง และความผูกพันที่มีความเห็นผิดว่าภพขาดสูญ

ทุกข์นิโรธ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง. โย ตัสสาเยวะ ตัณหาเย อะเสสะวิราคะนิโรโธ จาโค ปะฏินิสสัคโค มุตติ อะนาละโย.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสัจคือทุกข์นิโรธ ได้แก่ ความดับสนิทตัณหาทั้งหมด ความสลัดตัณหา ความปล่อยตัณหา นั้น ความวางตัณหา นั้น และความไม่พัวพันตัณหา นั้น

มรรค

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา
อะริยะสัจจัง. อะยะเมวะ อะริโย อัญจันติกโก มัคโค. เสยยะถิทัง.
สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปโป สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมา-
อาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสัจคือมรรคอันเป็นทางดับทุกข์
ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ ๘ นั้นนั่นเอง กล่าวคือ ความเห็นชอบ ความ
ดำริชอบ การกล่าวชอบ การกระทำชอบ การเลี้ยงชีพชอบ ความ
เพียรชอบ ความระลึกรู้ชอบ และความตั้งมั่นชอบ

นี่คือทุกข์

อิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะ-
นุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา
อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณ
ได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิด
แล้ว แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับมาก่อนว่า อุปาทานชั้นนี้
คืออริยสัจที่เป็นทุกข์

ควรรำหนักรู้ทุกข์

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง

อุทปะปาติ, ปัญญา อุทปะปาติ, วิชชา อุทปะปาติ, อาโลโก อุทปะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า อริยสังคคือทุกข์นั้นเป็นธรรมที่ควรกำหนดรู้

ทรงกำหนดรู้ทุกข์แล้ว

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสังจัจัง ปะริญญาตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ชัมเมสุ จักขุง อุทปะปาติ, ญาณัง อุทปะปาติ, ปัญญา อุทปะปาติ, วิชชา อุทปะปาติ, อาโลโก อุทปะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า เราได้กำหนดรู้ อริยสังคคือทุกข์นั้นแล้ว

นี่คือทุกขสมุทัย

อิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสังจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ชัมเมสุ จักขุง อุทปะปาติ, ญาณัง อุทปะปาติ, ปัญญา อุทปะปาติ, วิชชา อุทปะปาติ, อาโลโก อุทปะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิด

แล้ว แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับมาก่อนว่า ตัณหานี้คืออริยสัจที่เป็น
ทุกขสมุทัย (เหตุแห่งทุกข์)

ควรละทุกขสมุทัย

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหา-
ตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุง
อุทะปาติ, ญานัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ,
อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณ
ได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้
เกิดแล้ว แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับมาก่อนว่า อริยสัจคือ
ทุกขสมุทัยนั้นเป็นธรรมที่ควรละ

ทรงละทุกขสมุทัยแล้ว

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหีนันติ
เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ,
ญานัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก
อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณ
ได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้
เกิดแล้ว แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับมาก่อนว่า เราได้ละอริยสัจ
คือทุกขสมุทัยนั้นแล้ว

นี่คือทุกขนิโรธ

อิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ,
ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้
เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว
แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับมาก่อนว่า นิพพานนี่คืออริยสัจที่เป็น
ความดับทุกข์

ควรรู้แจ้งทุกขนิโรธ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง สัจฉิ-
กาตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุง
อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ,
อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณ
ได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิด
แล้ว แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับมาก่อนว่า อริยสัจคือทุกขนิโรธ
นั้นเป็นธรรมที่ควรรู้แจ้ง

ทรงรู้แจ้งทุกขนิโรธแล้ว

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง สัจฉิกะตันติ
เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ,

ญาณัง อุทะปาที, ปัญญา อุทะปาที, วิชา อุทะปาที, อาโลโก
อุทะปาที.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณ
ได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิด
แล้ว แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า เราได้รู้แจ้งอริยสัจ
คือทุกขนิโรธนั้นแล้ว

นี่คืออมรรค

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุง อุทะปาที,
ญาณัง อุทะปาที, ปัญญา อุทะปาที, วิชา อุทะปาที, อาโลโก
อุทะปาที.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณ
ได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว
แก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า [อริยมรรค]นี่คืออริยสัจที่
เป็นทางดับทุกข์

ควรรอบรมมรรค

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะ-
สัจจัง ภาเวตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
รัมเมสุ จักขุง อุทะปาที, ญาณัง อุทะปาที, ปัญญา อุทะปาที,
วิชา อุทะปาที, อาโลโก อุทะปาที.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณ
ได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว
แก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยระดับมาก่อนว่า อริยสังข์คือมรรคนั้นเป็น
ธรรมที่ควรอบรม

ทรงอบรมมรรคแล้ว

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขณะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะ-
สังข์จัง ภาวิตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ
จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา
อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณ
ได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว
แก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยระดับมาก่อนว่า เราได้อบรมอริยสังข์คือ
มรรคนั้นแล้ว

ไม่ทรงปฎิญาณว่าเป็นพุทธะก่อน

ยวอะกีวัญจะ เม ภิกขะเว อิมสุ จะตฺตฺสุ อะริยะสังข์เจสุ
เอวัง ติปะริวัฏฏัง ทฺวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัตตะนัง
นะ สุวิสุทฺธัง อะโหสิ. เนวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก
โลเก สะมาระเก สะพรัหฺมะเก สัตตะมะณะพฺราหฺมะณียา
ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิ-
สัมพุทฺโธติ ปัจจัญญาสิง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตราบที่ปัญญาารู้เห็นตามความเป็นจริง
ที่มีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสัจสี่ ยังไม่หมดจดแก้ตถาคต
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตยังไม่ปฏิญาณว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตร-
สัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลก ที่มีเทวดา มาร และพรหม
ในเหล่าสัตว์มีสมณะ พราหมณ์ พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ได้ทรงปฏิญาณว่าเป็นพุทธะ

ยะโต จะ โข เม ภิกขเว อิมสุ จะตฺตฺส อะริยะสัจเจสุ
เอวัง ติปะริวัฏฏัง ทฺวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง
สุวิสุทฺธัง อะโหสิ. อะถาหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก
สะพฺรหฺมะเก สัสสะมะณะพฺรหฺมะณิยา ปะชายะ สะเทวะ-
มะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทฺโธติ
ปัจจัญญาสิง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตราบที่ปัญญาารู้เห็นตามความเป็นจริง
ที่มีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสัจสี่ ได้หมดจดแก้ตถาคต
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตได้ปฏิญาณว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตรสัมมา-
สัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลก ที่มีเทวดา มาร และพรหม
ในเหล่าสัตว์มีสมณะ พราหมณ์ พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ปัจเวกขณญาณ

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุตตะปาที. อะกุปปา เม
วิมุตติ. อะยะมันติมา ชาติ. นัตถิทานิ ปุณฺณพะวัตติ.

ปัญญาารู้เห็นได้เกิดแก่ตถาคตว่า ความหลุดพ้นของเรา
ไม่พินาศแล้ว ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ไม่มีภพใหม่อีกในกาลนี้

พระปัญจวัคคีย์ปลาทบปล้ำภษิต

อิทมะโวจะ ภะคะวา. อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ
ภะคะวะโต ภาสิตัง อะภินันฺทุนฺติ.

พระผู้มีพระภาคตรัสธรรมจักรนี้แล้ว พระปัญจวัคคีย์
ปลาทบปล้ำภษิตของพระองค์ ดังนี้แล

ท่านโกณฑัญญะเป็นพระโสดาบัน

อิมัสฺมิงฺจะ ปะนะ เวยยากะระณฺสฺมิง ภัญฺญะมานะ อายฺสฺ-
มะโต โกณฑัญญัสสะ วิระชัง วิตะมะลัง ฐัมมะจักขุญ อุทะ-
ปาที “ยัง กิญฺจิ สะมุททะยะฐัมมัง, สัพพัง ตัง นิโรธะฐัมมนฺ”ติ.

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสพระธรรมเทศนานี้อยู่ ดวงตาเห็น
ธรรมอันปราศจากธุลี ปราศจากมลทิน ได้บังเกิดแก่ท่านโกณฑัญญะ
ว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีสภาพเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งปวงนั้น มีสภาพ
ดับไปเป็นธรรมดา

ทวยเทพป่าวประกาศ

ปะวัตฺติเต จะ ปะนะ ภะคะวะตา ฐัมมะจักเก ภูมมา
เทวา สัพพทะมะนุสสาเวสุจ “เอตัง ภะคะวะตา พาราณะสียัง

อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง รัมมะจักกัง ปะวัตติตัง
 อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา เทเวนะ
 วา มาเรนะ วา พุรัหุมนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินิ”ติ.

เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงประกาศธรรมจักรแล้ว ฤๅมเทวดา
 ได้ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม
 ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ
 พรหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้

ฤๅมมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา จาตุมะหาราชิกา เทวา
 สัททมะนุสสาเวสูง “เอตัง ณะกะวะตา พาราณะสียัง อิติ-
 ปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง รัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อัป-
 ปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา เทเวนะ วา
 มาเรนะ วา พุรัหุมนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินิ”ติ.

เทวดาชั้นจาตุมหาราชได้ยินเสียงของฤๅมเทวดาแล้ว ได้
 ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม
 ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ
 พรหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้

จาตุมะหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ตาวะติงสา
 เทวา สัททมะนุสสาเวสูง “เอตัง ณะกะวะตา พาราณะสียัง
 อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง รัมมะจักกัง ปะวัตติตัง
 อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา เทเวนะ
 วา มาเรนะ วา พุรัหุมนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินิ”ติ.

เทวดาชั้นดาวดึงส์ได้ยินเสียงของเทวดาชั้นจาตุมหาราชแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้

ดาวะติงสานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ยามา เทวา สัททหะ-
มะนุสสาเวสุง “เอตัง ภาคะวะตา พาราณะสียัง อิติปะตะเน
มิคะทาเย อะนุตตะรัง ชัมมะจักกััง ปะวัตติตัง อัมปะฏิวัตติยัง
สะมะเณนะ वा पुराहुमणेन वा เทवेन वा มาเรण वा
พรัहुमुना वा เกनेจิ वा **โลกัสฺมิน”ติ.**

เทวดาชั้นยามาได้ยินเสียงของเทวดาชั้นดาวดึงส์แล้ว ได้
ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม
ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ
พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้

ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ตุสฺสิตา เทวา สัททหะ-
มะนุสสาเวสุง “เอตัง ภาคะวะตา พาราณะสียัง อิติปะตะเน
มิคะทาเย อะนุตตะรัง ชัมมะจักกััง ปะวัตติตัง อัมปะฏิวัตติยัง
สะมะเณนะ वा पुराहुमणेन वा เทवेन वा มาरेण वा
พรัहुमुना वा เกनेจิ वा **โลกัสฺมิน”ติ.**

เทวดาชั้นดุสิตได้ยินเสียงของเทวดาชั้นยามาแล้ว ได้ป่าว-
ประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ

ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ
พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้

ตูลิตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา นิมมานะระตี เทวา
สัททมะนุสสาเวสุง “เอตัง ณะคะวะตา พาราณะสียัง อิติ-
ปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ชัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อป-
ปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา เทเวนะ วา
มาระนะ วา พุรัหุมนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินฺ”ติ.

เทวดาชั้นนิมมานรดีได้ยินเสียงของเทวดาชั้นดุสิตแล้ว ได้
ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม
ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ
พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้

นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ประระนิมมิตะ-
วะสะวัตตี เทวา สัททมะนุสสาเวสุง “เอตัง ณะคะวะตา
พาราณะสียัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ชัมมะจักกัง
ปะวัตติตัง อปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา
เทเวนะ วา มาระนะ วา พุรัหุมนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินฺ”ติ.

เทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตดีได้ยินเสียงของเทวดาชั้นนิมมาน-
รดีแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักร
อันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรม
ที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก
จะคัดค้านไม่ได้

ประระนิมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 พุรัหฺมะกายิกา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง “เอตัง ณะกะวะตา
 พาราณะสียัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ฐัมมะจักกััง
 ปะวัตติตัง อัมปะภูวัตติยัง สะมะณะนะ วา พุราหฺมะณะนะ วา
 เทเวนะ วา มาเรนะ วา พุรัหฺมูนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินฺ”ติ.

เทพที่นับเนื่องในหมู่พรหมได้ยินเสียงของเทวดาชั้นปร-
 นิमितตวสวดีแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดง
 ธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี
 เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ
 ในโลก จะคัดค้านไม่ได้

อิติหะ เตะนะ ขะณะนะ เตะนะ ละเยนะ เตะนะ มุหุตตะนะ
 ยาวะ พุระหฺมะโลกา สัทโท อัมภุกัจฉนิ.

เสียงป่าวประกาศในโลกนี้ได้แพร่สะพัดถึงพรหมโลก โดยชั่ว
 ขณะนั้น ด้วยประการฉะนี้

เกิดแผ่นดินไหวและโอภาส

อะยฺญจะ ทะสะสะหัสสิโลกะธาตุ สังกัมปิ สัมปะกัมปิ
 สัมปะเวธิ. อัมปะมาโณ จะ อุพาโร โอภาโส โลเก ปาตุระโหสิ
 อะติกกัมมะ เทวานัง เทวานุภาวัง.

ก็ همینโลกธาตุนี้ได้สั่นสะเทือนหวั่นไหว และเกิดโอภาส
 อันใหญ่หลวงหาประมาณมิได้ในโลก ยิ่งกว่าเทวานุภาพของเทวดา
 ทั้งหลาย

ทรงเปล่งอุทาน

อะถะ โข ภะคะวา อิมัง อุทานัง อุทาเนติ อัญญาตี
 วะตะ โภ โกณฑัญญโณ, อัญญาตี วะตะ โภ โกณฑัญญโณติ.
 อิติ หิทั้ง อายัสมะโต โกณฑัญญัสสะ อัญญาโกณฑัญญโณเตววะ
 นามัง อะโหสิ.

ในกาลนั้น พระผู้มีพระภาคทรงเปล่งอุทานว่า ท่านทั้งหลาย
 โกณฑัญญะรู้แล้วหนอ ท่านทั้งหลาย โกณฑัญญะรู้แล้วหนอ ฉะนั้น
 ท่านโกณฑัญญะจึงปรากฏสมณนามนี้ว่า พระอัญญาโกณฑัญญะ
 (พระโกณฑัญญะผู้รู้แล้ว)

๕&๕&๕

บรรณานุกรม

สีริมังกลาปริตตอ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ย่างกุ้ง: กระทรวงมหาดไทยและการ
ศาสนา, ๒๕๓๓.

เตโชทีปะ, พระ. ปริตตฎีกา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ย่างกุ้ง: กระทรวงมหาดไทยและ
การศาสนา, ๒๕๑๗.

ธนิต อยู่โพธิ์. อานุภาพพระปริตต์. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

ธัมมานันตะ, พระ. อัครมหาบัณฑิตานุกรณ. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

นิโครธ, พระ. วินยสมุหวิวินิจฉัย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ย่างกุ้ง: โรงพิมพ์ปยีจี-
มันไทปฏิภาณกัตจาเป, ๒๕๒๐.

ปากน้ำ, วัด. สวดมนต์ฉบับวัดปากน้ำ. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร:
ม.ป.ท., ๒๕๒๒.

แย้ม ประพัฒน์ทอง, น.อ. (พิเศษ). สวดมนต์เจ็ดตำนาน ฉบับกองทัพอากาศ.
พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ,
๒๕๓๘.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕. พิมพ์
ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๘.

วาเสฏฐาภิวังศ์, พระ. พระปริตรแปลใหม่. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ย่างกุ้ง: โรงพิมพ์
หังสาวดี, ๒๕๑๑.

วิสทญาณะ, พระ. พระปริตรแปลพิเศษ. ม.ป.ท., ๒๕๘๗.

ศาสนโสภณ, พระ. **สวดมนต์แปล**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร:
มหาเมฆกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

สุเชาว์ นพอมชฎ. **ประวัติศาสดาชินบัญชร**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร:
มหาเมฆกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

สุภาพรรณ ณ บางช้าง, รองศาสตราจารย์. **วิวัฒนาการวรรณคดีบาลีพระ-
สุตตันตปิฎกที่แต่งในประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

โสภณะ, พระ. (มหาสีสยาต่อ) **ธรรมจักรเทศนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. ย่างกุ้ง:
สมาคมพุทธศาสนานูเคราะห์, ๒๕๓๗.

อัศวังสะ, พระ. **สัตตนิติปกรณ์**, ๓ เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร:
มูลนิธิภูมิพลโลกิขุ, ๒๕๒๑-๒๓.

อุตตมสิกขะ, พระ. “กัจจายนเภททวฎีกา.” ใน **สัตตทาแงฎีกาปาฐ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑.
ย่างกุ้ง: โรงพิมพ์สุธัมมวดี, ๒๔๗๓.

Edward M. Stauffer (Bhikkhu Bodesako), **Theravada Buddhist Chants**.
Mimeographed. 1990.

บทเพิ่มเติม

เมตตปริตรในฉบับนี้ต่างจากฉบับไทยและฉบับอื่นๆ ในบางที่ จะขอชี้แจงเหตุผลในเรื่องนี้ ตามกฎไวยากรณ์และฉันทลักษณ์ต่อไป

คาถาในพระปริตรนี้เป็นคาถาประเภทมาตราพฤติเรียกว่า คีติคาถา ประกอบด้วยคณะ ๘ คณะ คณะที่ ๖ เป็น ๗ คณะ (๑-๒-๑) หรือสัพพลหุคณะ (๑-๑-๑-๑) คณะสุดท้ายเป็นครุ ส่วนคณะอื่นๆ มี ๔ มาตรา ดังต่อไปนี้

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
กรณี	ยมตถ	กุสเล	น ยนุต	สนุต	ปท อ	ภิสเมจ	จ
๔	๔	๔	๔	๗	๔	ครุ	
สกุโก	อุช จ	สุหุช	จ สิว	โจ จสุ	ส มุท อ	นติมา	นี้
๔	๔	๔	๔	สัพพลหุ	๔	ครุ	

คาถาที่ ๑ บาทที่ ๒ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า ยนุต สนุต โดยลบนิคหิตเพื่อรักษาคณะฉันท์ ฉบับอื่นมีปาฐะว่า ยนุต สนุต ปาฐะนี้ไม่ตรงตามฉันทลักษณ์เพราะคณะที่ ๔ เกิน ๔ มาตรา ส่วนในบาทที่ ๔ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า สิวโจ โดยที่หะ อุ เป็น อุ เพื่อรักษาคณะฉันท์ ฉบับอื่นมีปาฐะว่า สิวโจ ปาฐะนี้ไม่ต้องคณะฉันท์เพราะคณะที่ ๔ ไม่ครบ ๔ มาตรา

คาถาที่ ๒ บาทที่ ๔ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า กุเลสวณนุกิโท โดยแปลง อุ เป็น ว อักษร ฉบับอื่นมีปาฐะว่า กุเลส อณนุกิโท ปาฐะนี้ไม่ต้องคณะฉันท์เพราะคณะที่ ๗ เกิน ๔ มาตรา

คาถาที่ ๓ บาทที่ ๑ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า น จ ชุทมาจเร ฉบับอื่นมีปาฐะว่า น จ ชุททำสมาจเร ปาฐะนี้ไม่ต้องคณะฉันท์เพราะคณะที่ ๒ เกิน ๔ มาตรา ส่วนในบาทที่ ๔ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า สพพสตุตา ฉบับอื่นมีปาฐะว่า สพเพ สตุตา ปาฐะนี้ไม่ต้องคณะฉันท์เพราะคณะที่ ๕ เกิน ๔ มาตรา

คาถาที่ ๔ บาทที่ ๒ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า ถาวรา วนวเสสา โดยเชื่อมสนธิคือ วา + อนวเสสา ฉบับอื่นมีปาฐะว่า ถาวรา วา อนวเสสา ปาฐะนี้ไม่ต้องคณะฉันท์เพราะคณะที่ ๖ ไม่เป็น ๗ คณะ ส่วนในบาทที่ ๓ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า ทีฆา วา เย ว มหนตา โดยรัสสะ อา ใน วา ศัพท์ ฉบับอื่นมีปาฐะว่า ทีฆา วา เย มหนตา วา ปาฐะนี้ไม่ต้องคณะฉันท์เพราะคณะที่ ๓ เกิน ๔ มาตรา และ วา ศัพท์ก็ไม่นิยมอยู่หลังวิเสสยะเป็นรูปว่า เย มหนตา วา

คาถาที่ ๕ บทที่ ๑ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า ทิฏฐา วา เย ว อธิฏฐา โดยรัสสะ อา ใน วา ศัพท์ ฉบับอื่นมีปาฐะว่า ทิฏฐา วา เย จ อธิฏฐา ปาฐะนี้ไม่ตรงตามไวยากรณ์ เพราะ จ ศัพท์ ทำหน้าที่รวบรวม (สมุจจยะ) ไม่นิยมกล่าวร่วมกับ วา ศัพท์ที่ทำหน้าที่วิภังค์, ในบทที่ ๒ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า เย ว ทูเร ส่วนฉบับอื่นมีปาฐะว่า เย จ ทูเร ก็ถือว่าไม่ตรงตามไวยากรณ์ดังที่กล่าวมาแล้ว, ในบทที่ ๓ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า ภูตา ว สมภเวสี ว โดยรัสสะ อา ใน วา ศัพท์ ฉบับอื่นมีปาฐะว่า ภูตา วา สมภเวสี วา ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๓ เกิน ๔ มาตรา ส่วนในบทที่ ๔ ฉบับพม่ามีปาฐะเป็นรูปสมาสว่า สพพสตุตา ฉบับอื่นมีปาฐะว่า สพเพ สตุตา ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๕ เกิน ๔ มาตรา

คาถาที่ ๖ บทที่ ๒ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า น กิณฺจ โดยลบนิกหิตใน น ศัพท์ ฉบับอื่นมีปาฐะว่า น กิณฺจ ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๗ เกิน ๔ มาตรา ส่วนในบทที่ ๓ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า ปฏฺิขสณฺณ โดยรัสสะ อา ใน ณา ฉบับอื่นมีปาฐะว่า ปฏฺิขสณฺณา ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๓ และ ๔ เกิน ๔ มาตรา

คาถาที่ ๗ บทที่ ๑-๒ ฉบับพม่ามีปาฐะเป็นรูปสนธิว่า ปุตุตมายุสา โดยแปลงนิกหิตเป็น ม อักษร ฉบับอื่นมีปาฐะว่า ปุตุต आयुसा ถือว่าถูกต้องสองฉบับเพราะไม่เนื่องด้วยฉันทลักษณ์

คาถาที่ ๘ บทที่ ๑ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า สพฺพโลกสมฺมิ โดยลบนิกหิต ฉบับอื่นมีปาฐะว่า สพฺพโลกสมฺมิ ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๔ เกิน ๔ มาตรา ส่วนในบทที่ ๔ ฉบับพม่ามีปาฐะเป็นรูปสนธิว่า อเวรมสฺปตฺต โดยแปลงนิกหิตเป็น ม อักษร ฉบับอื่นมีปาฐะว่า อเวรฺ อสฺปตฺต ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๖ ไม่เป็น ช คณะ

คาถาที่ ๙ บทที่ ๑ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า นิสินโน ว โดยรัสสะ อา ใน วา ศัพท์ ฉบับอื่นมีปาฐะว่า นิสินโน วา ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๔ เกิน ๔ มาตรา, ในบทที่ ๒ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า สยาโน ยาวตาสฺส วิตมิทฺโธ ฉบับอื่นมีปาฐะว่า สยาโน วา ยาวตาสฺส วิตมิทฺโธ ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๗ เกิน ๔ มาตรา และรูปสนธิว่า ยาวตาสฺส มีความชัดเจนมากกว่าคำว่า ยาวตาสฺส ส่วนในบทที่ ๔ ฉบับพม่ามีปาฐะเป็นรูปสนธิว่า วิหารมฺมิ มาหุ โดยแปลงนิกหิตเป็น ม อักษร ฉบับอื่นมีปาฐะว่า วิหารํ อิมฺมาหุ ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๖ ไม่เป็น ช คณะ

คาถาที่ ๑๐ บทที่ ๔ ฉบับพม่ามีปาฐะว่า น หิ ชาตฺตคฺพฺภเสยฺย ปุณเรติ ฉบับอื่นมีปาฐะว่า น หิ ชาตฺต คฺพฺภเสยฺย ปุณเรติ ปาฐะนี้ไม่ต้องคะฉันทเพราะคะฉันทที่ ๕ ไม่ครบ ๔ มาตราและคะฉันทที่ ๖ ก็ไม่เป็น ช คณะ